

WESTERN ROMAN
LASO
(CIJENA 15 d. BROJ 355)

ŠESTORICA IZ TEKSASA

G. F. Unger:

ŠESTORICA IZ TEKSASA

G. F. Unger: ŠESTORICA IZ TEKSASA
Naslov originala: ES WAREN SECHS
TEXANER

Copyright: Zauberkreis-Verlag, Rastatt

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Prijevod: Fedor Bekl

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

•Laso• – Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja – n. sub. o. Radne organizacije •Vjesnik• n. sol. o. OOUR-a, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG •Vjesnik•, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Zagreb 1980

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 520 ili 488 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 260 d ili 234 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR •Vjesnik SSRNH• s oznakom za •Laso•.

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 1000, SFRS 200, HFL 2.00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US\$ 15.00

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za •Vjesnik•.

EKONOMSKA PROPAGANDA: •Vjesnik• Agencija za marketing Zagreb. Trg bratstva i jedinstva 6.1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

Salun Lou Madison u Golden Bucketu bio je vrlo otmjen, a njezine zabavljačice nisu bile jeftine djevojke. Imale su stila. Za sve muškarce koji su u džepu imali dovoljno novaca, bio je to raj.

Da vam se predstavim: Jeff Kerrigan iz Teksasa. Svijetlokos sam, oči su mi zelene, a na tijelu i duši imam nekoliko ožiljaka.

Kad je Sego Conray sakupio našu družinu u blagovaonici, svi smo bili poprilično mamurni od vrlo burne noći u salunu Lou Madison. Dotad je Sego već naručio u kuhara Kineza kavu, kako bismo što brže razbištrili glave i sa što manje muke stavili u pogon naše mozgovne vijuge.

Conray je sjedio na čelu stola, nalik vlastitoj sjeni, pa ipak pun divlje energije koju je tako često pravodobno upotrijebio, baš tada kada smo svi ostali mislili kako nam ne preostaje ništa drugo do da se predamo. Tada bi nas on potakao i mi bismo se izvukli, vrlo često i iz najbezizglednijih okolnosti.

Sada je sjedio na čelu otmjeno postavljenog stola i po drugi put ulijevao kavu u svoju šalicu. Zatim je pokušao postaviti žličicu tako da

ostne uspravna, kako bi se uvjerio da je kava dovoljno jaka. Onda srknu napitak koji bi mogao probuditi sedam dana mrtvog Indijanca i ponovo ga vinuti u sedlo.

Kada sam stigao, Jube Mullegan je već sjedio u blagovaonici. U družbi je dobio nadimak Div, i to ne bez razloga. Čim bi Jube dočuo kako je netko preslab da nešto uradi zato što mu nedostaje snage, odmah bi pojurio i dokazao da njemu snage ne manjka.

Jube je sjedio pored Conraya, miješao svoju kavu istim pokretima kao i on i nastojao se smijuljiti na isti način. Dok ste ga promatrali, mogli ste steći pogrešan dojam o Jubeu. Djelovao je pomalo blesavo, ali to nipošto nije bio. Naprotiv, bio je seljački lukav, ali se trudio da stvori takav dojam kako bi ga protivnik potcijenio. Zato i jest tako rado iskazivao svoju snagu kako bi još bolje prikrio misli.

Sjeo sam kraj te dvojice putnika u sedlu, poput njih miješao kavu i isto tako srkao. Povremeno bih počeo obraštena prsa. Bilo je to lako, jer sam bio samo u gaćama. Ni drugi nisu bili više odjeveni.

Bilo je ugodno toplo, a vruća kava je kroz naše pore istjerivala vino i rakiju.

Udu Pecos Slaughter, Curly Highmaster i Scott Bonespenny.

Sada smo svi na okupu. Mi smo, zapravo, družina vucibatina, koju je s juga pokrenula zamisao da kopacima zlata dovedemo konje. Moram priznati da smo konje bili ukrali. Međutim, nismo ih ukrali siromasi- ma nego sjevernjačkoj vojsci, koja ih je rekvirirala od naših rančera, farmera i naseljenika koji nisu mogli platiti porez. A kako smo mi Južnjaci, ne bi nas se smjelo zbog te krađe smatrati kradljivcima.

Sada smo svi sjedili oko stola i miješali ili srkutali kavu kako bi nas to spriječilo da ne moramo raditi nešto drugo. Na primjer, govoriti. Ili čak misliti!

Iz te lijepe dokolice prene nas Sego.

– Mladići moji – reče – kako nemamo više para, morat ćemo ponovo u neprijateljski svijet. Ja bih najradije do vijeka ostao u ovom kraju, a zacijelo i vi, ali...

Istinski smo se prestrašili. Dvojica se zagrcnu i počnu žestoko kašljati. Mi, koji smo sjedili do njih, tako smo ih nježno udarili po leđima da smo im ih zamalo slomili.

Zavlada tajac. Kad je sve utihnulo, Sego nastavi:

– No, tvrde glave, shvaćate li sada zašto sam vas okupio pošto sam vas probudio nakon lijepo provedene noći?

Svi kimnemo, a Scott Bonespenny upita:

– Sego, imaš li ti ovdje unutra – kucnuo se nekoliko puta kažiprstom po čelu poput žune – kakvu zamisao?

Kuckao je tako da smo se svi po- bojali da će pod njegovim tvrdim noktom poletjeti iverje.

– Jedan od nas mora se žrtvovati – odgovori Conray. – Morat će napustiti ovaj raj i pribaviti novac za sve nas. Odlučit ćemo ždrijebom tko će to biti.

Izvukao je snop karata i bacio ih na stol, tako da su se raširile slikom okrenutom prema stolu.

– Tko izvuče najvišu kartu – objasni nam – krenut će u neprijateljski svijet i donijeti novac svojim dobrim amigosima, koji će ga čekati kao što male ptičice u gnijezdu očekuju roditelje da ih nahrane crvima. Shvaćate li?

Razmišljali smo o njegovom prijedlogu i računali. Za svakoga od nas šanse su pet prema jedan da baš on neće morati napolje, među neprijatelje.

Uostalom, zar smo ikada imali bolje izgleda od pet prema jedan? Mnogo puta nije bilo čak ni jedan prema jedan.

I kada je na stolu šest karata okrenuto tako da je slika bila vidljiva, znali smo tko će na neko vrijeme napustiti ovaj raj.

Najvišu je kartu izvukao naš Div!

Promatrali smo ga u nevjerici, a svaki je od nas... u to sam bio sto- postotno uvjeren... pomislio isto: Prokletstvo, zašto baš on?! Njemu takav pothvat neće uspjeti.

– Što buljite?! – proderao se Jube.

Rado ću poći umjesto tebe – re- koh i istoga se časa u sebi upitam zar sam takav ludak. Ali na to pita- nje nisam imao odgovor.

– Ne, ja ću poći umjesto našega dragog Jubea – odlučno će Con- ray. – Možete biti sigurni da ću pravodobno nabaviti dovoljno mi- ševa. – Kod te je riječi napravio ti- pičnu kretnju prstima, iako smo znali da miševi znače novac.

– Misliš da si ti nešto posebno,

da sve najbolje znaš i možeš? Ja ću poći umjesto našega Diva!

Pecos Slaughter to izgovori grlenim glasom i pri tome udari desnom šakom u dlan ljevice. Kao da je time htio dati do znanja svakom tko bi mu se htio usprotiviti da bi jednako tako mogao dobiti u lice.

– Ne, na meni je red da jednom uradim nešto veliko – javi se Bospenny, najmlađi član naše družine, kojega smo zvali Scotty.

Curly Highmaster zatrese dugim, smeđim uvojcima.

– Moramo još jednom vući karte...

Odjednom se Jube razbjesni.

– Hej, vi! – žestoko poviče. – Zar mislite da sam glup? Vi ste još gluplji. Ja sam izvukao najvišu kartu i ja ću poći. Želim izići u svijet i vratiti se u ovo lijepo gnjezdašće s plijenom. Ja sam izvukao odlučujuću kartu! Trebam li to zabiti u te vaše glupe glavurde?

Upitao je to blagim glasom, ali izraz u njegovim očima kojega smo dobro poznavali nije bio ni najmanje blag. Kad bi tako gledao, bio je opasan poput bika na koridi. Ništa više nismo rekli. I tako je Jube otišao.

Dva dana poslije tog razgovora sjedili smo u prostoriji s glasovirima u Lou Madisonu, gdje smo s našim lijepim prijateljicama proveli mnogo divnih časova uz glazbu i zabavu.

Danas nismo bili veseli. Naprotiv, osjećali smo se strahovito potišteno. Bili smo gladni, potpuno trijezni i nezadovoljni. Naše su se prijateljice odavno povukle iz našega društva, a na jelo od jutros više nismo mogli računati.

Kad je Lou ušla, ustanemo. Voljela je da se prema njoj muškarci vla-

daju kao prema dami i mnogo je polagala na lijepo ponašanje. Uostalom, Lou je i izgledala poput dame. Mogla bi poći u najotmjenije društvo u pratnji svuda cijenjenog muškarca a da nitko od prisutnih ne bi mogao ni pomisliti kakvim se poslom bavi.

Redom nas je pogledala, a onda reče:

– Bili ste dugo vremena moji najdraži gosti, ali mi nismo milosrdni dom. Dovoljno je teško živjeti usred te divljine, među tim raznoraznim tipovima, i ostati na nivou. Bilo bi previše da i nadalje za vas činimo kao i dosad. Niste ni tako lijepi ni zabavni.

Zašutjela je i čekala hoće li tko odgovoriti. Kako nitko od nas nije otvorio usta, nastavi:

– Čekate da se vaš Džin vrati. očekujete čudo. Pa, to se neće dogoditi. Vaš je Jube odjahao u Left Hand. Zar možda vjerujete da će se odatle živ izvući?

Nismo razumjeli ništa, baš ništa.

– Objasnite nam to što ste rekli, molim vas – pristojno zamoli Conray. – Ne shvaćamo o čemu govorite.

Pogledala nas je gotovo sažaljevajući, iako smo dobro znali da Lou već vrlo dugo ne osjeća sažaljenje prema muškarcima.

– Left Hand – počne nam objašnjavati – razbojničko je gniježdo u brdima. Tamo žive braća O'Tole. Prije nekoliko dana O'Toleovi su zaustavili poštansku kočiju i opljačkali je. Bili su preodjenuti u Indijance, lica su premazali ratnim bojama, no netko ih je ipak prepoznao.

Ušuti. Mi kimnemo. Dosad smo shvatili sve što je rekla. Kad se uvjerila da baš nismo tupavci, zadovoljno kimne, pa nastavi objašnjavati:

– U kanjonu Golden Bucket nalazi se rudnik »Lucky Jenny«, iz kojega već mjesecima vade velike količine zlata. Govori se o mjesečnom prihodu od najmanje pedeset tisuća dolara. Vlasnik rudnika, Pete Carlson, oženio se prije dva mjeseca jednom od svojih djevojaka. Od jednog draguljara u Bostonu naručio je svojoj odabranici vjenčani dar. Nakit je prije nekoliko dana poslan ovamo, i to baš kočijom koju su O'Toleovi opljačkali. Bila je to predivna ogrlica vrijedna pedeset tisuća dolara!

Zakružila je po nama pogledom, da bi vidjela kako ta svota na nas djeluje. Onda nastavi:

– Carlston je objavio da će sa deset tisuća dolara nagraditi onoga tko će biti dovoljno odvažan da ode i preotme ogrlicu, pa je donese njegovoj ženi.

Ušuti i prodorno nas pogleda.

Nije ni trebala još nešto reći. Shvatili smo: Jube Mullegan je odjahao u Left Hand kao bi dobio nagradu od deset tisuća dolara!

Nismo dovoljno poznavali prilike u ovom kraju, između Last Chance Gulcha i Crazy Mountaina, da bismo mogli pravilno procijeniti Jubeove izgleda, ali nikako nisu mogli biti bolji od jedan prema deset ni gori od jedan prema tisuću.

Svi smo se suglasili da su Jubeovi izgledi negdje u tom rasponu: između brojke jedan i tisuću.

Izenada Sego Conray poskoči.

– Ako je tako – reče – moramo odmah put pod noge, momci! Da pomognemo Divu ako je to još moguće. Ljudi, o ljudi, zašto smo ga uopće pustili da ode?!

Svi smo poustajali i zgledali se.

I dok smo tako stajali i promatrali jedan drugoga, duboko u sebi postali smo svjesni da opet nastupaju ozbiljna vremena i da je neko-

liko sretnih dana bilo vrlo kratko u usporedbi s prijašnjim izgubljenim godinama.

Iz razmišljanja nas trgne topot konja, koji se približavao. Namještenik Lou Madison, snažan Crnac koji je svakoga dana vukao u naše sobe vruću vodu, iznenada utrči u sobu i poviče:

– Evo ga! Dolazi!

Nije rekao tko dolazi, ali mi smo to odmah znali.

I čuli smo... iako je između proštorije u kojoj smo se nalazili i ulaznih vrata što su vodila iz vrta bilo veliko predvorje... našega Džina kako stenje, zatim s mukom kašlje i naposljetku kune.

– Prokletstvo, zašto nijedan pasji sin ne odvede ovo kljuse!

Jube uđe. Bio je prašnjava i znojan. Iako oznojen, imao je na sebi kaputić. Koraćao je teško, s naporom. Mislili smo da je to od umora i iscrpljenosti. Oči su mu čudno sjale kad nas je pogledao. Nasmijuljio se i rekao:

– Dakle, majmuni? Da li vam je lijepo? Gdje je Nelly? Kako je izdržala bez mene?

Nismo odgovorili. Začudeno smo ga gledali... i odjednom shvatili da nije ni umoran ni iscrpljen. Naš se Jube posljednjim snagama držao na nogama! Zahvatio je najprije u vanjski džep kaputića, pa u unutrašnji i izvukao novac. Hrup novčanica!

– Deset tisuća dolara – reče. – Pošteno zasluženi.

Kad je rastvorio kaputić, vidjeli smo da mu je košulja poderana. Ispod nje imao je zavoj i to dobrano natopljen krvlju.

Još nas jednom pogleda, sve redom, pa promrmlja:

– Mislili ste da sam preglup i da neću uspjeti...

Nije dorekao. Zateturao je i po-

ćeo se rušiti. Skočili smo prema njemu, da ga zadržimo, ali nam nije uspjelo, zato što je težio oko stotinu i deset kilograma, ali i zato što smo se u silnoj žurbi sudarili. Lou Madison, koja je pogledom dobro odmjerila hrpu novčanica, poviče:

– Odnosite ga gore! U krevet s njim! Josuah, dovedi doktora! U to doba dana bit će još dovoljno trijezan. Trči, Josuah!

Crnac otrči.

Djevojke, koje su sve zajedno bile negdje u blizini, čule su Lou i navrle u sobu. Kad su ugledale novac, shvatile su da smo opet dobrodošli gosti.

Kad je zanoćalo, odjednom je sve bilo drugačije. Iako smo imali više novca nego ikada, čak tri puta više nego onda kad smo ovamo došli pošto smo prodali konje, nijedan od nas nije želio nastaviti takvim životom.

Lou Madison i njezine ljepotice, tobožnje blagostanje i bezbrižan život... sve to nije nam se više činilo tako poželjnim i zabavnim. Kao da smo se probudili iz neke opojnosti. Zašto je odjednom tako? Što je dovelo do toga?

Na gornjem katu teško ranjeni Jube je umirao. U to nije bilo nikakve sumnje. Čudo je što je uopće mogao stići do nas. Samo su mu njegova golema snaga i žarka želja da nam kaže kako je uspio, iako smo u to sumnjali, omogućili da podnese naporan put od Left Handa dovde. Uspjelo mu je to uz natčovječanski napor.

Liječnik nam je rekao da u tijelu ima dva metka. Promrmljao je nešto i o unutarnjem krvarenju, protiv kojega ne može ništa poduzeti. Uza sve to Jubea je potresla snažna groznica.

U ratu smo bili svjedoci grozovitih patnji, vidjeli smo toliko ljudi umirati, pa ipak nas je to strahovito potreslo. I djevojke su povremeno plakale. Raspoloženje nije bilo nikakvo, no pretvarali smo se da se bavljamo.

Jube se bio osvijestio početkom večeri. Kad je čuo kako je sve tiho, zaprepastio se i poslao k nama s porukom Nelly, koja je cijelo vrijeme sjedila uz njegov krevet.

– Ne smijete tek tako sjediti i zuriti pred sebe – rekla nam je. – Jube vam je poručio da se morate bavljati. Kaže da vam je donio dovoljno novca i želi čuti kako vam je veselje priredio. Rekao je da se napijete njemu u veselje. I da se veslite za njega, Jubea.

Svima su zasuzile oči.

Nedugo iza ponoći netko je pokušao na vrata. Ušao je Josuah i javio da je pred vratima glasnik braće O'Tole s porukom za Jubea.

Sego Conray reče neka ga uvede. Odmah smo otpremili djevojke, a čak se i Lou povukla u drugu sobu.

Glasnik je bio malen, krivonogi momak. Već se na prvi pogled vidjelo da je odan piću.

Mališa se smeteno cerekao, mal'ne bespomoćno. Podigavši ruku kao da se zaklinje, progovori:

– Ja sam samo glasnik koji želi zaraditi nekoliko dolara. S O'Toleovima nemam ništa zajedničkog. Dosad ih nisam ni vidio.

– No dobro – oštro ga prekine Sego. – Zar je to sve, mladiću?

– O ne, nije! Dakle, Johnny O'Tole je u naselju. Čeka u salunu »Crazy«. Želi osvetiti brata, kojega je Mullegan ubio. Ako taj Mullegan ne dode u salun i ne da jednom od braće zadovoljštinu, O'Toleovih će...

Glasnik ušuti, kako bi dao riječi-
ma što veće značenje.

– Što će uraditi? – zahukče Pe-
cos Slaughter.

– Johnny O'Tole je ovdje zajedno
sa svojim ljudima – nastavi gla-
snik oklijevajući. – Ako ne dobije
zadovoljštinu, doći će ovamo...

Ušutio je i bespomoćno mahnuo
rukou.

Nije nam ni morao ništa više re-
ći. Iz Left Handa sišao je u Golden
Bucket divlji momak iz divlje svojte,
kako bi osvetio brata i tako vratio
čast svojoj obitelji. Takve luđačke
pogleda na čast dobro smo pozna-
vali još iz Teksasa.

Nismo mogli ne uvažiti tu prijet-
nju, jer O'Tole ima uza se poveću
družbu i možda bi nas sve pokušao
napasti ako se ne dočepa Jubea.
Međutim, Jube mu ne može pružiti
zadovoljštinu jer umire. A mi smo
njegovi veliki dužnici.

Sego pogleda glasnika i reče:

– Možeš prenijeti O'Toleu poru-
ku. Mullegan je teško ranjen i dugo
se neće oporaviti, ali ima prijatelje.
Od nas petorice jedan će dati zado-
voljštinu O'Toleu.

Momak kimne, pa odgovori:

– Kad bih još dobio mali poklon
da mogu kupiti piće, uvjeren sam
da bih točno prenio poruku do sa-
luna »Crazy«.

– Dat ću ja tebi na dar odmah
dobar udarac u stražnjicu, tako da
ćeš se otkotrljati sve do saluna –
otrovnim će glasom Slaughter.

Cornay ga zaustavi kretnjom ru-
ke.

– U ovakvim okolnostima čovjek
mora biti dostojanstven – reče, pa
iz džepića na prsluku izvuče pet do-
lara i dobaci ih pijancu.

Kad smo ostali sami, Scott upita:

– Hoćemo li opet ždrijebati? –
Glas mu je bio pun nade.

Sego opet mahne rukou.

– Ne! Ja sam započeo s tom glu-
pošću zbog koje je Jube otišao da
nabavi novac i zato moram umjesto
njega poći do O'Tolea.

Radò bismo mu bili protivurječili,
ali razlog što ga je iznio nije to do-
pustio.

– Poći ćemo s tobom – rekoh.

Svi kimnu u znak suglasnosti.
Kimne i Sego, da pristaje na našu
pratnju.

II

Bila je lijepa, zvjezdana noć. Mje-
sec je počeo provirivati iznad bre-
gova. Noć bijaše prelijepa da bi se
umrlo. U naselju je bilo živo. Oko
Golden Bucketa ljudi su još živjeli
pod šatorima i u sklepanim dašća-
rama, no kako se ulazilo dublje u
naselje, kuće su postajale sve ljepše.
Bilo je nekoliko čak vrlo otmjenih.

Veliki salun »Crazy« poznavali
smo otprije. Kad smo prodali konje
koje smo dotjerali za kopače zlata,
utažili smo žeđ u tom salunu. I baš
smo ondje saznali da bi nam u Lou
Madison moglo biti prekrasno ako
skupimo dovoljno snage da se otr-
gnemo od prekomjernog pića.

Koraćali smo sredinom ceste. Se-
go naprijed, mi odmah iza njega.
Svuda se već pročulo što se zbilo,
zašto i što će se sada dogoditi, pa
se okupilo poprilično promatrača.
Dolazili su iz drugih saluna, tingl-
tangla, i zabavišta, a bilo je i poslov-
nih ljudi. Pokraj jedne pečenjare
stajalo je dvadesetak ljudi. Žvakali
su i promatrali kako dolazimo.

Pred salunom »Crazy« zastane-
mo. Lijevo i desno od lokala i popri-
jeko na cesti, sve do nogostupa na
suprotnoj strani, stajali su znati-
željnici. Većinom su to bili kopači
zlata, vozači koji su prevozili robu
i rudaču. Bilo je prisutno i više gra-
dana.

Braća O'Tole iz Left Handa bila su svima znana. To što su se odvažili da dođu u Golden Bucket iako su bili poznati kao razbojnici i pljačkaši, pokazivalo je da u naselju nema zakona. Sve je bilo još divlje i u razvoju.

Nismo dugo čekali.

Obaviješteni, izašli su iz saluna. Gorostas dugoga koraka poput pauna koračao je prvi, a iza njega pratioci koji su se svrstali isto onako kao što smo mi stajali iza našega Sege.

Pred nama su bila samo šestorica, no mi smo znali da je O'Tole sigurno poveo više ljudi i da su se oni razmisljeli oko, tako da se on može osjećati sigurnim sve dok se svjetina ne bi ujedinila.

Nije bilo ni najmanje sumnje koji je od njih Johnny O'Tole: gorostas koji se šepuri poput pauna.

— No gdje je taj pasji sin Mullegan — progovori div — koji je ubio mojega dragog brata Billa a da mu nije pružio ni najmanju priliku?

— Jube ne može doći — mirno odgovori Sego. — Vrlo dugo neće moći ustati iz kreveta, a možda ni nikada više. Međutim, ja sumnjam u tvoje riječi da nije Billu pružio priliku. Jube Mullegan je preveliki džentlmen i svojim protivnicima uvijek daje poštenu priliku za borbu. Uvijek!

U sveopćoj tišini Conrayev je glas zvučao vrlo oštro i tvrdo. Iako se okupilo oko dvije stotine promatrača, vladao je strahovit tajac. Mogli biste šaptati a ipak bi vas svi čuli.

Johnny O'Tole ljuljao se naprijed-natrag. Palce je imao zataknete za pas. Bio je to visok i gibak momak, tamnopus i tamnokos. Bijeli su mu zubi blistali. Izgled bijaše odvažan kao u Indijanca. Bio je od onoga soja ljudi koji kroz smionost očvrstnu

i postanu nepokolebljivi. Koji nikad ni ne pomisle na to da bi u nekoj prilici mogli izgubiti.

— Ipak želim zadovoljštinu — reče pljačkaš. — Javili su mi da jedan od njegovih prijatelja želi zauzeti njegovo mjesto i nama O'Toleovima pružiti zadovoljštinu. To si ti, neznanče?

— Da, to sam ja — odgovori Sego, pa upita: — Hoćemo li to nas dvojica riješiti? Zašto su se iza tebe poricali ti dječaci?

O'Tole se nije okrenuo. Samo je mahnuo rukom i rekao:

— Odmaknite se. I ne miješajte se ma što se dogodilo. Dovoljno je da ja sam u ime O'Toleovih izborim zadovoljštinu. — Pogleda protivnika u oči i upita: — Dakle, Teksašanine?

Conray nije izustio ni riječi. Mi smo se pomakli u stranu, dvojica lijevo, dvojica desno. Kako smo stajali kraj promatrača, osjetili smo napetost ali i lakomost prisutnih da budu svjedoci senzacije koja slijedi.

Jedan glas iz gomile poviče:

— Dajem stotinu dolara na O'Tolea! Tko prihvaća okladu?

Netko prihvati. Jave se i drugi glasovi, za jednoga ili drugoga borca.

Osjetih kako u meni raste gnjev, ali znao sam da se moram savladati i usredotočiti na ono što se oko mene zbiva. Svi smo stajali potpuno mirno i promatrali oko sebe. Moglo bi se dogoditi da se usprkos svemu O'Toleovi pratioci iznenada umiješaju. A i oni drugi momci, koje ne vidimo zato što su se pomiješali među svjetinu. Dakle, morali smo dobro pripaziti.

Sve krenu strelovitom brzinom. Koltovi iznenada prasnu. Naš Sego i Johnny O'Tole izvukli su revolvere gotovo istodobno, kao na nečiju neizrečenu zapovijed.

Krajičkom oka vidjeh kako se Sego zaljuljao i shvatim da je pogođen. Ipak je ostao na nogama i pucao dalje. Nisam vidio što je s njegovim protivnikom, jer nisam ni pomišljao na nešto drugo do na to da štitim Conrayu leđa.

Onda sve utihne. Zamijetih da su se neki pojedinci željeli umiješati u okršaj, ali su se ipak suzdržali. Učinilo mi se da je prošla vječnost dok sam shvatio da je sve gotovo. Neće više biti pucnjave.

Preko, na trijemu, O'Toleovi ljudi okupili su se oko svoga vođe, koji je ležao na daskama. Sego je još stajao, ali je sada počeo gubiti ravnotežu. Slaughter i Bonespenny priskoče da ga podupru. Sego je i dalje držao u ruci kolt iz kojega je ispucao četiri metka, jednog više nego O'Tole.

Scott mu oduzme oružje i gurne ga u korice, a ja se obratim gomili, koju sam dosad nadgledavao:

– Učinite nam mjesta, ljudi. Puštite nas proći.

Svjetina se razdvoji. Čovjek koji je stavio stotinu dolara na Johnnyja O'Tolea poviče iz redova manje skupine, koja se gurala:

– Pa, i Teksašanin je dobio svoje! Vidite da ga dvojica moraju pridržavati. Bitka je završila neodlučeno. Nisam izgubio okladu. Nitko nije dobio, nitko izgubio!

Glas iz gomile odgovori:

– O ne, O'Tole je mrtav, Teksašanin živ! Samo ga moraju odvesti liječniku.

Krenusmo. Ja kao prethodnica, za mnom Sego između Pecos i Scotta, Curly kao zalaznica. Ubrzo Sego više nije mogao koračati, pa su ga ponijeli.

Malo zatim stigli smo do hotela i ja zastanem. Bio je to veliki hotel, nedavno sagrađen i ureden. Kad su Pecos i Scott s Conrayem stigli do

mene, zastanu i zagledaju se u unutrašnjost zgrade.

– Što si se zabuljio u ovaj hotel?

– upita me Pecos neraspoloženo.
– Tako dobro kao što nam je u Lou Madison neće nam biti nigdje. Dakle, hajdemo natrag k njoj. Uostalom, i naš je Din tamo...

Prekinem ga vrlo odlučno.

– Ne! Ne smijemo se vratiti u onu kuću. Sada je sve drugačije. Razmislite! Zasigurno ima još podosta pripadnika klana O'Toleovih. Ubrzo će pokušavati i drugi od njih. I, što mislite da će uraditi?

Stajali su i razmišljali kad stigne Curly Highmaster. Još se jednom osvrnuo, da vidi prati li nas tko, a onda upita:

– Zašto ste zastali?

– Jeff se ne želi vratiti k Lou i njezinim pčelicama – promrmlja Pecos.

Curly se zabezeknuto zagleda u mene.

– Zašto, zaboga?! Pa novac više nije problem. Imamo ga čitavu hrpu.

– Taj će nam novac možda biti potreban za Jubea i Segu. – Kucnem prstom po čelu i nastavim: – Zar još ne shvaćate da će odsad biti drugačije? Uskoro ćemo biti u ratu s Toleovima zato što ne možemo otići odavde. Sego i Jube ne mogu nikuda poći jer bi na putu umrli. Moraju ostati ovdje, a to znači da moramo ostati i mi. No, jeste li napokon shvatili?

Stajali su u tamnoj noći na cesti pred hotelom u Golden Bucketu i razmišljali. Sjetili su se lijepo provedenih večeri sa djevojkama u lokalu Lou Madison, koje bi za novac uradile sve i koje su ostale uz nas dok smo ga god imali. Polako su shvatili što želim reći i naposljetku kimnuli da su suglasni.

Ušli smo u hotel. Čovjek iza pri-

jernice bio je čovjek sijede kose i vrlo prodorna pogleda. Položio sam pred njega novčanicu od sto dolara i rekao:

— Želimo tri dvokrevetne sobe. Moraju biti jedna do druge. Zatim, molim vas, odmah pošaljite nekoga po liječnika.

Njegov pogled prijede s mene na Conraya i momke koji su ga pridržavali. Zatim pogleda Curlyja, pa vrati pogled na mene.

Postao sam nestrpljiv i on to zamijeti po mojem pogledu. S ploče na kojoj su visjeli ključevi skine tri, pa mi ih pruži. Bio sam siguran da to nije uradio iz straha.

— Pobrinut ću se za vruću vodu — reče — i odmah poslati po liječnika.

Nije zapitkivao. Nije pitao tko smo, odakle smo, zašto je Sego ranjen... Ništa. Uostalom, vjerovatno već zna. Zaključio sam da je jedan od utjecajnih ljudi u Golden Bucketu, kojemu ništa ne može što se u naselju događa izbjeći.

* * *

Sat poslije Pecos i ja krenusmo prema salunu Lou Madison. Pred ogradom što je opasivala kuću stajala su kola, a na njima sjedila šestorica muškaraca. Kad smo otvorili vrtna vratašca, jedan od njih upita:

— Pripadate li i vi onim ludim Teksašanima koji su se tu unutra tako raširili?

Okrenuli smo se prema kolima i pogledali momke. Zagledavši se u onoga koji nam se obratio pitanjem, odgovorim protupitanjem:

— Jesmo, pa što?

— I mi bismo se htjeli tu smjestiti. I to što prije. Ne želimo davičeka čekati...

— Samo ćemo načas unutra i odmah ćemo izići. Onda možete vi

unići. Nekoliko minuta zacijelo još možete pričekati.

Gundali su, ali nas puste proći. Dok smo puteljkom koračali prema kući, kućna vrata se otvore. Josuah nas je očekivao. Čim smo ušli, pojave se Lou i djevojke. Ništa nisu upitale. Stajale su i čekale što ćemo im reći.

— Lou — progovorim — odlazimo odavde. Sego je ranjen, pa smo ga odnijeli u hotel. Došli smo po stvari. No neće vam biti pusto, jer je naša smjena već pred vratima. Šestorica rudara ili kopača. Puni su zlata... Kako je Jubeu?

Trgle su se, kao da su se prestrašile tog pitanja iako su ga morale očekivati. I Pecos i ja odmah smo shvatili da je vrlo loše. Čuo sam svoga druga kako iza mene sopće kao da ga je netko svom snagom udario u želudac.

— Čim mu je postalo gore — odgovori Lou — poslala sam po liječnika. Mogao je uraditi samo jedno: utvrditi da je mrtav. Jube se uopće nije više probudio. Spavao je čitavo vrijeme, a disanje mu je postajalo sve polaganije i bilo sve slabije.

Jedna od djevojaka doda:

— Doktor se poslije dobrano naljoskao.

Dakle, zato ga nigdje nisu mogli naći!

Čim smo se smjestili u hotelu, jedan je od hotelskih momaka pošao po liječnika. Nigdje ga nije pronašao, pa je u potragu pošao Scott. Ni on ga nije mogao naći. Kao da je propao u zemlju. Naposljetku je momak doveo brijača koji je u sjevernjačkoj vojsci služio u sanitetu. On je za Conraya uradio sve što je mogao i umio.

Pecos i ja neko smo vrijeme šutke stajali, a onda krenusmo po stvari.

Na katu smo zatekli Nelly kako

sjedi na krevetu kraj mrtvoga Jubea i jeca.

— Bio mi je drag — reče nam kroz plač. — Dobar i osjećajan muškarac... pitao me hoću li se udati za njega. Da, prije nego što je otišao O'Toleovima pitao me da li bih htjela biti njegova žena.

Stajali smo kraj kreveta i nijemi promatrali našega Diva. Izgledao je potpuno svjež, kao da mirno spava. Netko mu je, zacijelo Nelly, prekrzio ruke na prsima.

Bili smo s njim svih šest teških godina, a sada je mrtav. Jubea nema više među nama, a jedan od nas leži u hotelu, vrlo teško ranjen. Da barem nismo došli u Golden Bucket pomislim. Možda bismo i dalje bili svi zajedno, živi i zdravi.

U sobu uđe Lou. Nakon kraće šutnje upita:

— Mogu li Josuaha poslati po pogrebника...

Ušutjela je, no ja sam znao što bi rekla. Željela je reći da Jubea valja iznijeti iz kuće, jer tu nije mjesto za žalost. Ovdje se živi od zabave i veselja.

Lou Madison je tvrda i bezosjećajna žena, pomislim. No znao sam da u poslu kojim se ona bavi nema mjesta za sentimentalnost.

— Da, Lou — odgovorim — pogrebnik može odvesti Jubea. Reci mu da želimo pristojni pokop. Što više, otmjeni. Može nas naći u hotelu.

* * *

Pokop je bio već slijedećeg dana u podne. Pogrebna je kočija bila lijepa, dobro uglačana. Baš onakva kakva se vidaju u gradovima na Istoku. Uistinu nismo mogli poželjeti svečaniji pokop. Pitali smo se odakle ovdje tako lijepa pogrebna kola. Morali su ih dovesti iz daleka i provesti kroz indijansko područje, putem kojim voze poštanske kočije.

Koračali smo iza kola. Samo četvorica, jer Sego nije mogao ustati. Dok smo prolazili kraj hotela, Koračali smo iza kola. Samo četvorica, jer Sego nije mogao ustati. Dok smo prolazili kraj hotela, pridruži nam se hotelijer. Iznenadli smo se kad je sišao s trijema pred hotelom i produžio zajedno s nama.

No još je veće iznenađenje slijedilo. Pridružili su se i drugi. Dolazilo ih je sve više. Sedlar, brijač, jedan od obrtnika, namještenik u poštanskom uredu, momak iz javne staje, procjenitelj rude...

Znao sam da svi nisu poznavali Jubea. Zašto mu onda odaju posljednju počast? Možda su ovdje zbog nas, njegovih prijatelja?

Malo prije nego što smo izašli iz naselja, pridruže nam se Lou Madison s djevojkama i Crnac Josuah. Sada je iza lijesa koračala podulja povorka. Bili smo sretni što naš Div ima tako brojnu i dostojanstvenu pratnju do posljednjeg počivališta.

Dok smo tako koračali za lijesom mučio me osjećaj krivice. Znao sam da se i moji drugovi osjećaju isto kao i ja. Jube je poginuo zbog nas. Da nam bude bolje. Da živimo bezbrižnije. Izvukao je odlučujuću kartu i krenuo po novac. Iako smo znali da nije sposoban toliko koliko mi ostali da se uhvati ukoštac s nepriilikama, nismo ga spriječili da pođe. Nismo ga dovoljno uporno nagovarali da odustane.

No nije za taj pogrešan korak platio samo Jube. Sego leži teško ranjen i malo je izgleda da će preživjeti. Međutim, nepravilnostima još nije kraj. U međuvremenu je poginuo i drugi O'Tole. Koliko zapravo članova broji klan O'Toleovih pitao sam se dok sam koračao iza lijesa. Kad više nisam mogao izdržati neizvjesnost, malo usporim. Kora-

ćao sam polakše i čekao da me hotelijer dostigne. Onda upitam:

– Koliko je još živih O'Toleovih?

Pogleda prema meni. Bio je za glavu niži, ali vrlo skladno građen. Usprkos godina djelovao je vrlo gipko i mladoliko.

– Petorica – odgovori, pa se trpko nasmiješi. – Dodajte tome nekoliko stričeva i sinovaca, ujaka, bratića i prijatelja. Cijeli Left Hand nastavaju O'Toleovi i svi oni zajedno čine veliku bandu.

S mukom progutam ono što mi je steglo grlo. Tek sam sada shvatio u što je upao Jube kad je sam odjahao u to razbojničko gnijezdo s namjerom da preotme vrijednu ogrlicu i naplati nagradu.

Kako je u Left Handu našao pravoga čovjeka, pomislim. Kako mu je uspjelo oteti nakit i pobjeći iz toga osinjega gnijezda?

Produžim ponovo korak kako bih sustigao prijatelje, a kad sam se s njima izravnao, Pecos me upitno pogleda. Odmah sam ih tiho obavijestio o onom što sam saznao.

– O'Toleovih je vrlo mnogo. Čitav Left Hand nastavaju samo oni. Razmnožili su se kao kunići. Zacijelo su Johnnyja prevezli kući, inače...

Ušutio sam i uzdahnuo.

Pecos tiho prekune, no odmah se rukom udari po ustima. Kako može kleti iza lijesa mrtvoga druga kojega voze na posljednji počinak? Zatim se okrene prema Curlyju i tiho mu ispriča što je upravo čuo.

Zasvira glazba, koja nam se pridružila pri izlazu iz naselja. Uz tužne zvuke posmrtnog marša lijes je dovezen do svježeg iskopanoga humka na mjesnom groblju.

Bio je to uistinu otmjen pogreb. Više za našega dragog Jubea nismo mogli uraditi. I baš smo zato to više bili svjesni krivice.

Jube Mullegan umro je zbog na-

ših sitnih grijehova i sitnih zadovoljstava. A za to uistinu nije bilo vrijedno umrijeti.

Kad smo se vratili u hotel, sjeli smo u malu točionicu koja bijaše u sklopu zgrade. Vlasnik, koji se vratio zajedno s nama, otišao je iza točionika i osobno natočio najbolji viski.

– Na račun kuće – reče, pa dodade: – Još se nisam predstavio. Moje je ime Nils Olson. Prije više od dvadeset godina bio sam poput vas.

Svi smo ga pogledali, a ja ga podrugljivo upitam:

– A kakvi smo to?

Kad me je pogledao, u njegovu čvrstom pogledu zamijetih izraz kao u terijera, koji s osobitom radošću lovi štakore.

– Kakvi ste? – ponovi. – Željni svega. Svega onoga u čemu ste oskudijevali. Svega što vam nitko na ovome svijetu još nije dao. Gladni ste, nepovjerljivi, usamljeni ali i puni nade da će vam se ukazati još jedna prilika. To što ste od Lou Madison preselili k meni govori da ste shvatili kako se malo za novac može kupiti sreće, topline i ljubavi... – Ušuti, podigne čašu, pa nastavi: – No, popijmo sada. Pijmo na spomen vašem Jubeu. Onda dobro poslušajte što ću vam reći. Naime, nešto ću vam predložiti.

Pio je prvorazredni viski iz Kentuckyja.

Olson odloži čašu, pa progovori:

– Vaš ranjeni prijatelj sigurno spava nakon sredstava za umirenje što ih je popio. Imamo vremena, pa o svemu možemo u miru porazgovarati.

Pogledao sam ga u oči i upitao:

– Što dobrostojeći i uvaženi građanin može predložiti vucibatina ma iz Teksasa?

Lagano se osmjehnuo.

— Zaboravio sam spomenuti još jednu vašu osobinu kad sam nabrajao kakvi ste to vi mladići. Zaboravih spomenuti ponos.

Nitko od nas nije izustio ni riječi. Sjedili smo i promatrali Olsona. Čekali smo što će nam reći.

— Ja sam predsjednik Gradskog savjeta — počne objašnjavati hotelijer — a tom je savjetu potrebna vaša pomoć. Pristanete li na moj prijedlog, na vaše ćemo haljetke prikopčati zvijezde. Dobit ćete i pristojnu plaću. Golden Bucket nije siromašan. U našem se gradiću okreće mnogo novca.

Ušutio je i pažljivo nas pogledao, da vidi kako smo primili njegov prijedlog.

Prirodno, svi smo se začudili.

— Zašto ste baš nas odabrali? — upitao sam s mrvičkom poruge u glasu.

Lagano je zakimao sijedom glavom, pokazao rukom prema stropu, pa progovorio:

— Tamo gore leži vaš drug i prijatelj. Ležat će najmanje mjesec dana, a i kad se pridigne još dugo neće moći jahati. Vama je, dakle, potreban posao, jer morate ostati ovdje. Jednoga ste prijatelja već sahranili. Bio je to pošten čovjek, koji je sam odjahao među razbojнике da im oduzme ono što su pljačkom otili. Međutim, taj njegov čin prouzrokovao je tri smrti. Do sada! Dvojica od trojice preminulih bili su O'Toleovi. Zacijelo i sami znate da vam ostali iz njihove svojte neće dati mira bar dok ne izjednače gubitke.

Dohvati bocu s viskijem, pa ponovo natoči čaše. Onda nastavi:

— Tako dolazimo do toga da su interesi ovoga grada i vaši istovetni. Naime, O'Toleovi već dulje vrijeme teže za tim da preuzmu Golden Bucket, koji se razvija mnogo brže

i bolje od Left Handa. Rudnici i zlatonosna polja u najbližoj okolici mnogo su bogatiji. Zato oni žele preuzeti grad i potreban im je samo povod da to izvedu. A sada ga imaju. Kad će doći da bi obračunali s vama, da vas ponize, ponizit će i nas poslovne ljude, obrtnike, građane... Na vama će nam pokazati kako ih je teško zadržati i kako mogu biti opaki prema onima čiji su neprijatelji. Eto, to je razlog zašto moramo držati zajedno. Promislite dobro o tome i o mojem prijedlogu!

Bio sam siguran da ćemo promisliti, iako zapravo i nemamo o čemu. Činjenice koje mogu utjecati na našu odluku neće se promijeniti ma koliko mi razmišljali. Stoga vrlo dugo neće biti sposoban za putovanje. O'Toleovi se žele osvetiti, a mi ne možemo tome izbjeći tako da odjašemo odavde. A kad već moramo ostati u Golden Bucketu i na nišanu osvetoljubivih brđana, zašto to ne bismo sa zvijezdom na prsima i dobrim primanjima?

Pogledao sam Olsona i upitao:

— Hoće li nam tko pomoći?

Lagano je zanijekao glavom i odgovorio:

— Nisu vam potrebni pomoćnici. O'Toleovi imaju jednu dobru karakternu crtu: ponosni su. Nisu ubojice iz zasjede, niti će dovesti nesavladivu gomilu rodbine. Kad je riječ o njima, bore se čovjek na čovjeka... barem u prvo vrijeme. Iz okršaja će načiniti veliku predstavu jer su častohlepivi. Na ponos će zaboraviti tek onda ako izgube. A kad shvate da se ovaj gradić stavio pod vašu zaštitu, tada će...

Nije dovršio rečenicu. Primakao je čašu ustima, srknuo malo viskija, pa odlučno rekao:

— Bude li potrebno, formirat ćemo gradsku miliciju. Grad se ne

smije predati, ni ostaviti svoje ču-
vare na cjedilu.

Izrekao je to vrlo odlučno i jasno
i ja sam shvatio da nije oduvijek
hotelijer. Shvatio sam i to što je mi-
slio kad je rekao da je nekada bio
takav kakvi smo mi danas. Da je i
on nekoć jahao opasnim stazama.

Obratio sam se drugovima:

– Hajd'mo pogledati kako je Se-
go. Možda se probudio.

Ustali su. Dok smo išli prema
vratima, rekoh Olsonu:

– Dogovorit ćemo se o vašem
prijedlogu i obavijestiti što smo od-
lučili.

– Dobro. Drago mi je što niste
brzopletli. To znači da sam vas do-
bro procijenio. Odmah sam znao da
niste od onih koji napuštaju prija-
telja u nevolji. A to znači da nećete
ni građane ostaviti na cjedilu i da
ćete pošteno zaslužiti svoju plaću.

Ušutio je načas, a onda doda na-
glašavajući svaku riječ:

– Svakome od vas platit ćemo
dvjesto dolara mjesečno. Dvije sto-
tine dolara! – ponovi.

III

Te iste večeri imali smo na prsi-
ma pričvršćene zvijezde.

Kako je Sego ležao shrvan te-
škom groznicom, nismo ga mogli
pitati za savjet i morali smo sami
donijeti odluku.

Na zvijezdama bijaše otisnuto:

GOLDEN BUCKET – DEPUTY *

Dobili smo prostoriju za ured, a
u sklopu zdanja bio je i zatvor. Sve
to bijaše dovršeno još prije nekoli-
ko tjedana, ali dosad nisu izabrali
šerifa. Nisu željeli birati između ov-
dašnjih žitelja, kako ne bi za šerifa
izabrali nekog pritajenog čovjeka
O'Toleovih.

Sada su stopostotno sigurni da
nijedan od nas nije čovjek koji bi
pljačkašima i razbojnicima iz Left

Handa pomogao da zavladaju gra-
dom, pomislim

U sumrak smo Scott i ja pošli u
prvi obilazak. Posjetili smo svaki
salun, ting-tangl, ušli u svaki du-
ćan... Htjeli smo svima pokazati da
su u naselju kopača zlata i rudara,
koje želi prerasti u grad, uvedeni
red i zakon.

Svi su bili ljubazni prema nama.
Čak i kockari i pustolovi, tjelohra-
nitelji u salunima i svi oni koji love
u mutnom posvuda gdje se okreće
novac i plaća zlatnim grumenjem
ili zlatnim prahom. Nismo naišli ni
na kakvu odbojnost ili neprijatelj-
stvo.

Nije nam trebalo dugo da shvati-
mo zašto je tako. Bojali su se O'To-
leovih i njihove svojte iz Left Han-
da.

Satima prije toga razmišljao sam
o tome jesu li nas izabrali zato da
se nama posluže protiv brdana. Da
bi se oslobodili O'Toleovih. Zar ra-
čunaju da će u okršajima s nama
oslabiti i biti preslabi da preuzmu
Golden Bucket?

Dok smo obilazili gradom, Scott
je bio vrlo šutljiv. Ni inače nije bio
blagoglagoljiv, ali sada je bio neuo-
bičajeno tih.

Golden Bucket bijaše pun glad-
nih momaka. Nisu oni bili gladni ni
jela ni pića. Bili su u istom položaju
kao i mi prije nekoliko dana. Na-
kon nekog nitkovluka, u rudnicima
ili na nalazištima, u rudarskim ja-
mama ili oknima, kao vozari rude
ili topioničari, obrtnici ili drvosječe,
bili su gladni svega što se moglo
naći na zemlji, pa i onoga greškog
i nepoštenog. Tko bi im mogao za-
mjeriti što su takvi. Mi, neprijepor-
no, ne. Nama je sve to bilo i te kako
dobro znano. I oni i mi želimo nešto
od života i strahujemo da bismo
mogli nešto propustiti.

* deputy – pomoćnik šerifa – op. ur.

Scott i ja kojiput bismo zastali u kakvoj slijepoj ulici ili zadržali se u nekoj veži odakle smo iz tame sve promatrali a da nas nisu mogli vidjeti.

Iako je bio već mrak, ljudi iz okoliše i dalje su pristizali u velikom broju: u kolima, na konjima, čak i pješke.

Noć bijaše prekrasna. Vedra i blaga. Svi prozori i vrata bili su otvoreni. Trake svjetla padale su na nogostup i cestu, pružajući se poput kakve pregrade sve do suprotne strane ili se sudarajući s tracima koji su odonud prodirali.

Posvuda je lepršala prašina. Na žutoj svjetlosti djelovala je poput zlatnoga praha.

Muškaraca je bilo sijaset. Gurali su se nogostupima, ulazili i izlazili iz saluna i zabavišta. Pristizali su novi i pojačavali gužvu.

Među pridošlicama bila su i tri konjanika. Dogalopirali su poput ludaka, istodobno pucajući iz revolversa i urlajući.

Zasigurno bivši kauboiji koji sada pokušavaju sreću kao kopači zlata, pomislim. Sada glume Divljega Bila. Kad su pred obližnjim salunom sjahali i vezali konje o motku, prišao sam im.

Ugledavši zvijezdu na mojim prsim, postanu tiši i oprezniji. Jedan od njih usklikne:

– Pogledajte, momak sa zvijezdom!

– Dojašete li još jednom ovamo tako kao sada, zatvorit ću vas. Ovo je pristojan grad. Ovdje niste na pašnjaku, nego među ljudima. Ovdje ne gonite goveda niti lovite mustange!

Kad sam zašutio, zablenu se u mene. Povrijedio sam im ponos i uvrijedio u njihovoj veličini. Dosad su se vladali poput kraljeva na konju ili orlova u zraku, a sada ih

gradski šerif poziva na red. To im se nije svidjelo, pa jedan od njih oštro usklikne:

– Oprezno šerife! Pazite što govorite! Nas nitko neće zatvoriti. Nitko! Ako netko pokuša, nastat će pakao. Za takav pothvat nisi dorastao, plehnata zvijezdo!

Dok sam ja razgovarao s prgavicima, Scott je napravio krug i sada im je došao iza leđa.

– Trebalo bi ih ipak zatvoriti, da se malo izduvaju – dobaci mi preko njih.

Istodobno su hitro okrenuli glave i vidjeli da su u stupici.

U međuvremenu se oko nas okupilo više znatiželjnika. Stajali su na drvenom nogostupu i napeto čekali što će se zbiti. Znao sam da momci sada zbog ponosa neće popustiti, pa mirno rečem:

– Momci, želim vam mnogo veselja i dobre zabave u ovome gradu. On je pristojan prema svakome, budite i vi prema njemu. Hajde, krenite i dobre se zabavite!

Primijetio sam da su odahnuli. Znali su da to nisam rekao zato što sam se prestrašio nego zato da bih im omogućio da se časno izvuku. Nadao sam se da će biti dovoljno pametni i i prihvatiti ruku pomirnicu. U protivnom, moglo bi postati vrlo vruće. Mi ne bismo smjeli uzmaknuti jer nosimo zvijezde.

Momci nisu bili glupi. Odmah su prihvatili priliku. Jedan reče:

– Dobro šerife. Bit ćemo pristojni kad je i grad prema nama pristojan. A kada slijedeći put dodemo ovamo, ujahat ćemo pristojno. Je li tako u redu?

Kimnuo sam. Momci su ušli u salun, a Scott i ja podemo dalje.

– Neće sve uvijek tako lako proći – progovori napokon Scott. –

Bit će prilika kad ćemo krvlju zarađiti plaće.

Zastali smo u jednoj veži, kako bismo savili cigaretu i u miru pušili. Nasuprot, između kuće u kojoj bijaše sedlarija i druge u kojoj je bio ured za prodaju zemljišta, bio je uzak prolaz. Preko kojega bila je napeta cerada, a ispod nje postavljena pećica, koja je bila spojena na vanjsko ognjište sedlarije. Ispred pećice bila je neka vrst tezge za posluživanje, sklepana od nekoliko dasaka.

Uokolo su stajali ljudi i jeli palačinke. Prema mirisima koje je prema nama donosio vjetroc zaključio sam da su palačinke s prelivom i da su nesumnjivo vrlo ukusne.

Kad su se oni koji su jeli malo prorijedili, ugledam poslužiteljicu, koja je poslovala oko tezge: mlada žena opasana pregačom i sa maramom na glavi.

U svjetlosti svjetiljke koja ju je obasjavala mogao sam vidjeti da se neprekidno osmijehuje i gotovo sa svakim kupcem progovori nekoliko riječi.

Bio sam znatiželjan, iako ne bih znao objasniti zašto, kako izgleda iz blizine, pa rekoh Scottyju:

– Pričekaj me ovdje. Odmah ću se vratiti.

Što sam se više približavao pečenjarki, sve sam bolje uočavao njenu ljepotu. Kad bi odjenula dugu haljinu i raspustila kosu, bila bi ljepša i od najljepše djevojke Lou Madison. A one su sve bile ljepotice.

Zastao sam i zurio u nju. Primijetila me i upitala:

– Što je, šerife?

Glas joj je bio malo grlen. Možda je to od vatre koja neprekidno gori, pomislim, i nema dobar odvod dima.

– Mogu li i ja dobiti palačinke s prelivom?

– Zato i jesam ovdje. – Nasmije se. – Priželjkujem što više kupaca. Za dolar možete dobiti tri palačinke. Šalica kave uz to stoji samo četvrt dolara.

Kimnuo sam i pričekao da posluži one koji su došli prije mene.

Poslovala je oko pećice. Ulila je tijesto u tiganj i pekla, no neprekidno bi okretala glavu i ćaskala s ljudima. Gotovo ih je sve oslovljavala po imenu. Dobro ih je poznavala, a i oni nju. Štoviše, odmah sam zamijetio da se svi prema njoj vladaju s poštovanjem. Oslovljavali su je sa »gospodica Georgia«.

Pomislim da joj ime Georgia dobro pristaje. Oči su joj bile smeđe, kosa kestenjastosmeđa. Maramu je preko nje vezala na vrlo dražestan način, tako da je izgledala kao da na glavi ima kapicu.

Dok mi je pružala palačinke i zdjeličicu sa sirupom, a zatim iz velikog vrča lijevala kavu u šalicu, svjetlost je dokraja osvijetli. Vidio sam je iz najveće blizine.

Bila je vrlo mlada. Oko dvadeset, najviše dvadeset i dvije godine. Iz blizine je djelovala još krhkiije.

– Ja sam Jeff Kerrigan – predstavim se, pa nastavim: – Odsad ću svake večeri navraćati ovamo, gospodice Georgia... Smijem li vas oslovljavati kao i ostali?

Pogleda me proučavajući. Onda odgovori:

– Dobrodošao je svaki gladan i dobronamjerni gost. A sa gradskim šerifom moram biti u dobrim odnosima, zar ne?

– Ne – pobunim se odlučno. – Ako ne želite da dolazim... mislim, ako vam na prvi pogled nisam simpatičan kao osoba ne kao šerif... neću vam dosadivati.

Opet me ispitujući promotri. Onda se nasmije i primijeti:

– Lijepo! Znači, još jedan ponosni Teksašanin. – U njenom je osmijehu bilo gorčine.

Prelio sam malo sirupa na palačinke, pa upitao:

– Imate li što protiv Tekšašana, gospodice Georgia?

– Što bi se dogodilo kad bih imala?

– Bilo bi mi iskreno žao. Tada...

– Čekajte! – prekine me oštro.

Prijeđe rukom preko čela, kako bi se malo smirila i opustila, a onda odrešito nastavi:

– Kerrigane, svakog dana kada oko ponoći završim posao ovdje se okupi najmanje dvadesetak muškaraca poput vas. I svi govore isto. Kao i vi. Svi me žele bolje upoznati i svima se svidam. Mnogi od njih imaju džepove krcate novcem ili otežale od zlata. I svi me pitaju zašto stojimo ovdje na ulici i zarađujem kruh kao pečenjarka. Nude mi lijepe lokale, ovdje u naselju. – Pogleda ga u oči i upita:

– Razumijete li o čemu govorim, šerife? Vidite, ja to ne želim. Želim samo da sa svojim gostima budem u dobrim odnosima i da me pošutuju.

– Ipak imate nešto protiv Tekšašana – primijetim mirno i nastavljam jesti.

Vidio sam da se namjeravala okrenuti, no zacijelo je zaključila da ne smije biti osorna prema jednog gosta ako je prema ostalima ljubazna.

– Tekšašana – ponovi otegnuto, pa nastavi: – Pa, šerife, prevalila sam dugačak put da bih stigla u ovu zemlju. Dovezla sam se s karavanom koja je iz Missourija ovamo dovezla zalihe. Krenula sam zato što mi je zaručnik pisao neka dođem. Uspio je i želio me kraj sebe. Prošli su mjeseci dok je pismo stiglo do mene. Poslao mi je i novac

za put. A zatim su prošli mjeseci dok sam stigla ovamo. Nisam ni slutila da bi me moglo dočekati neugodno iznenađenje. Moj zaručnik nije bio više živ. Nekoliko tjedana prije moga dolaska ubio ga je teksaški revolveraš.

Pogledala me ravno u oči i s gorčinom u glasu upitala:

– Što mislite, šerife, imam li imalo razloga da volim Tekšašane?!

Nisam odgovorio. Jeo sam dalje, onda popio kavu. Zatim bez riječi stavim dolar i četvrt na tezgu. Ni ona nije ništa rekla dok je uzimala novac. Samo me ispitivački pogledala, a onda lagano kimne.

Dok sam se udaljavao, osjećao sam da me prati pogledom.

Scott izide iz kućne veže i krene prema meni. Kad se približio, upita:

– Odbijen? Da ja pokušam?

– Ne bi imalo smisla. I ti si Tekšašanin, a ona ima nešto protiv ljudi koji dolaze iz Teksasa. Rekla mi je da je jedan Tekšašanin ubio njezinog zaručnika.

Scott tiho zazvižduče kroza zube.

IV

Dobro smo se snalazili u novoj ulozi, iako se dogodilo da je jednoga dana Pecos Slaughter na dulje vrijeme isključen iz posla. Ranio ga je neki divlji momak dok se Pecos bavio pijancem koji je u istom salunu pokušavao strgnuti haljinu s jedne zabavljačice.

Obojicu smo strpali u zatvor, a Pecosu smjestismo kraj Conraya, u drugi krevet.

Golden Bucket je naočigled rastao. Dolazili su novi ljudi, dopremeni su građevni materijal, živežne namirnice, razna roba. Sve je to stizalo iz Missourija, koji bijaše udaljen oko pet stotina kilometara. Pri-

stanište je bilo u Great Fallu, gdje je sve pretovarivano na teretna kola, jer se brodom nije moglo dalje.

Zlato i novac prevozili su iz Golden Bucketa do istoga pristaništa. Često su pošiljke napadali razbojnici i pljačkali sve što bi našli u kočijama. Međutim, s tim nismo imali nikakvog posla, jer je naša vlast bila ograničena na područje naselja i nismo smjeli uredovati izvan njegovih granica.

Nije prošlo ni tjedan dana otkako smo imenovani kad nas je posjetilo izaslanstvo sastavljeno od kopača zlata, vlasnika rudnika i zlatonosnih nalazišta. Predložili su nam da dvojica od nas preuzmu i dužnost pokrajinskog šerifa, kako bi zakon i red postojali i izvan Golden Bucketa. Obavijestili su nas da je u Goldwater Canyonu održan sastanak kojem je prisustvovalo više od tisuću kopača i vlasnika, a oni su došli do nas kao opunomoćeni predstavnici tog skupa sa zadaćom da nam ponude mjesto šerifa Goldenwater Canyonu. Rekoše da su već razgovarali sa članovima Gradskog savjeta u Golden Bucketu i oni su se s tim suglasili. Napomenuli su samo kako žele da i ured pokrajinskog šerifa bude u naselju, kao i to da se sva četvorica međusobno ispomazemo kad je to god potrebno.

Nismo odmah odgovorili. Nismo znali želimo li preuzeti tu obavezu. Pristanemo li, koja će dvojica provoditi zakon na tako širokom području.

Savjetovali smo se dulje od sata. Kako Sego više nije bio u vrućici, a Pecos se oporavio od potresa mogza, svi smo o tome glasali. Četiri su glasa bila za to da ja preuzmem i posao šerifa Goldwater Canyonu i isto toliko glasova da Scott Bone-spenny bude moj zamjenik.

Kraj koji ću ubuduće nadzirati

nisam uopće poznavao, no predmnijevao sam da je velik toliko koliko je u nas na jugu velika pokrajina.

* * *

I te sam večeri navratio do Georgijine pečenjare. Sada sam već znao da se preziva David.

Nije bilo sata kad nisam mislio na O'Toleove, no uz tu djevojku na njih bih zaboravio.

Georgia me poslužila kao i svakog kupca, ali meni se nije nasmiješila. Sa mnom je uvijek bila ozbiljna. Međutim, njezin pogled nije bio odbojan, nego nesiguran i ispitujući.

Dok mi je pružala palačinke, pogled joj zapne na novoj zvijezdi na mojim grudima. Bila je potpuno drugačija od zvijezde gradskog šerifa. Imala je više krakova, a na njoj je pisalo ŠERIF GOLDWATER Ld. To Ld. označavalo je pokrajinu granica koje još nije bila točno određena i koja se protezala toliko daleko koliko bih ja mogao uspješno provoditi zakon.

— Želim vam sreću — reče Georgia.

— Iako sam Teksašanin?

Požalio sam čim sam to izgovorio i ona je to morala primijetiti po mojem pogledu.

Iako se u prvi tren htjela razljutiti i već je na vrhu jezika imala odgovor, duboko uzdahne, pa se okrene prema pećici kao da ima važnog posla.

Pojeo sam dvije od tri palačinke. Oko mene su se tiskali muškarci i Georgia ih je brzo posluživala. Palačinke je preokretala u zraku, tako da bi napravile salto, i zatim pekla drugu stranu. Kupci su je promatrali očima stručnjaka. Šalili su se, izmjenjivali nekoliko prijateljskih riječi, a Georgia im se smiješila.

Kad se opet okrenula prema meni, pogled joj se iznenada ukoči. Usta su joj htjela nešto reći, ali usnice su se samo malčice trznule. Naposljetku ipak izleti iz nje:

– Jeff! Tamo... iza vas...

Hitro sam se okrenuo.

Na sredini kolinika stajao je mladić, a kraj njega, sa spuštenim uzdama, njegov konj. Mladić bijaše naoružan sa dva revolvera, a položaj u kojem je stajao nije dopuštao ni najmanju dvoumicu. Ruka mu je bila zgrčena na tipičan način.

Iz mladića je izbijalo zlo.

Ljudi su bili svjesni što slijedi, pa su se hitro pomaknuli ulijevo i udesno. Netko glasno reče:

– To je Ringo O'Tole!

Georgia poznaje tog momka, proleti mi kroz glavu. Prestrašila se kad ga je ugledala.

Mladić zakorači dva koraka bliže, pa zazove tako glasno da je nadglasao žagor mnogobrojnih glasova:

– Hej, šerife!

– Što želiš?

U mojoj blizini postade strahovito tiho. Prijeteći tiho. Samrtnički tiho.

– Vi prokleti Teksašani dugujete nam zadovoljštinu za jednoga mrtvaca. Ja sam jedan od O'Toleovih, šerife. Zanima li vas još što?

– Vi O'Toleovi ste luđaci. Uvijek nanovo dolazite po zadovoljštinu. To neminovno vodi tome da ćemo se međusobno poubijati. Vi O'Toleovi i mi Teksašani. A nas je još peiorica.

– Začas će ostati samo četvorica!

Istoga časa njegove ruke krenu prema dršcima revolvera strelovito.

Bio je vrlo brz. Ljevicom brži nego desnicom. Ipak, ma kako brz bio, ja sam bio brži. Nisam htio dopustiti jednom od osvetoljubivih luđaka

da me ubije zato što je obitelj O'Toleovih ludo ponosna i zato što im je čast imena iznad svega.

Što sam mogao uraditi kad je jedan od O'Toleovih povukao na mene revolver? Zar sam mogao mirno čekati da me njegov metak ubije? Želio sam živjeti, pa sam povukao što sam brže mogao. I pucao.

Odmah sam vidio da sam ga pogodio već prvim metkom. Zaljuljao se i strovalio potrbuške. Oba metka što ih je on ispucao zarila su se u prašinu ispred mojih nogu.

Vladao je takav muk kao da nitko ne diše. Samo je iz velike daljine dopiralo tiho mrmorenje, ali ubrzo i to prestane. Pucnjava na glavnoj ulici u Goldwater Streetu uvijek bijaše najvažniji događaj u naselju.

Kad su moji drugovi stigli, i to vrlo brzo, sve je već bilo završeno. Ja sam ostao živ, a jedan od O'Toleovih je poginuo.

Mladić je došao otvoreno i izazvao me prije nego što je pucao. Obistinile su se Olsonove riječi: O'Toleovi nikad ne pucaju protivniku u leđa.

Od vremena kad sam razgovarao s hotelijerom saznao sam mnogo o O'Toleovima i njihovom klanu. Glava klana bio je Old Man, koji je vladao Left Handom poput kralja. O'Toleovi su bili razbojnici, lovci na indijanske skalpove, konjokradice, kockari... ali protivnicima su uvijek stajali sučelice.

Na sve to pomislio sam u nekoliko sekundi, dok sam napeto čekao hoće li poslije Ringa još koji O'Toleo zatražiti zadovoljštinu.

Nije se pojavio izazivač, nego su se iz redova okupljene svjetine izdvojila dva mladića i krenula prema mrtvacu. Podigli su Ringa i prebacili ga preko njegovog konja, koji se usprkos pucnjavi tek malo pomaknuo.

Primijetio sam da Curly, Pecos i Scott pomno paze da mi se tko ne prišulja iza leđa, pa zato mirno pridem toj dvojici i upitam:

– Pripadate li i vi njima? Odvest ćete Ringa Old Manu?

Pogledali su me hladno i neprijateljski, a jedan od njih odgovori:

– Da, vodimo ga kući. Reći ćemo da je borba bila poštena. Zatim. Ušutio je i ugrizao se za usnice, kao da se boji da ne bi previše rekao. Zatim se okrene i pride svom konju.

Uzjahali su, pa odgalopirali iz naselja.

Nije ni trebao reći ono što je prešutio. Mogao sam zamisliti što bih čuo da je dalje govorio.

O'Toleovi su dosad izgubili trojicu. A prema trojici mrtvih na njihovoj strani na našoj je strani pokopan samo jedan. Old Man sada zna da će poginuti još ljudi iz njegova klana ako se i dalje bude povodio za ludačkim ponosom, kao što je to uradio Ringo.

Da li će kralj Left Handa promijeniti taktiku, pomislim i pogledam oko sebe.

Znatiželjnici su se polako razilazili. Vidjeli su ono što su željeli i sada su pošli ponovo utažiti žeđ. U salunima i tingl-tanglima još će se dugo raspravljati o tom dvoboju, ali teško da će se itko od ljudi zahrinuti.

Kimnem drugovima. Okrenuli su se i udaljili, a ja se polako vratim do pečenjare Georgije David.

Čak je i ovdje bilo pusto.

– Poznavali ste Ringa? – upitam ne okolišući. – Vidio sam strah u vašim očima, Georgia, dok ste me opominjali. Zar ste poznavali tog O'Tolea?

Dugo me promatrala, zubima grickajući donju usnicu. Onda postavi na kutiju dvije šalice, dohvati

vrč s kavom i napuni ih. Morala je osjetiti da sam i ja poželio gutljaj toploga napitka.

I njoj i meni kava je bila dobrodošla. Kad se malo smirila, progovori:

– Moj zaručnik je imao u blizini Left Handa malen rudnik. Sada pripada O'Toleovima. Kartao je poker s Ringom i još nekim ljudima. Ringo je dobivao i moj je zaručnik naposljetku stavio u igru rudnik... i izgubio. Osjetivši da je prevaren, dohvatio je revolver. Jedan od kartasa, Teksašanin Laroy Skinner, bio je brži. Ubio ga je.

Zašutjela je da bi popila malo kave. Šalicu je obuhvatila objema rukama, kao da ih želi ugrijati. Zatim nastavi:

– Kad sam stigla ovamo, posjetila sam zaručnikov grob. Onda sam unajmila vodiča, koji me odveo do rudnika. Željela sam ga vidjeti. Tamo sam zatekla Ringa O'Tolea. Počeo mi je odmah bestidno udvarati. Rekao je da će mi s njim biti bolje nego što bi mi ikad moglo biti uz momka koji sada leži pod zemljom. Pripadati klanu O'Toleovih velika je prednost u ovome kraju, rekao je ponosno.

Opet srknu kavu, zamišljeno zureći u daljinu.

– Poslije tog razgovora u nekoliko je navrata navraćao ovamo do pečenjare – nastavi. – U meuvremenu sam stekla ovdje nekoliko prijatelja, koji su mi koješta objasnili, pa imam dobar uvid u prilike koje ovdje vladaju. I zato sam se večeras prestrašila kad sam ga ugledala u onako prijetećem stavu, spremnog na borbu.

Kimnuo sam da je shvaćam, pa upitao:

– Zar ste se za mene uplašili?

– Mogao vas je ubiti, Jeff. A možda će nekom to i uspjeti. Medusob-

no ubijanje tek će sada početi. Ja to smatram užasnim, strašnim i...

Uzmanjkale su joj riječi.

— Kad smo stigli, bilo nas je šest — promrmljam. — Došli smo ova-
mo da bismo malo uživali u onom
što nam je tijekom posljednjih šest
godina manjkalo. Tu smo potrošili
sve što smo imali i ostali bez sred-
stava za život. Onda je jedan od nas
došao na glupu zamisao, koja je
drugoga od nas stajala života. Treći
je ranjen i sada moramo izdržati
ovdje barem dotle dok se taj naš
drug toliko oporavi da možemo oti-
ći odavde. Prije toga ne možemo.

Začudila se. Gledala je zvijezdu
na mojim grudima, zatim me pogle-
da ravno u oči.

— Zar biste odmah otišli kad bi-
ste mogli? Uprkos tome što nosite
zvijezdu?

Tek sam sada shvatio što sam iz-
rekao. Rukom prijedern preko čela,
kako bih dobio na vremenu. Osje-
ćao sam se kao u stupici.

— Zar se od nas može očekivati
— upitam naposljetku — da sami
pobijemo sve O'Toleove? Cijeli
klan? — Ponovo otarem čelo. — Jer
tako će se događaji odvijati... mi
protiv O'Toleovih.

Nije odgovorila. Nije ni mogla.
Nitko ne bi na to imao što odgovori-
ti.

Kimnuo sam na pozdrav, okre-
nuo se i udaljio. Nisam dugo hodao
kad osjetim da uza me netko kora-
ća. Pogledam krajičkom oka na tu
stranu i ugledam Nilsa Olsona.

— Odsad možete računati da će
pucati i iz zasjede — progovori ho-
telijer pošto je neko vrijeme šutke
koraćao uz mene. — Old Man zaci-
jelo više neće biti voljan žrtvovati
svoje ljude. Možda će poslati ovamo
Leroya Skinnery, najbržega člana
klana na revolveru. Skinner je mož-
da brži čak od vas, no i on se dosad

uvijek borio pošteno. Vjerojatno će
tako biti i protiv vas. Ipak, odsad
bolje pripazite na njih.

Zastao sam, pa je i Oslon morao
stati. Okrenuo se prema meni, pa
sam mogao dobro vidjeti njegovo li-
ce obasjano svjetlošću što je dopi-
rala kroz otvorena vrata hotela.

Nije mi se svidio izraz tog lica ni
njegov pogled.

— Poznajete li dobro Old Mana?

— upitam iznenada potaknut neo-
bjašnjivim porivom.

— Poznajem. Prije mnogo godina
borili smo se u dvoboju. Bilo je to
u Tennesseeju, gdje sam bio šerif.

Zašutio je, kao da razmišlja što bi
rekao a što prešutio. Onda nastavi:

— Progonio sam ga kao vraga...
i njega i cijelu njegovo svojtu. Sino-
vi su mu tada bili dječaci. U tom
sam ga dvoboju nastrijelio, ali i on
mene pa nisam mogao spriječiti da
pobjegne. Ovdje smo se ponovo su-
sreli.

— Dakle, među vama je ostao ne-
raščišćen i osobni obračun, gospo-
dine Oslone?

Poniknu glavom, ali ipak odgovo-
ri na moje pitanje.

— I da i ne. Kad su O'Toleovi po-
bjegli preda mnom, koji sam u Ten-
nesseeju zastupao zakon, spasili su
samo svoju čast. Otkad su ovdje, još
su gori nego što su bili tamo. Sada
su obični razbojnici, prijestupnici.
To što sam tada dopustio da mi po-
bjegnu, čini me u određenom smi-
slu odgovornim za sve što se ovdje
dogodilo. I za ono što će se dogo-
doti. Shvaćate li, Kerrigane, što že-
lim reći?

Izrekao je pitanje, ali nije priče-
kao odgovor. Ušao je u hotel, a ja
sam požurio u naš ured.

Pecos, Curly i Scott već su me če-
kali.

— Brzo ste stigli — promrmljam
i sjednem za pisaći stol.

U želucu sam imao neugodan osjećaj. Kao da je gorka crna kava što sam je popio s Georgijom prouzrokovala odviše kiseline. Međutim, znao sam da nije kava uzrok. Želudac mi se bunio zato što sam malo prije ubio čovjeka.

— Sada će početi — promrmlja Pecos. — Odsad smo u pravom ratu s OToleovima. Neće mirovati dok ne ubiju barem dvojicu od nas. Dugujemo im dva mrtvaca, osim Jubea. Loše je to što mi ne poznajemo sve OToleove, a oni nas mogu vrlo lako prepoznati po zvijezdama na našim grudima!

Dva dana poslije dvoboja s Ringom krenuo sam prije podne sa Scottyjem prema javnoj staji. Htjeli smo unajmiti konje i izjahati iz naselja, kako bismo što bolje upoznali okolicu Golden Bucketa. To je bio sastavni dio naših dužnosti kao pokrajinskih šerifa.

Obojica smo zastali kad smo zamijetili da je Georgiina pečenjara nestala. Na mjestu gdje je dotad stajala bio je u zemlju utaknut kolac, a na njemu je bila pričvršćena obavijest napisana na običnom papiru. GLasila je:

»Preselila sam i očekujem goste u novootvorenom restoranu, samo stotinu metara dalje u istome smjeru.«

Scott se začudio; ja sam se zaprepastio. Kad smo se pribrali, krenu- smo dalje. I doista, ni punih stotinu metara dalje ugledali smo na jednoj kući natpis:

RESTORAN GEORGIE DAVID

Još su jučer na toj zgradi radili majstori, boja na natpisu bila je potpuna svježa.

— Brzo napreduje ta mala Georgia — nasmijulji se Scotty. — Ka- žem ti, te male ženske napreduju

mnogo brže od velikih i naizgled snažnih muškaraca. Mogu zamisliti koliko se zadužila. De guše. No ona će svakoga dana stavljati na stranu određenu svoticu. Radit će od zore do mraka, poput marljivog mravca. Kakve li razlike između nje i onih ljepotica koje rade za Lou Madison! A ipak ih mala Georgia sve nadmašuje i mogla bi, a da se mnogo ne muči, zarađivati desetorostruko. S najvećom bi lakoćom muškarcima izvukla iz džepa toliko novca koliko bi poželjela.

Veselo se smiješio. Potpuno je je zaboravio neugodnosti s kojima smo se svakodnevno susretali. Isto je tako bilo i sa mnom.

— Produži — rekoš Scottyju — a ja ću te brzo doći.

Ušao sam u restoran. Neka debela žena brisala je nove stolove i prekrivala ih stolnjacima. U prvi tren me nepovjerljivo pogleda, ali nepovjerenja nestade čim je ugledala zvijezdu na mojim grudima.

— Vlasnica je u svom uredu — reče i pokaže palcem iza svojih leđa.

Zamijetio sam dvojica vrata. Jedna su vodila u kuhinju, odakle su dopirali ugodni mirisi. Jedan je Kinez marljivo unutra radio.

Prišao sam drugim vratima i pokucao. Kad mi je odgovoreno neka udem, otvorim vrata i zakročim.

Georgia je sjedila za stolom s olovkom među usnama. Na stolu pred njom bila je neka lista.

— Ako u slijedeća tri dana ne popunim zalihe — reče — mogu odmah zatvoriti. Potrebni su mi šećer, brašno, sušeno voće... želim svako imati na jelovniku voćni desert. S kolačima mogu namamiti goste. — Tek tada podigne glavu i upita: — Što vas dovodi ovamo, Jeff?

Nije to pitala znatiželjno nego re- da radi. Bilo je očigledno da ne želi

razgovarati, jer je očekuje mnogo posla.

— Htio sam vam poželiti sreću. Došao sam i zato da bih vam rekao kako sam se prestrašio kad sam vidio da pečenjare više nema.

Nasmiješila se.

— Šerif bi morao sve znati što se u njegovu gradu zbiva, zar ne? No vi ste pokrajinski šerif i zacijelo bolje znate što se događa podalje od Golden Bucketa.

Nismo imali više ni o čemu razgovarati. Vidio sam da nije raspoložena za ćaskanje. Barem ne sa mnom. Pozdravio sam i izišao.

N ulici sam ubrzo dostigao Scottyja i malo zatim ušli smo u javnu staju.

V

Golden Bucket je svake noći bio sve divljiji, ali mi smo ipak uspijevali sve držati pod kontrolom. Naselje je bilo nalik divljoj životinji koja danju izgleda mirna i prijateljski raspoložena, a noću počne bjesniti.

Gradanima i poslovnim ljudima u Golden Bucketu nije prijetila opasnost samo od OToleovih, nego i od klateži i raznih sumnjivaca koji su pristizali u sve većem broju. Scott i ja, iako pokrajinski šerifi, morali smo pomagati Curlyju i Pecosu u održavanju reda u naselju.

Po danu smo vrlo često odlazili iz Golden Bucketa, da sredimo probleme što su se javljali na području Goldwater Canyon. Vlasnici parcela izazvali su raznorazne nepriplate, pogotovu kad bi naišli na bogatu zlatnu žilu. Prema propisu koji se odnosio na takve slučajeve, a koji se počeo primjenjivati u Kaliforniji, prvi nalaznik takve žile imao je pravo slijediti žilu i iskorištavati je cijelim tijekom. To tzv. pravo vla-

snika parcele primjenjivalo se i poštovalo i u ovim krajevima.

U jednom od takvih slučajeva zlatna je žila, zajedničko vlasništvo nekolicine manjih posjednika, vodila u rudnik koji je bio u posjedu velikog poduzeća. S tim smo slučajem imali grdnih neprilika.

Neprilike su izazivali i prepadi na zlatne i novčane pošiljke, pa nam je i to oduzimalo mnogo vremena. Da neprilike budu veće, otako se proučulo da je u Golden Bucketu otvoren šerifov ured poštanskim su kočijama stizale i mnoge potjernice.

Našu smo plaću pošteno zaradili. I Scotty i ja vrlo smo često i po dva, tri dana izbivali iz grada i tada bi se zabrinuti građani pitali hoće li naši drugovi biti kadri održati red.

Brinuli smo i zbog Conraya. Rane mu nisu htjele zarasti. Gnojile su se i trovale krv. Sego će još vrlo dugo bolovati i ovisiti o našoj brizi i pomoći.

Kad sam god stigao, odlazio sam u Georgijin restoran. Uvijek bih to radio za vrijeme kad je navala gostiju bila najveća. Djevojka je kojiput donijela kavu, sjela sa mnom za stol, pa bismo razgovarali.

Imao sam dojam da nas nešto veže i to sve više i jače. Vidio sam da je i ona toga svjesna, ali i da se protiv toga bori. Kad bi je to obuzelo, vladala se prema meni mnogo hladnije nego prema bilo kojem gostu. Kojiput bi joj, pak, u pogledu umjesto smiješka bio ispitujući izraz. No kako je uvijek sa mnom razgovarala o svojim problemima, znao sam da ipak prema meni osjeća prisnost. Samo se borila protiv tog osjećaja.

Nadao sam se da ćemo se s vremenom približiti jedno drugome. Bio sam sve sigurniji da je Georgia žena s kojom bih volio proživjeti

ostatak života. A taj je osjećaj doveo do toga da sam spoznao kako moram brinuti o Conrayu i onda ako moji drugovi ne žele dulje ostati u Golden Bucketu.

Zašto?

Zaključio sam da bih mogao zadobiti Georgiino poštovanje ako razbijem odbojnost koju osjeća prema krvi na mojim rukama. Kad bih bio pošten šerif u ovome gradu i u ovoj pokrajini, mogao bih zadobiti i njenu ljubav.

Jednog smo jutra već u svitanje Scotty i ja izjahali iz Golden Bucketa. Krenuli smo izgledati jednu od svađa između nekih vlasnika parcela.

Jahali smo poštanskom cestom prema sjeveru koja je završavala u Great Fallu.

Poštanska kočija iz toga smjera morala je stići svakoga časa. Namjeravao sam je zaustaviti i upitati vozara za novosti. Međutim, stigli smo i do raskršća na kojem smo morali sa česte skrenuti prema istoku, a kočije još nije bilo na vidiku.

Zastali smo, neodlučni. Što se dogodilo? Zašto kasni?

Izenada ugledasmo u daljini oblak uzvitlane prašine. Ipak dolazi, pomislim. Odahnem, jer sam se već zabrinuo.

Kad se kočija približila, sav užasnuto zapazim da moje bojazni nisu bile neosnovane. Pratitelj kočije ležao je na krovu, a Cash Clondige, kojega smo dobro poznavali, imao je u zaprezi umjesto šest samo dva konja.

Podbodemo konje. Kad smo se približili kočiji, Clondige zauzda zapregu i sa visokog sjedala pogleda prema nama. Onda pljune i reče:

— Lijepo izgledate sa tim svojim zvjezdicama. Otmjeni i naočiti. No jeste li možda napokon primijetili da se u vašoj pokrajini nagomilalo na čopore bandita, drumskih razbojnika, pljačkaša i ubojica?!

Ponovo pljune, kako bi još vidljivije iskazao prezir. Jednoga je časa izgledalo da će potjerati zapregu, ali je očito dvoumio što da uradi. Onda pokaže bičem iza svojih leđa i reče:

— Događilo se to prije nepunih pola sata, oko kilometar i po iza nas. Požurite li, možda ćete stići napadače. Ako to želite — podsmjehne nam se. — Oni su nam oteli dvije vrećice sa pedeset tisuća dolara, a on je mog pratioca oborio prvim metkom. Nije ni čudo kad su mi došli neiskusnog momka. Taj zlembač nije htio vjerovati kad sam mu savjetovao neka ne maše uokolo tom svojom sačmaricom. Uh, prokleto je brzo bio mrtav!

Ušutio je i izvadio smotak duhana. Kad je odgrizao komad, ljutito se zagleda u mene.

— Tko su bili »oni«, a tko »on«? — upitam.

— Pod »oni« mislim na četvoricu razbojnika koji su zaustavili kočiju. »On« je dobro znan momak. Slučajno mu je kliznula marama kojom je prekrio lice kao krinkom, a na hrptu njegove ruke tetovirane su tri zvijezde. Čujete li, tri zvijezde! Zastava Tennesseeja ima u sredini iste takve tri zvijezde. A O'Toleovi su došli iz Tennesseeja! Dakle, prepoznao sam Brucea O'Tolea. Svi članovi obitelji imaju na hrptu ruke tetoviran isti znak: tri zvijezde!

— Jedan od sinova Old Mana? — upitam žustro, svjestan što nas očekuje.

— Ne, nije. Bratučed. Sin mladega brata. Bruce zna da sam ga prepoznao, ali zna i to da nikada ni pred

jednim sudom ne bih posvjedočio da je to bio on. U ovoj zemlji to bi me stajalo života. Nadam se da ste me dobro razumjeli, šerife?

Kimnuo sam, ali ništa nisam odgovorio. A što bih i mogao reći? Odjednom sam shvatio da smo Scotty i ja vrlo loši šerifi. Žalosno je kad čovjek koji je prepoznao jednoga od pljačkaša i ubojicu svog druga ne želi dati iskaz pred sudom zato što se boji za svoj život. Znači da ne vjeruje u zaštitu koju bi mu morao pružiti šerif.

Pritjerao sam konja sasvim do kočije i zavirio u nju. Unutra su sjedile djevojke za koje sam odmah znao da su zabavljačice. Bilo ih je šest. U kutu je sjedila podebela žena, koja je progovorila čim je susrela moj pogled.

— Mi nismo ništa ni vidjele ni čule, šerife. Njen je pogled bio hladan i odbojan. — Prestrašile smo se i onemoćale od straha.

Kimnuo sam, okrenuo konja i odgalopirao. Scott Bonespenny me slijedio. I njemu i meni bijaše jasno da nas očekuje vrlo težak zadatak.

— Pa — rečem kad me sustigao — u cijeloj ovoj nesreći jedno je ipak dobro. Odsad znamo kako ćemo prepoznati O'Toleove. Svi članovi obitelji imaju na rukama tetovirane tri zvijezde. Nils Olson nas nije na to upozorio. Ne čudi li te to, Scotty?

Nije odgovorio. Nije ni morao. Za vrijeme dugotrajnih jahanja dovoljno sam ga upoznao i znao sam da je i te kako dobro upamtio što sam mu rekao i da je potpuno svjestan u kakvoj smo situaciji.

Odjednom smo se suočili s vrlo važnom odlukom. Moramo u Left Hand!

Dotad smo svoj posao obavljali prilično lako. Ni na kakve veće i sudbonosnije neprilike nismo nai-

šli. Jahali smo po pokrajini i rješavali sitnije sukobe i čarke, upoznali ljude i okolicu. Samo u Left Handu nismo bili. Nismo se usudili odjahati u Old Manovo kraljevstvo.

Kad nismo imali posla u pokrajini, ostajali bismo u naselju i svojim drugovima pomagali u održavanju reda i zakona. I čekali čas kad će Sego ozdraviti. Iako nijedan od nas nije to izrazio riječima, svi smo znali da ćemo odjahati iz Golden Bucketa čim Sego dovoljno prizdradi da može podnijeti putovanje.

Tako smo živjeli do ovoga časa. Međutim, sada smo se suočili s prepadom na kočiju i ubojstvom pratioca. Što je osobito važni, znamo tko su napadači i pljačkaši, ali i to tko je ubojica.

Lakom je poslu došao kraj. Sada uistinu moramo pokazati da smo dostojni predstavnici reda i zakona. Ne poduzmemo li ništa protiv O'Toleovih, nećemo biti samo nesposobni šerifi nego nešto gore. Moći će nas strpati u isti koš s kradljivcima i pljačkašima, s ljudima izvan zakona.

Međutim, na našim je prsima zvijezda. Mi smo predstavnici vlasti, a građani nas plaćaju da bismo im osigurali miran san i da bi bili sigurni za svoj život. Ako nam čast imalo znači, moramo uraditi ono što nam dužnost nalaže.

Moramo poći u Left Hand! Samo tamo možemo naći ubojicu: Brucea O'Tolea.

* * *

Stigli smo do mjesta gdje se prepad dogodio. Otkrili smo to po vrlo jasnim tragovima. Napadači su ostali na konjima, koji su tapkali na mjestu gdje su bili zaustavljeni. Vidjeli smo i otisak na onom mjestu gdje je pratilac kočije pao na zem-

lju. Na tom su se mjestu još vidjeli tragovi krvi.

Znači, kočijaš je morao svoga druga podignuti sa zemlje i odnijeti na krov kočije. Kako to sigurno nije mogao uraditi sam, znači da su mu pomogle putnice. A to, pak, znači da žene u kočiji nisu sjedile premrle od straha nego su hrabro podnijele prepad.

Kad bi kočijaš i žene htjele posvjedočiti pred sucem... Nisam dalje razmišljao o tome što bi se tada dogodilo. Da bi se to ostvarilo, valja ubojicu dovesti pred suca. A to znači da se moramo dočepati Brucea O'Tolea.

Pogledao sam Scotta. Gutao je sline, uzbuđen. Bio je tri godine mlađi od mene, a svi smo ga uvijek smatrali pilencem na koje moramo dobro paziti da bi živo i zdravo dočekalo kraj rata. Za njega smo mi ostali bili starija braća.

Nakon podulje šutnje Scott progovori.

— Naš je Jube odjahao u Left Hand da bi jednom pripadniku klanu O'Toleovih oteo vrijedan nakit. Ne znam kako mu je to pošlo za rukom, ali znamo da je uspio. Jeff, znaš li da smo Jubeu dužni da sada ne uzmaknemo? Ne misliš li i ti tako?

Sam je došao do tog zaključka. Potpuno sam. Bilo bi za njega vrlo ponižavajuće da sam ga na to morao ja podsjetiti. A možda ga je na taj prijedlog navela njegova luda smionost po kojoj je bio poznat?

Oklijevao sam, a on me pažljivo promatrao. Možda je čak posumnjao u moju odvažnost ili u moje poštenje u odnosu na zvijezdu koju nosim. Međutim, ja sam u tom času mislio na Georgiju David. Djevojka me se plašila jer je vidjela kad sam pred njenim očima ubio čovjeka. Ipak sam osjećao da je unatoč tome

privlačim. Da li će se i dalje plašiti ako se uvjeri da pošteno obavljam dužnost šerifa?

Kimnuo sam Scottyju i napokon progovorio.

— Dobro. Hajd'mo u Left Hand po Brucea O'Tolea!

Krenuli smo tragovima razbojnika, koje smo vrlo lako slijedili. Jahali smo usporedo, ali nismo razgovarali. Obojica smo bili svjesni da krećemo prema teškim neprilikama. Neugodan zadatak nagnao nas je da naposljetku odemo tamo gdje dosad nikada nismo bili: u Left Hand, kraljevstvo Old Mana i klanu O'Toleovih.

* * *

Predio je postajao živahniji. Kanjoni su ulazili u brda kao da ih je neki gorostas utisnuo svojim golemim prstima. Tamo gdje se ti prsti slijevaju u šaku mogao bi se nalaziti Left Hand.

Prije nekoliko dana proučavali smo zemljovid toga kraja u našem uredu i sada smo se lakše snalazili. Kanjoni i njihove sutjeske bili su puni označenih parcela na kojima su radili marljivi kopači zlata, kojih je svakoga dana bilo sve više. Osobito ih je bilo mnogo na obalama potoka, gdje je bio iskolčen svaki centimetar tla.

U stijenama kanjona bilo je mnogo rudarskih okna, koja su vodila duboko u zemlju. Promet teretnim vozilima u tim je predjelima bio vrlo živ. Rudu iz rudnika prevozili su do drobilica, koje su je usitnjavale. Ispiraonice su bile u neposrednoj blizini, a svaki veći rudnik imao je i vlastitu topionicu.

Parni strojevi su hućali. Iz šuma na manje strmim obroncima mnogobrojnim su kolima dovlačili drvene trupce. Parna pila, koju je pokretao posebno jak stroj što su ga ložili

pilovinom, huktala je poput grabežljive nemani.

Sve smo pomno promatrali i procjenjivali.

Tu je vladala velika živost. Iako je u neposrednoj blizini Golden Bucketa bilo više pogona, ovdje su rudnici bili veći, a parcela je u velikim kanjonima bilo mnogo više.

Left Hand i okolica ne mogu biti vrijedni ni trećinu koliko Golden Bucket i kraj kojim smo upravo jahali. Tek sam sada shvatio zašto O'Toleovi žele preuzeti vlast nad naseljem. Međutim, nikako nisam mogao shvatiti da li je to vrijedno mnogih života kad će morati jednoga dana pobjeći iz Golden Bucketa kao što su i iz Tennesseeja.

Nismo žurili. Povremeno smo se odmarali i promatrali što se oko nas zbiva.

Razmišljali smo je li i naš Jube jahao tim istim putem, ili je krenuo jednim od ostala četiri kanjona.

Na jednom stjenovitom mjestu put je prelazio potok. Zastali smo da bismo napojili konje, ja sam to iskoristio da bih se neopaženo osvrnuo na put kojim smo dojahali.

Da, konjanik koji već vječnost jaše za nama i dalje nas slijedi. Uopće se nije skrivao, pa je sada dolazio sve bliže. Kad se prilično približio, vidjeli smo da jaše žilavu mazgu, koja se po brdima vere zacijelo isto tako dobro kao i koza.

U tom hladnokrvnom momku teče barem trećina indijanske krvi, pomislim.

Momak zaustavi mazgu kraj moga konja i pusti je da se napoji. Njegovе malo ukošene oči ispitivački su me promatrale.

— Prijatelju — rekoh — jašeš za nama već vječnost. Nećeš valjda tvrditi da je posrijedi slučajnost?

— Točno, jašem za vama. I čudim se. Zar doista vjerujete da ćete sa

zvijezdom na grudima ujahati u srce Left Handa, do O'Toleovih?

— Znam da to ne bismo mogli. Uostalom, naše se zvijezde više ne vide. — Pažljivije ga pogledam — Pa, prijatelju, hoćete li nam reći tko ste?

— Jomp Chattoga — predstavi se sa smiješkom na usnama. — Lovac sam. Lovim divljač koja je još preostala i prodajem meso. Oči držim otvorene čak i kad ne lovim i zato mi ništa ne promakne. Na primjer, u Left Handu. — doda i jače se osmijehne.

— Aha! — odgovorim kratko i pogledam ga čvrsto u oči.

— Mogu pročitati vaše misli, šerife. — Sada se široko osmijehivao. — Dakle, razlog zbog kojega sam se tek sada javio je taj što sam se želio uvjeriti imate li dovoljno odvažnosti da odjašete do O'Toleovih ravno u Left Hand.

— I sada ste uvjereni da smo baš toliko odvažni, Jomp? — upitao sam i rastegao lice u podrugljivu grimasu.

U njegovim tamnim očima gorjela je vatra i ja pomislim da duboko u sebi izgara od neke silne mržnje. Da nisam imao dobar dar zapažanja, malne bih pomislio da je moj zaključak pogrešan. Momak je strelovito zavladao svojim osjećajima. Lice mu se i dalje smiješilo, a pogled mu je opet bio bezizražajan.

— Već sam vašem Jubeu — govori polagano — pomogao da stigne do pravog čovjeka. Rekao sam mu gdje može naći ogrlicu po koju je išao.

Zaprepašteno sam ga gledao. Scott uzdahne od iznenađenja. Ona usklikne:

— Heh!

Još sam pažljivije promatrao Jompa. Bio je stariji nego što je na prvi pogled izgledao. Oko očiju

imao je sijaset sišućnih bora. One u kutovima usta bile su mnogo dublje, gotovo nalik brazgotinama.

– Što se dogodilo Jubeu? – upitam blago.

– Zatekao sam ga... bolje rečeno, vidio sam ga na onome mjestu gdje je danas napadnuta poštanska kočija. Tamo gdje sam danas i vas zamijetio. Krenuo sam za njim i slijedio ga dok sam se uvjerio da namjerava u Left Hand. Tada sam ga sustigao i upitao što ga je na to nagnalo, kojim poslom ide i da li mu je potrebna pomoć. Prihvatio je moju pomoć i dalje smo jahali zajedno.

Chattoga ušuti. Pogleda Scotta i onda mene, pa nastavi:

– Kad smo stigli u Left Hand, pošli smo u salun i osvježili se pivom. Tada sam mu ispričao što ga je zanimalo. Pouzdao se u moje riječi i krenuo prema kući koju sam mu opisao. Tamo je Bill O'Tole upravo stavljao dragocjenu ogrlicu oko vrata svojoj ljubavnici. Djevojka je bila potpuno gola, a kosu je bila podigla, kako bi se na golom vratu nakit vrijedan pedeset tisuća dolara što bolje ljeskao pod zrakama svjetla.

– Vaš je Jube – nastavi pričati pošto je malo predahnuo – stigao u pravi čas. Svladao je O'Tolea i skinuo ogrlicu s djevojčina vrata. Ljepotica mu je ponudila sve samo da bi joj ostavio nakit, ali on je nije želio. Žurilo mu se, to možete zamisliti. Pogotovu zato što ga je Bill uspio raniti.

Ponovo nas obojicu pogleda pa završi:

– Tako se to odigralo, ljudi. I sada je ponovo jedan od O'Toleovih opljačkao pedeset tisuća dolara!

Smijuljio se, ali sam u njegovim očima ponovo ugledao iskru žarke mržnje.

Iako je momak govorio kao da je neugladen i silovit lovac, povremeno bi mu izmakao koji književni izraz. Osim toga nijednom nije izrekao neku kletvu, kojom svi primitivni ljudi začinjavaju rečenice kao jelo mirodijom. Jomp Chattoga ni pošto nije neuk, zaključim.

– Koji su tvoji interesi u toj igri? – upitam izravno i pomalo grubo.

Žmirnuo je očima. Pogled mu je opet bio bezizražajan.

– Ona gola ljepotica kojoj je Bill stavljao oko vrata ogrlicu bila je moja djevojka. Međutim, O'Toleovi uzimaju sve što žele. Baš sve! I žene drugih muškaraca. Razumijete li, šerife?

Razmišljao sam da li mu mogu vjerovati. Mrzi li on O'Toleove zato što ga je jedan od njih na neki način okrao? Zar su O'Toleovi tako povrijedili njegov ponos da neprekidno vreba kako bi im nanio što više teškoća i gubitaka? No, mogao je biti i jedan od njih, pa nas želi odvesti ravno u stupicu.

Doduše, na njegovoj ruci nisu bile tetovirane tri zvijezde, ali ni to nije siguran znak. Mogao bi biti jedan od opasnih pomagača klana iz Left Handa.

Smijemo li mu vjerovati?

Pogledam Scotta. Vrškom jezika prelazio je preko usnica. Dobro sam poznavao tu njegovu naviku. Radio je to uvijek kad u nešto nije bio siguran.

Osjetivši da ga gledam, pogleda u mene i sliježe ramenima. I njegov pogled i cijelo ponašanje govorilo mi je da odluku prepušta meni.

Zaboga, što da radim, zavapim u sebi. Tu nesigurnost, međutim, nisam pokazao. Okrenuo sam se Jompu i upitao:

– Što predlažeš?

– Ako padnete u ruke Old Mana

– podrugljivo se nasmijao – nare-

dit će da vas žive oderu. Na to se mogu kladiti u, što god želite.

– Znam. Dakle, što ćemo poduzeti?

– Bruce O'Tole, Old Manov nećak, jedan je od napadača na poštansku kočiju. U posljednje je vrijeme izgubio mnogo novaca na pokeru, pa se morao nekako snaći. I njegovi su prijatelji željeli koju paricu. Vjerovali su da ih nitko neće prepoznati. Međutim, ja sam ih prepoznao. I vozar mora znati tko ih je napao, jer je jednome od pljačkaša marama kliznula s lica. Bio je to Bruce. No, kako stići do njega?

Izrekao je to pitanje svjestan svoje važnosti. Znao je da nam je prijeko potreban.

Sada sam mu povjerovao. Rekao nam je tko je ubojica iako nije mogao znati da smo to već saznali od vozara poštanske kočije. Zacijelo je bio uvjeren da se prestrašeni kočijaš neće usuditi izreći to ime.

Kimnuo sam, pa upitao:

– Kako ćemo doći do Brucea O'Tolea i do pedeset tisuća dolara?

Sada se prvi put nasmijao iskreno, prijateljski.

– Podite sa mnom – reče i potjera mazgu.

Slijedili smo ga.

VI

Jahali smo oko tri kilometra jednom od poprečnih sutjeski i stigli do malene uzvisine na kojoj je još rasla trava, a bilo je i nekoliko skupina drveća. Preko brežuljka, između tih otočića od drveća, protezao se uzan put. Zapravo, dvije kolotečine kotača.

Zastali smo između stijena. Bile su plavkaste i razbacane poput slova između rijetkoga raslinja. Bilo je dovoljno sjene. Sunce se već kretalo prema zapadu.

Pošto smo sjahali, Chattoga reče:

– Ovuda će on proći.

– Tko?

To smo pitanje Scotty i ja izgovorili jednoglasno, ponadavši se da pri tome misli na našega čovjeka, onoga koji je opljačkao poštansku kočiju i kojega smo se željeli dočepati zajedno s novcem što ga je oteo.

Međutim, takva se čuda ne događaju. U to smo se brzo uvjerali, čim nam je odgovorio. Već je nevjerovatno bilo što smo naišli na Jompa. A možda i nije? Kad sam bolje razmislio, vidio sam da je potpuno logično da se to zbilo. Ako se nismo prevarili u njemu, Jomp mrzi O'Toleove iz dna duše. Zato nas je slijedio poput Indijanca, da bi nam što više o njima otkrio i tako im se bar djelimično osvetio. Jednom mu je to već uspjelo. Do sada su mrtva već trojica O'Toleovih. Hoće li uskoro i četvrti biti mrtav?

Nije nam odmah odgovorio. Puštio je da vlada napetost. Onda pustio kolan svoje mazge i napokon progovori.

– Hump Wells će proći ovuda s kolima punim sijena. Već nekoliko dana sakuplja sijeno na toj livadi. Radi za O'Toleove, koji žele preko zime hraniti manje stado goveda i zaraditi na mesu. Prošle je zime cijena mesu dostigla gotovo cijenu zlata. Čak sam i ja dobro zaradio. Prije nego što se snijeg otopio, jedan jedini sjeverni jelen donio mi je više od pet stotina dolara. Međutim, Elsi ipak nisam mogao kupiti onako skupu ogrlicu – doda ogorčeno.

Ušuti i okrene glavu da ne bismo vidjeli izraz njegovog lica. Okrenuo se ponovo prema nama tek kada se malo smirio.

– Ako se sakrijete u sijenu a da to Hump ne zamijeti, odvest će vas ravno pred vrata O'Toleovih. Ne po-

stoji drugi način da uđete u utvrđenje.

— Kako ćemo van? — s mukom upitam.

Scotty, koji je dotle šutio i samo kimao glavom, ponovi:

— Da, kako ćemo odatle?

Jomp nas je promatrao, najzujence jednoga pa drugoga.

Nije se više smijuljio, kao što je dosad uradio gotovo kod svakog odgovora.

— Razmišljam o tome — promrmlja — da li ste dovoljnoiskusni i tvrdi momci. Ja znam kako bih odatle izišao. Kad bih Old Man O'Tolea držao na nišanu, ispunili bi mi svaku želju. Kakvi ste vi to šerifi kad bih vas morao savjetovati i o najmanjoj sitnici?

Sada smo se Scotty i ja osmijeh-nuli.

— Što ćemo s konjima? — upitam.

— Njih ću vam u ponoć dovesti na kolni put. Ili na zapadni izlaz iz grada. Gdje god želite.

— Na izlaz iz grada — odlučim, pa dodam: — Ako nas ostaviš na cjedilu...

— Da sam vas želio prevariti — prekine me — uradio bih to mnogo jednostavnije. Mogao sam vas vrlo lako obići i već odavno O'Toleove upozoriti na vas. Imate vrašku sreću što ste za prepad na kočiju saznali prije Old Mana. Zato vas još ne očekuju i to je jedino što vam daje neke izgleda.

* * *

Kola sa sijenom prošla su kraj nas kad se počelo smračivati.

Kako su uskoro naišla na uzbrdicu, Hump Wells je sišao s kola i vodio zapregu, pridržavajući rukom ham desnoga konja.

Scotty i ja prišuljali smo se iza kola. Gurnuo sam Scottyja naviše,

na sijeno. Kad se dobro smjestio, pomogao mi je i povukao me gore.

Tko se tako već vozio mora priznati da nije ugodno. Znojili smo se, sve nas je počelo svrbjeti. Onda smo postrance načinili u sijenu rupe kako bismo lakše disali. Sve ostalo morali smo strpljivo podnositi.

Put nam se učinio dug poput vječnosti, jer su kola napredovala puževim korakom.

Kad smo začuli raznorazne šumove, odmah smo znali da kola voze kroz naseljeno mjesto, i kad su skrenula, pomislim da vjerojatno ulaze u neko dvorište.

Malo zatim moja se pretpostavka pokazala točnom.

— Danas si kasno stigao, Hump — reče jedan glas, pa nastavi: — Odvezi kola u štagalj. Sutra ćemo ih istovariti. Da li je sijeno suho?

— Prvorazredno je — odgovori Hump.

Njegov smo glas dobro poznavali, jer je čitavim putem nešto govorio zaprezi.

Izenada Scotty počne kihati. Kihao je i pošto smo se izvukli iz sijena, iako je na lice pritiskao šešir da bi prigušio zvuk.

— Čovječe, čovječe — dahtao je — kakvo je to bilo mučenje! Da sam prije znao da će biti tako, radije bih taj put prepuzao na rukama i koljenima.

U pozadini štaglja zakvoca kokaš, nezadovoljna što joj smetamo. Glasala se kao da sjedi na gnijezdu.

Jomp Chattoga nam je sve vrlo podrobno objasnio, pa smo znali gdje se nalazi kuća O'Toleovih. Usred drugih zdanja i obora. Naime, u toj su kući prvobitno, u vrijeme kad su se tu naselili prvi kopači, bile obrtnička radionica i trgovina. Tada su O'Toleovi trgovali s Indi-

jancima i traperima, mijenjajući robu za vrijedna krzna. Najvjerojatnije su indijanskim plemenima prodavali i oružje. Da nije bilo tako, ne bi preživjeli. Ovi su se krajevi počeli brže naseljavati tek kada je otkriveno da ovdje ima zlata.

Stara obrtničko-trgovačka zgrada bila je građenja poput utvrđenja i mi smo odmah znali da smo se našli u srcu nje.

Kad smo se u tami iskobeljali iz sijena i oslobodili vlati što smo bolje mogli, krenemo prema izlazu iz štaglja. U jednom krilu velikih dvokrilnih vrata bila su vratašca i kroz njih smo se išuljali napolje. Preko puta štaglja, na drugoj strani dvorišta, glavna je zgrada bila osvijetljena. Dakle, tamo bi se morao nalaziti Old Man O'Tole. Vjerojatno i njegov nećak Bruce.

Stisnuli smo se uz zid štaglja, jer je u tom času dvorištem prolazio neki čovjek. Išao je prema dugačkoj niskoj zgradi, koja je vjerojatno služila kao nastamba za pomoćnike.

Oklijevao sam, a onda brzo odlučim.

– Haj'dmo – šapnem. – Ne smijemo ovdje pustiti korijenje. Odavde nećemo vidjeti kad je najpogodniji trenutak za akciju. Moramo riskirati. Slažeš li se?

– I ja tako mislim – suglasi se Scotty: – Naš je Div prošao isti put i zacijelo nije dugo oklijevao. Uхватimo, dakle, bika za rogove!

Mirno smo prešli dvorište, kao da pripadamo O'Toleovima, i stigli do pomoćnih vrata. Bila su otvorena. Prošli smo kroz njih i našli se u nekom hodniku.

Kroz otvorena vrata na drugom kraju prodirala je svjetlost.

Kako smo bili skinuli ostruge sa čizama, kretali smo se nečujno poput sjena.

Hodnikom smo stigli do velike

prostorije. Vidjeli smo police, sanduke, bačve i jednu tezgu u obliku slova L. Prostorija je bila u polutami. Svjetlo je dolazilo iz susjedne sobe, a odatle su dopirali i prilično razdražljivi glasovi. Zacijelo su večerali, jer se čulo zveckanje tanjura i struganje jedaćeg pribora.

Bili smo sigurni da je tu gdje se nalazimo bio prodajni prostor stare prodavaonice O'Toleovih. Susjedna prostorija, u kojoj su sada večerali, zacijelo bijaše gostinjska soba s točionicom. Sada je O'Toleovi koriste za svoje potrebe.

Neke su police bile postavljene poprijeko sobe. Kod jedne od njih načas smo se zadržali i pritajili, a onda se odšuljamo dalje. Obišli smo police i stigli do drvenog zida. Pronašli smo pukotinu i provirili u susjednu prostoriju.

U sredini se nalazio ogroman stol, za koji bi se moglo smjestiti i više od dvadeset ljudi. Sada su oko njega sjedila samo sedmorica.

Čovjeka na čelu stola nitko nam ne bi trebao predstaviti. Taj sjedokosi muškarac mogao je biti samo Old Man O'Tole. Sjedio je na čelu stola poput orla na rubu gnijezda, poput orla koji je već star i očerupan, ali iskusan i ponosan. Bio je moćan kralj visina koji neće dopustiti da mu otmu slobodu. Na određen način Old Man je bio vrijedan divljenja.

Kad sam ga ugledao, mogao sam mnogo lakše shvatiti gdje je izvoršte ponosa njegovoga klana. Taj je starac prisiljavao sve O'Toleove da se sa svojim protivnicima bore oči u oči, bez smicalica i bez pomoći drugih.

Odjednom starčev pogled skrene prema meni... bolje rečeno prema mjestu u zidu iza kojega sam stajao i gledao u njega. Nije me mogao vidjeti. Iza mene je bio taman prostor,

a rupa kroz koju sam virio bijaše manja od dlana. Nakon nekoliko sekundi starčev pogled se vrati na lica koja su ga okruživala.

Ljudi su jeli takve količine hrane kao da tri naredna dana neće okusiti ni zalagaja.

Ako sam dobro razumio sve što su mi pričali, onda Old Man ima još tri sina. U klanu su i njegov mlađi brat, Bruceov otac, zatim nećak i Leroy Skinner, koji je ubio Georgijinog zaručnika.

Pažljivo sam promatrao te ljude i pokušao odgonetnuti koji su od njih sinovi Old Mana. Njegovog sam brata odmah izdvojio, jer je bio znatno stariji od ostalih. Tog čovjeka po izgledu ne bih mogao svrstati među orlove, ali među jastrebove sigurno. Bio je to pedesetogodišnjak tvrda i smiona izgleda.

Momak kraj njega nesumnjivo bijaše njegov sin, jer su nalikovali. Dakle, to bi morao biti Bruce, po kojega smo došli. Taj je momak zaustavio poštansku kočiju, opljačkao novac i ubio pratitelja.

Plašljivije sam ga pogledao. Ako sve bude onako kao što smo zamislili, taj će momak biti obješen u Golden Bucketu. Na tu sam se pomisao sledio. Znao sam s kakvim je opasnostima skopčano uhićenje Brucea O'Tolea i njegovo sprovođenje do Golden Bucketa. Možemo li to uopće provesti?

Povečeravši, ljudi u drugoj prostoriji odgurnuli su tanjure i naslonili se na naslone stolaca. Zatim se u mojem vidokruhu pojavio neki Kinez. Počistio je stol i donio vrč s kavom i šalice.

Sada su svi šutjeli. Moglo se osjetiti da su svi napeti, kao da očekuju da će se nešto dogoditi. Tek sam sada shvatio da su samo glumili lakomost pri jelu.

Promatrao sam orlovski Old Ma-

nov pogled, na koji su neki od prisutnih poniknuli pogledom, a drugi skrenuli poglede u stranu.

Izrienada gospodar Left Handa upita:

– Tko je to bio?

Ponovo je ostrim, ispitujućim pogledom zaokružio po prisutnima, proučavajući izraze njihovih lica. Onda zagrmí:

– Odgovorite! Tko je to uradio? Kočija za Golden Bucket je opljačkana. Ukradeno je pedeset tisuća dolara, a pratitelj je ubijen. Tko je od vas tome prisustvovao? Odgovorite!

Posljednje je riječi protisnuo kroz zube, ali je time postigao snažniji učinak nego da je zagrmio. Osjetio sam kako u njemu raste hladan bijes prema toj šestorici za stolom, koji su odjednom počeli teško disati.

Protekla je gotovo cijela minuta dok se oglasio čovjek kojega sam smatrao bratom Old Mana.

– Jon, to se zbilo potpuno iznenada. Posrijedi je trenutačna odluka. Shvaćaš li? Kad je Bruce saznao da kočija prevozi tako veliku svo...

Old Man ga prekine.

– Zaveži, Logan! – proškrguće.

– Kad tvoj sin može sam sa trojicom ludaka opljačkati kočiju, onda može sam i govoriti. I odgovoriti, zar ne? Bruce, moram li te pozvati da mi prideš pa da ti dam zaušnicu prije nego što odgovoriš na moje pitanje? Govori, glupane!

U njegovu glasu treperio je ledeni bijes.

Njegov nećak, bio je to uistinu mladić kojega sam procijenio kao Brucea O'Tolea, napokon progovori:

– Bilo je doista tako kako je otac rekao. Saznali smo da stiže velika pošiljka novca. Novac mi je potreban jer sam na pokeru izgubio veću

svotu, a ti nam daješ tako malo kao da smo puki siromasi. Dakle, htio sam imati taj novac, pa sam s prijateljima zaustavio kočiju. Dobili smo novac, a onda nas je pratitelj kočije pokušao omesti sačmaricom. Zar je trebalo dopustiti da mene ili nekog drugog ubije, striče Jon? – upita uvrijeđenim glasom.

Zavlada grobna tišina. Očekujući odgovor glave klana svi su suspregnuli disanje.

– Budale – zaškrguće starac. – Proklete budale! Glupani bez imalo mozga! – Iz njega glasnije provali: – Pitam se što će biti od vas kad mene više ne bude, kad neću više misliti umjesto vas?

Gorko je uzdahnuo, rukom obrišao orlovsko lice i zagladio sijedu kosu. Onda nastavi kao da nešto objašnjava čoporu majmuna:

– Slušajte dobro što ću vam sada reći! Želim vam nešto objasniti. Slušajte pažljivo, a ako nešto ne razumijete dignite ruku i ja ću vam razjasniti! Dakle, vrijeme slobodnog, divljeg lova i laganih pljački je minulo. Nitko ne smije poduzeti ništa što ja nisam odobrio. Nitko! U protivnom ću ga protjerati odavde. Bilo tko to bio, bez izuzetka! Sada izidite! A ti, Bruce, odmah mi donesi taj novac!

Kako su svi i dalje sjedili, ukočeni od straha i zaprepaštenja, starac zagrmi:

– Pokrenite se blesani! – Onda doda: – Ja ću u međuvremenu razmisliti što bi bilo najpametnije uraditi.

Hitro su ustali i požurili da mu se maknu ispred očiju. Bili su sretni što im je dopustio da odu iz njegove blizine.

Laktom gurnem Scottyja i nasmi-juljim se, a on uzvrat osmijehom. I on je znao da se po nas događaji nisu mogli bolje razvijati.

Old Man je otpremio svoje ljude kako bi u miru razmišljao. Oni se neće dragovoljno vratiti, nego će se negdje pritajiti i čekati da starac ispuše svoj bijes. Doći će samo Bruce, da bi kralju Left Handa donio plijen. Mladić se morao pokoriti, jer je tu pljačku izveo iako mu to glava klana nije dopustila. Sada je za kaznu morao stricu predati plijen.

Kad su svi izišli, Old Man ustane i počne hodati oko stola. Nekoliko ga je puta obišao. Vidjeli smo ga kako se smiješi, kao da se veseli moći kojom s takvom lakoćom potčinjava članove svoga klana. Naposljetku zastane, dohvati bucu crnog vina i natoči čašu. Tada pripali cigaretu.

Strpljivo je čekao bratućeda i pedeset tisuća dolara.

* * *

Bruce je stigao kad je njegov stric već dopola popušio cigaretu i kad smo mi već postali pomalo nervozni.

Mladić je donio dvije poštanske vreće od čvrstoga i nepromočivog mornarskog platna.

– Evo, tu je novac – reče i baci vreće na stol. – Što da kažem drugovima kad zatraže svoj dio?

– Reci im da si glupan i neka dođu sa mnom razgovarati. Sada idi i ne pojavljuj se slijedeća tri dana pred mojim očima. Pokušaj li još jednom izvesti što na svoju ruku, a da se prije toga ne savjetuješ sa mnom, tada ti ovdje više neće biti mjesta. Jesi li razumio?

Bruce O'Tole bio je visok i vitak ridokosi momak. Jedan od onih koji se vrlo brzo raspale i koji se ne žele pokoravati drugima. Bio je za glavu viši od starca i jednim je pokretom mogao s njim pomesti cijelu prostoriju.

U jednom se trenutku učinilo da će se pobuniti, no hladan i strog pogled staroga orla prisilio ga na poslušnost.

— Da, striče — odgovori mirno.

Kad se htio okrenuti i izići, Scotty i ja krenemo u akciju. Ušli smo u susjednu prostoriju, sa oružjem u rukama, i ja sam rekao:

— Pričekaj, momče!

Prestravili su se. Tako su se naglo trgli kao da ih je netko ubo iglom u najosjetljiviji dio tijela.

Dok su zurili u naše koltove, spremne da u hipu opale, nastavim:

— Uistinu ste razumni. Osobito je lijepo što je taj dragi momak poslušno donio vreće s novcem i stavio ih ovdje na stol. — Dok sam govorio, u polukrugu sam obišao Brucea i oduzeo mu revolver. Starac nije bio naoružan.

Napokon se starac pribrao od iznenađenja i upitao:

— Vi ste dvojica od onih prokletih Teksašana, zar ne? — Onda sa sigurnošću u glasu doda: — Da, vi ste iz družbe onih pasjih sinova!

Rastvorio sam kaputić i pokazao mu zvijezdu koju sam pričvrstio na džepić košulje.

— Ja sam pokrajinski šerif. Moja se vlast proteže i na ove predjele. Ovo je moj zamjenik — pokažem na Scottyja, pa nastavim: — Povest ćemo Brucea u Golden Bucket. Hapsimo ga zbog napada na poštansku kočiju, pljačke i ubojstva.

Šake Old Mana zgrče se oko naslona stolca. U jednom je času izgledalo kao da želi stolac podići visoko iznad glave i napasti nas, ali se smirio naizgled i potpuno mirnim glasom rekao:

— Budale, odavde nećete živu izići!

Zapiljio se u mene užarenim pogledom. Usta su mu se stisnula u usku crt. Kad ih je ponovo otvorio,

njegov je glas bio začuđujuće blag, no cijelo mu je tijelo drhtalo od siline bijesa kojega je jedva savladao.

— Ti si onaj momak na kojemu je moj sin Ringo želio osvetiti bratovu smrt? — upita. — Ti si Jeff Kerrigan, o kojemu mi je pričao momak koji je moga sina doveo ovamo prebačenog preko sedla?

— Da, to sam ja. Ubio sam tvoje ga sina, iako to nisam želio. Ja se nisam htio boriti. To je bila njegova zamisao.

— Prokleti Teksašani — zaškrgetao je zubima, tresući glavom. — Od vas je dosad samo jedan mrtav, ali budite sigurni da ćete svi doći na red. Dakle, sada ste smislili da ćete odvesti Brucea i ponijeti novac? Do vraga, poslat ću za vama pedeset ljudi! Bude li potrebno i stotinu! Ako ipak uspijete stići do Golden Bucketa, doći ću i osloboditi nećaka, pa makar morao to proketo naselje sravniti sa zemljom.

Nisam odgovorio. Pogledom sam prelazio po zidovima, na kojima je bilo obješeno oružje: koplja, lukovi, ratne sjekire... Na jednoj su polici bile puške i sačmarice, od kojih je jednoj cijev bila skraćena.

Izvukao sam je s police. Bila je nabijena novom vrstom patrone od ljepenke, u kojoj bijaše gruba sačma. S puškom u ruci odem do jedinog ormara i potražim po ladica. Već sam u drugoj ladici pronašao patrone koje sam tražio, ali otvorim i slijedeću ladicu, da bih vidio kakvo još blago krije. U toj sam ladici pronašao nešto osobito: dinamitne štapiće sa stijenjem. Upotrebljavali su ih ponajviše u rudnicima. Stavljali bi ih u izbušene rupe u stijenama i zatim zapalili stijenj. Tako su razbijali stijene i tvrde naslage zemlje, koje su do tog izuma teškom mukom savladavali kram-

povima, katkad čak dljetom i barutom. Ovi su dinamični štapići bili debljine svijeće.

Dva sam utaknuo u cijevi sačmarice i pogledao Old Mana, pogledom u koji sam unio svu svoju snagu i odlučnost. Dugo smo se promatrali oči u oči, sve dok sam zaključio da me neće potcjenjivati ni smatrati varalicom. Onda progovorim:

— Krenimo, dakle! I ti ćeš s nama, Old Man. Uzmi kaput i šešir, ako želiš! I dobro objasni bratučedu kako se mora vladati. Mislim da bi mogao biti dovoljno glup da nešto pokuša. A to ni za koga ne bi dobro završilo.

Čak je i Bruce shvatio da u krugu od deset metara ne bi vjerojatno nitko preživio kad bih opalio sačmaricu!

— Ne bi to uradio, samo prijeti — obratio se Bruce starome orlu, koji me i dalje promatrao grabežljivim pogledom.

Nakon kraće stanke starac kimne i reče:

— Taj bi to uradio. Mogao bi biti i dvadeset puta pogođen, ali njegov bi se prst još mogao zgrčiti da ta prokleta stvar opali. Ako sam dobro prosudio, da je taj momak najtvrdi od sve šestorice prokletih Teksašana!

— Samo pet — promrmljam. — Želio bih da naš Jube nikada nije kročio ovamo. Proteklih dana i noći, često sam to pomislio, no u tome se ništa više ne može promijeniti.

— Ne, ne može — odgovori starac.

VII

Krenusmo. Scotty, koji cijelo vrijeme nije progovorio ni riječi, uzme poštanske vreće. Bile su pričvršćene na štapovima, a kako su ovi bili povezani ramenom mogao ih je

prebaciti preko ramena. Pošao je prvi, za njim Old Man, pa Bruce. Ja sam bio na začelju.

Prešli smo neometani dvorište i došli do izlaza. Tu, kod vrata što su vodila na cestu, stajala su lagana kola.

— Čija su? — upitam.

— Moja — zareži starac. — Svake večeri odlazim u grad i kartam u salunu.

Jedva je to izrekao a iz staje izide neki čovjek.

— Želite li još što, gospodine O'Tole? — upita.

— Ne, sve je u redu, Shanon. Možeš ići. Nisi mi više potreban, Shanon!

Čovjek je ipak i dalje stajao, kao da nešto ne shvaća. Onda se pokrene i udalji.

Pažljivo sam promatrao sve što se oko nas zbiva, a onda skrenem pogled prema osvijetljenoj glavnoj zgradi posjeda O'Toleovih.

Ništa se nije micalo, iako su tamo morali biti žene i djeca. No, možda tamo stanuju samo Old Man sa sinovima, njihov sluga Kinez i kuhar? Uostalom, starac je sve muškarce otjerao, a oni su bili sretni da se maknu što dalje od njegova gnjeva.

Ne znam što sam očekivao od prijeteće tišine što je vladala u velikoj dvokatnici. Gornji su katovi kuće bili građeni od vrlo čvrstog drva. Vidjelo se da je proteklih godina u nekoliko navrata dograđivana. Sada tu nisu bile samo prostoriije nekadašnje obrtničke radionice, trgovine i kancelarije, nego i kuhinja i niz spavaćih soba.

Nisam mogao objasniti zašto se tako neugodno osjećam dok sam se pitao odakle će se pojaviti ono čega se nesvjesno plašim.

Tada, iznenada, shvatim da opasnost neće doći iz osvijetljene kuće

nego iz grada, odakle do nas dopiru zvukovi slični onima kojima je ispunjen Golden Bucket. Bila je to mješavina najrazličitijih zvukova, svojstvenih naseljenim mjestima. I ovaj je logorski grad bio nalik tijelu orijaša koje se zvučno glasa, pulsira i diše.

Doduše, bilo je nešto tiše nego u Golden Bucketu. Tamo nikad nisam osjetio tako neugodna strujanja, koja sam osjećao kao prijeteću iako neizrečenu opomenu.

Napregnuo sam misli ne bih li otkrio što sam loše uradio, ili što sam previdio oslanjajući se na instinkt.

Izenada se sjetim što je posrijedi. Oh, kako sam to mogao previdjeti! U mojim su ušima odzvanjale riječi koje je Old Man rekao čovjeku koji nas je presreo kad smo izlazili. Što je točno starac rekao? Ništa naročito, ni sumnjivo. Ili ipak?

Ponovio sam u sebi: »Ne, sve je u redu, Shanon. Možeš ići. Nisi mi više potreban, Shanon.«

Te su riječi zvučale potpuno prirodno i nisu pobudile ni najmanju sumnju. Nešto je ipak izgovoreno pogrešno, govorio mi je instinkt. U dva navrata starčev je glas zvučao za nijansu drugačije, i to kod iste riječi. Tada to nisam primijetio, no sada mi to oštro odjekne u mislima. Bilo je to upozorenje mogega instinkta mozgu.

Shanon! To je ta riječ! Oba je puta bila izrečena drugačijim tonom.

Gospodar Left Handa nazvao je onoga čovjeka »Shanon«. Nakon toga onaj nije izrekao više ništa, no stajao je kao ukopan čitavu sekundu. Onda se hitro udaljio.

Zaboga, pa taj se muškarac uopće ne zove Shanon! U tome je stvar! Momak zacijelo obavlja kakvu manju dužnost, možda vozi kola ili je noćni čuvar. I sada je na putu da uzbuni O'Toleove.

– Brzo u kola! – naredim. – Scotty, ti ćeš upravljati. Hajde, brzo ulazite! – rekoh Old Manu, pa se opet obratim drugu: – Kreni što brže!

– Ne mogu tako brzo – pobuni se starac. – Ja sam star čovjek i moje noge nisu tako pokretne, mladiću.

– O'Tole, nisi smio onoga momka osloviti krivim imenom! Hajde, brzo udi u kola!

Gurnuo sam ga straga. Spotaknuo se i poletio prem naprijed. Kad je progovorio, glas mu je podrhtavao od mržnje zbog povrijeđenog ponosa.

– Mladiću, to ćeš upamtiti!

Napokon smo se smjestili u kola. Bruce O'Tole sjeo je do Scottyja, a ja sam se smjestio straga zajedno sa Old Manom.

Izvezli smo se iz dvorišta, ali nismo krenuli prema gradu u kojemu je u ovo vrijeme bilo vrlo bučno nego prema zapadu. Do Golden Bucketa je tridesetak kilometara. Koliko ćemo od toga neometano prijeći? Sada sve ovisi o tome kako će brzo »Shanon« uzbuniti O'Toleove pomislim.

Nakon nešto više od dvjesto metara naišli smo na naše konje. Bili su privezani o kolac na kojemu je bila prikucana daska s natpisom LEFT HAND. Jomp Chattoga nije bio u blizini.

Sišao sam s kola i uzjahao svoga konja, a Scottyjevog poveo za dugačku uzdu. O'Toleovi su napokon shvatili da su izgubili. Bio sam iza njih. Kad bi i uspjeli svladati Scottyja, ne bi mogli pobjeći.

Noć je postajala sve svjetlija. Mjesec je izišao iza brda, a visoko na nebu svjetlucale su zvijezde. Pred nama se jasno ocrtavao put za Golden Bucket.

Scotty je tjerao zapregu i kilome-

tri su ostajali za nama. Nakon što smo prešli otprilike osam kilometara rekao sam mu neka zaustavi kola. Sjahao sam, ispregao jednog konja iz zaprege i naredio Bruceu O'Toleu:

– Sidi s kola i uzjaši ovo kljuse. Mladić je krzmao, ali se Old Man umiješao.

– Hajde, pokreni se već jednom – naljutio se starac. – Odjaši s njima. Ne boj se, izvući ćemo te.

Prebacio se na prednje sjedalo i potjerao konje čim mu je nećak sišao s kola.

Dok smo jahali prema Golden Bucketu, uhićenik nas je nekoliko puta pokušao nagovoriti da ga pustimo. Pokušao nas je zastrašiti prijetnjama. Jednom se, kad smo bili među stijenama, bacio s konja i pješice pokušao pobjeći. U tamnoj noći možda bi i uspio, jer je mjesto koje je odabrao za podvig bilo nepregledno, stjenovito i obraslo trnovitim grmljem, no pod mjesečinom brzo smo ga uhvatili.

Bilo je lijepo, sunčano jutro kad smo s uhapšenikom ujahali u Golden Bucket.

Ljudi su u međuvremenu saznali da smo Scotty i ja krenuli u potjeru za pljačkašima poštanske kočije i ubojicom pratitelja. Sada su nas ugledali kako dolazimo sa zarobljenikom.

Većina građana i poslovnih ljudi poznavala je Brucea. Zamijetili su poštanske vreće koje je Scotty držao ispred sebe, prebačene preko konjskih leđa. Zaustavili smo se pred poštanskom stanicom. Namještenik, kojemu su već javili da dolazimo, stajao je na ulici.

Scotty mu dobaci vreće s novcem i reče:

– Evo, sve je još u njima. Pošaljite odmah jednog od svojih pomoćnika u šerifov ured da pripremimo nalog za hapšenje. Gdje je vozar napadnute kočije, Cash Clondike?

– Sprema se da poslije podne krene kočijom u obrnutom smjeru, do Great Falla.

– Ne, Clondike ne smije iz Golden Bucketa – oštro sam se usprotivio. – Putem bi ga ubili zato što je prepoznao ubojicu. Bio je to Bruce O'Tole. – Pokazao sam mladića na konju do sebe. – O'Toleovi znaju da su Clondike i njegove putnice prepoznali ubojicu. Zamislite i sami kako bi se proveo vaš vozar da ga uhvate.

Govorio sam tako glasno da me nisu čuli samo namještenici poštanske linije nego i mnogobrojni znatiželjnici koji su se okupili oko nas. Onda potjeram konje i povučem uzde onoga na kojemu je sjedio Bruce.

Dok smo jahali prema šerifovom uredu, mladić kraj mene bijesno je kleo.

– Prokleti teksaški bastarde! Ti i tvoji drugovi! Svi ćete vi...

– Umukni – prekinu ga grubo – ili ću te udariti!

Ušutio je, jer je shvatio da je moje strpljenje pri kraju.

Kad smo se zaustavili pred uredom, iz njega su izašli Pecos Slaughter i Curly Highmaster. Bili su zabrinuti i cijelu noć nisu spavali. Njihovi su konji, osedlani i spremni za put, bili privezani o gredu pred uredom.

– Lijepo je ponovo vas vidjeti, drugovi – reče Curly, pa upita: – Tko je ovaj?

Nasmiješio sam se i prepustio Scottyju da im objasni. On im je to s užitkom ispričao do u tancine.

Kad su Curly i Pecos shvatili što se dogodilo, podigli su kao po dogo-

voru istodobno ruke i gurnuli izlizane šešire na čelo, pa su se počeli češkati po zatiljku i iza uha. Bili su strahovito smiješni jer su to uradili istodobno, kao čovjek i njegov odraz u zrcalu. Međutim, njima to nije bilo nimalo smiješno. Naprotiv. Zurili su u nas kao da smo dvoglavno čudovište. Onda Pecos jedva protisne:

– Zaboga... Kako vam je to pošlo za rukom?

– I vaši prijatelji i vi kao da ste već mrtvaci – odgovori umjesto nas Bruce O'Tole. – Želite li se spasiti, pobrinite se da mogu odmah slobodno odjahati iz Golden Bucketa. Rastumačite to ovoj dvojici ludaka! To vam je posljednja prilika.

Dok je izgovarao posljednju rečenicu, prijeteći ih je promatrao. Curly polagano, otežućim glasom odgovori:

– Momče, ovoga ću se časa napraviti u gaće od straha. Ti uistinu umiješ protivniku uliti strah u kosti. Gdje je moja majčica? – Počeo se kao u panici ogledavati uokolo.

Pecos pruži kažiprst prema Bruceu, pa ga skvrči. Pozivao ga je da mu pride, govoreći:

– Dodi, zjenico oka moga. Hajde, dodi već jednom! Znaš, momčiću, mi smo ti strahovito glupi. Svaki put propustimo posljednju priliku. – Ozbiljnijim glasom doda: – Dodi već jednom, brbljavče!

Sada O'Tole poslušno klizne s konja. Napokon je shvatio da Teksašane prijetnjama može samo izazvati. Ništa drugo.

Upravo smo obrijani i oprani krenuli na doručak u Georgijin restoran kad je u prostoriju upao Cash Clondike.

– Proklete ništarije! – poviče umjesto pozdrava. – Zašto ste svu-

da naokolo rastrubili da sam prepoznao ubojicu svoga druga i da ću se na to pred sućem zakleti?

– Nisam tako rekao. – Nasmijeo sam se, ali mi je pogled bio strog kad sam nastavio: – Tvoj bi pratitelj iz groba pljunuo na tebe kad bi zbog kukavičluka odbio da svjedočiš protiv onoga tko ga je tamno spremio. Zar nije tvoja dužnost...

– Dužnost? – prekine me. – O'Toleovi bi me ubili! Nikad više ne bih u ovoj zemlji mogao upravljati kočijom. Posvuda bi na mene vrećali iz zasjede i neka bi teška puška za lov na bizone mogla načiniti »bum«. Skuhao si mi poparu, šerife. Kad bih i svjedočio protiv Brucea O'Tolea, tko će me zaštititi od ostalih članova klana? Jesi li o tome dobro razmislio? Zašto želiš učiniti siročićima svu djecu koju sam ostavio na svojim putovanjima?

Začudeno smo ga pogledali. Što želi reći posljednjom rečenicom?

– Imaš mnogo djece? – upita ga Scotty.

Clondike sliježe ramenima.

– Odakle bih to znao? Mnogo sam putovao. Vozio sam na svim linijama između Meksika i granice, a ovdje zapadno od linije Missouri-Mississippi. Nekoć sam bio naočit momak i djevojke su se lijepile na mene. Sigurno da imam djecu! Isto je tako sigurno da su ta djeca lijepa kad su im roditelji ljepotani. Zar sada ti crvići moraju postati sirotani?

Šutjeli smo i zurili jedan u drugoga. Onda Curly promrmlja:

– Ehe, taj je momak zasigurno u mnogim gradovima »usrećio« djecom lakovjerne djevojke, a zatim odmaglio. Jeff, da li je taj čovjek uopće dostojan da ga uzmemo za svjedoka?

Cash Clondike objeručke dočeka priliku da se izvuče iz gužve.

– Ne, nisam! – usklikne hitro. – Ja sam obična, nemoralna vucibatina. I dovoljna budala da zamijenim Brucea O'Tolea s nekim njegovim dvojnikom. Jeste li razumjeli?

– Bolje da to objasniš Bruceu – podrugnu mu se Pecos.

Mi ostali samo smo se nasmiјali.

Vozar se ukoči. Bio je to visok, gibak momak, tvrd i vjerojatno vrlo hrabar. Da nije bio, ne bi se prihvatio posla u poštanskoj liniji.

– Pa dobro – reče nakon nekog vremena. – Smjestit ću se u jednu od vaših ćelija, jer se ne usuđujem izići. Tako ćete me imati na duši.

Kad smo stigli do Georgijinog restorana, vrijeme za doručak je minulo. Svuda u Golden Bucketu već se naveliko radilo. Čulo se udaranje čekića, zujanje pila, glasovi poslenika... Grad koji je noću nalikovao na žednu i kojiput urlajuću neman, sada je bio potpuno drugačiji. Žedni, razuzdani i vrlo glasni gosti saluna i raznih zabavišta postali su radišni građani, poslovni ljudi, obrtnici...

Kako nije imala posla, Georgia nam je osobno odnijela doručak i sjela k nama. Njen i opet ispitivački pogled bio je uperen na mene, ali ništa nije pitala. Scotty požuri s doručkom. Čim je pojeo, napusti nas. Uistinu je vrlo pažljiv, pomislim. Kad se udaljio, Georgia se uozbilji. Dotad se blago smiješila.

– Što sada? – upita.

Nisam mogao glumiti da ne shvaćam što misli, ali nisam odmah odgovorio. Popio sam još gutljaj kave, polako zavio cigaretu i tek onda progovorio.

– Bruce je ubojica, a ja nosim zvijezdu.

Primijetio sam da nije zadovoljna odgovorom. Odložio sam cigaretu i

svojim rukama uhvatio njene. Privukao sam ih do sredine stola i postavio čvrsto ih držeći.

– Cijelo me vrijeme smatraš revolverašem. Možda je tvoj prijezir i opravdan. Možda sam dosad bio samo vucibatina u sedlu. Priznajem da sam i ja ubijao. Međutim, sada moja prsa krasi zvijezda i želim pošteno obavljati svoj posao. Možda ću time zaslužiti tvoje poštovanje. Drugačije ti ne mogu to objasniti, Georgia.

Nije ni pokušala izvući ruke. Oboje smo osjećali kako naša bila ubrzavaju.

– Bojim se za tebe i za tvoje drugove. I osjećam se suodgovornom. Jeff, ne moraš zbog mene postati velik šerif.

Ljudi govore da će O'Toleovi kazniti cijeli grad. Oh, Jeff, tako sam zabrinuta!

– I ja sam. Međutim, moramo držati zajedno. Svi. Grad mora izdržati te prijetnje. I ti i ja. Rezultat će biti nov početak za sve... ili kraj. – Pustio sam joj ruke i ustao. – Nils Olson nas je nagovorio da se prihvatimo dužnosti šerifa. Da provodimo zakon. I da ga upotrijebimo protiv O'Toleovih. Idem sada do njega, jer su nam potrebni sudac i porota.

Obišla je stol i stala pred mene. Onda se uzdignula na prste i poljubila me.

– Što će biti ako te Olson i građani ne podrže?

Slegnuh ramenima. Nisam znao odgovor na to pitanje.

VIII

Kad sam ušao u hotel, Olson je stajao iza prijemnice u prizemlju. Kad sam vidio izraz njegovog lica, mogao sam nazrijeti kakve se misli roje u njegovoj glavi.

– Sada smo svi do guše u nepri-likama – rekoh čim sam ušao. – Cijeli grad, koji je vabio za redom i sigurnošću. I vlasnici okolnih rudnika i kopači, i...

– Dosta! – odlučno me prekinu. – Znao sam da baš to očekujete, šerife, ali neće biti tako.

Podigao je ruku kao da želi spriječiti da nešto kažem. Međutim, ja to uopće nisam želio. Samo sam ga gledao. Sada je on mogao vidjeti što ja mislim. Ovoga je puta bilo obrnuto.

Iznenada se postidio. Lice mu postade žarkocrveno. No to je potrajalo samo sekundu, dvije, a onda je stekao unutarnju čvrstoću. Zamijetio sam to po tome kako je podigao bradu i poprimio ukočeno držanje.

– Ni u ovome gradu ni u ovoj zemlji nema čovjeka koji bi preuzeo dužnost suca da bi presudio jednom OToleu. Ne bismo mogli sastaviti porotu koja bi jednoglasno rekla »kriv je«. Ne bismo mogli pribaviti ni svjedoke. Dužnost krvnika pogotovu nitko ne bi preuzeo. Ništa od toga nije ostvarivo, Kerrigane. Osim toga, prije nego što bismo i polovinu toga obavili, u Golden Bucket će stići Old Man sa stotinjak jahača.

Ušutio je i pogledao me s negodo- vanjem. Onda nastavi:

– Potpuni je promašaj uhapsiti jednoga od OToleovih i dovesti ga ovamo da mu se sudi. Mi još nismo nikakva zajednica, nismo grad, ni- smo zemlja u kojoj je uspostavljen red. Mi smo samo naselje ili, još bo- lje logor. A kada neće više biti zlata jedva će tko i dalje živjeti u ovim krajevima. Bijelci, najvjerojatnije, neće ostati u ovoj zemlji koju je vla- da zajamčila Indijancima. Mi smo tu bespravno i ne smijemo graditi ni kuće.

Udahnuo je i pogledao me, očeku-

jući što ću odgovoriti. Šutio sam. Znao sam da nije rekao sve što na- mjerava, pa sam čekao. I doista, Ol- son nastavi:

– Kerrigane, pogriješili ste što ste uhitili Brucea OTolea i sproveli ga ovamo. Mi vas nismo imenovali šerifima i okačili vam zvijezde zato da biste uhitili OToleove. Nije bilo tako zamišljeno. Morat ćete ih sami dokrajčiti. Uostalom, oni i tako žele vaše skalpove, a ne naše. Vaš Jube Mullegan je započeo, vaš Sego Con- ray nastavio, pa sada vi produžite ono što su oni započeli. Ne možete to prebaciti na nas. Jesmo li se na- pokon razumjeli, Kerrigan?

Bilo je isto kao da je rekao: Ustri- jelite OToleove, ili ih ubijte na dru- gi način, ali ih ne dovedite u Golden Bucket. Čak ni onda kad su krivi. Svoje neprijatelje morate sami ubi- ti.

U tom sam času sve shvatio. Dali su nam zvijezde zato da bismo uklonili vođe suparničkoga grada. Rekli su nam nekoliko lijepih riječi, pa mirno nastavili svojom djelatno- šću. Uostalom, zato su i došli u ove krajeve; da bi se bavili poslovima.

Bio sam strahovito ogorčen. Zgrabio sam zvijezdu na svojim grudima i strgnuo je s košulje. Kad sam među prstima osjetio hladan metal, iznenada se sjetim Glorije i zastanem. Oklijevao sam. Znao sam da ću je razočarati ako vratim zvi- jezdu. Međutim, što može uraditi še- rif u naselju-logoru, u zemlji u kojoj ima na desetine razbojnika a nema ni sunca ni porote? Tu, gdje bi šerif morao uzeti u svoje ruke i presudu zlikovcima i provođenje kazne? Ka- kvu vrijednost ima zvijezda ako iza nje ne stoji i cijela zajednica? I da- lje oklijevajući, rekoh:

– Olsons, sazovite Gradski sa- vjet. Možda možemo uvjeriti ljude da...

Ušutio sam kad je odlučno zani-
jekao glavom.

— Već me posjetilo nekoliko zna-
čajnijih građana i poslovnih ljudi.
Kad ste doveli Brucea, cijeli se grad
uplašio. Ovdašnji stanovnici žele
mirno raditi sve dok rudnici i zla-
tonosna polja donose dobit.

— Dobro.

Položio sam zvijezdu na prijavu
tezgu, pa krenuo stubama na gornji
kat.

Prvo sam ušao u sobu u kojoj je
ležao Sego. Zatekao sam ga u kre-
vetu, poduprta jastucima. Bio je sa-
mo sjena nekadašnjega muškarca.
Već se vidjelo na prvi pogled da mu
je krv otrovana. Možda će proći
mjeseci dok ponovo bude uzjahao
konja.

Kraj kreveta je sjedio Scotty, koji
je već o svemu izvijestio našega
druga. Vidio sam da je Sego iscrp-
ljen i da će začas usnuti. Bilo bi
uzaludno sada s njim razgovarati,
pomislim, ali onda zamijetim da se
poput utopljenika bori da se održi
pri svijesti. Pogled mu se još jed-
nom razbistri i on me ugleda.

— Jeff — prošapće — razmisli još
jednom dobro o svemu. Kriv sam
što sam vas uvukao u ovo. U počet-
ku sam vas vodio, ali nisam dokra-
ja bio dobar vođa. Mislim da bi ti
to bolje obavio. Pripazi na mladiće,
Jeff! Scotty je premlad, Curly je su-
više divlji, a Pecos bi za Curlyja sve
uradio. Pripazi na njih, amigo!

Već kod posljednjih riječi oči su
mu se sklopile.

Scotty me pogleda, a onda se za-
gleda u mjesto na mojim grudima
gdje je do maločas bila zvijezda.

— Izgubio si zvijezdu — reče. —
Zacijelo se igla otvorila!..

— Ne — prekinem ga. — vratio
sam je. Nisam više šerif. Olson je
razgovarao sa mnom u ime grada-
na. Ljudi se boje O'Toleovih. Ne žele

imenovati suca, a porotu bi mogli
sastaviti samo od ljudi iz Left Han-
da, koji bi Brucea O'Tolea odmah
proglasili nedužnim. Vratio sam
zvijezdu.

Scotty ništa ne reče. Ustane i iz-
ide iz soba. Kad se vratio, ni na nje-
govim grudima više nije bilo zvijez-
de.

Kad se smračilo, posli smo u
ured.

Curly i Pecos su sjedili za stolom.
Kako su naizmjenice spavali, izgle-
dali su svježije i odmorenije. I vozar
poštanske kočije bijaše još ovdje.

Ne rekavši ni riječi, krenem u
prostor sa ćelijama. Skinem s klina
ključ od one u kojoj je bio zatočen
Bruce i otključam vrata. Zatvorenik
ustane s ležaja. Vrebajući me pro-
matrao. U odsjaju svjetiljke ugledao
sam u njegovim očima nepovjerlji-
vo svjetlucanje.

— Izlazi!

Nije se pomaknuo, ali se pobunio.

— Ne možete mi ništa prišiti i za-
to ne želim biti ubijen pri pokušaju
bijega. Ostat ću ovdje dok me moji
ne izvuku.

— Kako hoćeš.

Curly i Pecos, kojima je Scotty is-
pričao što je posrijedi, skinuli su
zvijezde i stavili ih na stol. Onda
smo svi zajedno izišli iz ureda i kre-
nuli na večeru u Georgijin lokal.

U to vrijeme u restoranu je bila
najveća gužva i djevojka nije mogla
izići iz kuhinje, gdje je osobno pri-
premala jela po narudžbi.

Požurili smo s jelom i izišli iz re-
storana. Bio sam sretan kad sam
zakoračio na ulicu, jer sam znao da
će Georgia biti razočarana kad
sazna da sam vratio zvijezdu. No,
kako bih djevojci iz Bostona mogao
objasniti da ne želim biti i šerif i
sudac i krvnik?

Pošli smo prema salunu. Koraćali smo jedan pored drugoga, ali nijedan nije bio govorljiv. Svi smo bili obuzeti razmišljanjem o tome što bismo sada morali poduzeti. Iz razmišljanja nas trgne pucanj. Bio je ispaljen iz teške puške za lov na bizon. Prasak takve puške dobro smo poznavali. Metak pogodi Scottyja, koji je koraćao meni zdesna, i baci ga na mene. Čvrsto sam prihvatio mladića, pa sam osjetio kako postaje sve teži. Noge ga više nisu držale. Istisnuo je čudan, grleni glas i ja sam ga podigao na ruke iako je težio osamdesetak kilograma. No nisam osjećao težinu jer sam bio ispunjen brigom.

U međuvremenu su Curly i Pecos krenuli u potragu za ubojicom. Porjuri su brzinom Apaša. Ja sam s ranjenim drugom posrtao prema hotelu. Kad sam postrance prošao kroz vrata, Nils Olson je stajao za prijemnicom.

— Hitno bi trebalo poslati po liječnika — doviknem mu. Odnijet ću Scottyja u krevet, a vi pošaljite momka po doktora.

Dok sam govorio, hotelijer se približio. Sada reče:

— On je mrtav. — Opipa Scottyju bilo na vratu, pa nastavi: — Liječnik više nije potreban. Hajde, Kerrigane, pomoći ću vam da ga prenesete do pogrebnika.

Olson nije želio mrtvaca u hotelu, ali ne zato što bi se bojao. Bio je to čvrst čovjek. Ni to što nam je uskratilo pomoć pri izboru suca i okupljanju porote nije uradio iz kukavičluka nego iz saznanja da takav pokušaj u ovoj sredini ne bi bio ostvariv.

Uhvatio je Bonespennyja za noge, pa smo ga ponijeli iz hotela i spletom uličica krenuli do pogrebnika. Oko nas je bilo mnogo promatrača. Jedan reče:

— To je pokrajinski šerif. Mrtav

je. Hajd'mo, ljudi, odavde, jer bi mogli pucati i na drugoga...

Više nisam čuo, ali i to bijaše dovoljno. Mnogi su u gradu znali da su se O'Toleovi zaratili protiv nas i da će taj rat trajati dok svi O'Toleovi ne budu mrtvi... ili svi Teksašani.

Olson i ja još nismo dovršili biranje lijesa u kojem će pokopati Scottyja kad su stigli Curly i Pecos. Iza njih su došli ljudi koji su unijeli još jednog mrtvaca.

Brucea O'Tolea!

Ni Pecos ni Curly nisu ništa rekli, ali njihovi su pogledi govorili više nego tisuću riječi. Znači, Bruce nije ostao dugo u ćeliji. Išuljao se odmah za nama iz ureda i nekako naoružao. Onda je vrebao na nas. I tako sam na neki način bio odgovoran što je Scotty mrtav. Dovukao sam ubojicu u grad, a onda ga u nastupu bijesa oslobodio! Time sam htio kazniti žitelje Golden Bucketa i okolice zbog kukavičluka, a za sve je platio Scotty.

Nisam više mogao podnijeti poglede svojih drugova, pa sam izišao. Hodao sam vrlo polako, ravnodušan prema tome hoće li teška puška još jednom prasnuti. Bio sam kao pijan od gorčine i malodušja koji su me svega obuzeli.

Kad sam ušao u salun, ljudi su u tri reda stajali oko točionika, ali su mi odmah napravili mjesta. Ubrzo sam poslužen pićem i u jednom sam gutljaju ispio dvostruki viski. Oštro je piće iz želuca prostrujalo čitavim mojim tijelom, probudilo me iz obamrlosti i bezvoljnosti.

Prokletstvo, pomislim, da bih sve u svom životu radio ispravno, morao bih biti barem polubog! I ja imam pravo pogriješiti. Prkosno podignem glavu i promotrim ljude oko sebe.

Svi su izbjegli moj pogled. Okrenuli su se i ponašali kao da se toga

dana ništa značajno nije zbilo. On-
da mi pogled odluta prema stolu u
dnu, za kojim je sjedio Cash Clondi-
ke. Vozar bijaše tako pijan da nije
mogao uspravno sjediti. Visio je na
stolcu kao da je hrpa mesa, bez
ijedne kosti.

Kad sam prišao stolu, bezizražaj-
no me promatrao, onda me prepo-
zna. Široko mi se osmijehne i mah-
ne rukom.

– Što sada, veliki šerife? – upi-
ta.

Okolo nas se vrlo brzo našao krug
znatiželjnika. Svi su željeli čuti što
ću odgovoriti. Začudo, ta mi se situ-
acija svidjela. Kad sam progovorio,
uradio sam to dovoljno glasno da
me svi čuju:

– Što je loše u tome da sam želio
biti dobar šerif? Uhvatio sam plja-
čkaša poštanske kočije i ubojicu
pratitelja. Pošao sam po njega u sr-
cu njegovog klana i sproveo ga ova-
mo. E, nisam želio postati još i su-
dac i porota i krvnik! To mogu biti
samo žitelji ovoga grada. Ja sam
svoj dio posla obavio, ali zajednica
nije svoj. Zna li zašto? Zato što
ovo ovdje uopće nije zajednica! Ovi
ljudi ovdje stado su ovnova koje svi
vukovi mogu nekažnjeno loviti. Jesi
li me razumio, Olondike?

– Jesam, Kerrigan. Baš je tako.
Međutim, ja sam to i prije znao. Ti
nisi i u tome bijaše tvoja greška.

Ništa nisam odgovorio. Okrenuo
sam se i krenuo prema izlazu. Ljudi
su se razmaknuli i načinili mi pro-
laz. Bilo mi je strahovito vruće, ali
ne od viskija. U nutrini sam osjećao
istodobno nestrpljivost i bespomoć-
nost. Što da uradim? U jednom tre-
nutku pomislim da se vratim i po-
pijem još jedan dvostruki viski, ali
ipak produžim.

Moji se drugovi još nisu vratili u
hotel, pa sam pošao pogledati što
radi Sego.

Čim sam se približio krevetu vi-
dio sam da je mrtav. Lice mu je bilo
plavičasto. Ležao je skvrčen, čvrsto
stisnutih šaka. Na podu kraj kreve-
ta ležao je jastuk. Mogao sam zami-
sliti kako je preminuo: netko je iz-
vukao jastuk ispod njegove glave,
pritisnuo mu ga na lice i tako ugu-
šio. Borio se koliko je mogao, ali bi-
jaše preslab. Ne bi se mogao boriti
ni protiv desetogodišnjeg djeteta.
Ugušen je tako kao da je netko uto-
pio bolesnu mačku.

Sad smo samo trojica, pomislim i
u sebi odrimujem tekst:

Došla su šestorica, srca junačka.

Sada su samo trojica. Kada dođe
velika mačka,

preostat će samo dvojica.

Ni načas nisam posumnjao da je
i taj zločin djelo O'Toleovih. Tko bi
nas drugi želio sve pobiti? Znači,
Old Man se odrekao viteškog pono-
sa, kojega su dosad poštovali svi
članovi njegovoga klana. Pošto smo
usred njegovog gnijezda zarobili
Brucea i odnijeli čitavu svotu što su
je opljačkali, želio nas je svakako
uništiti i više mu nije bilo do toga
kako će to postići. Svako sredstvo
bijaše dobrodošlo.

Do toga je svakako moralo doći,
pogotovu kad u svojim redovima
imaju već četiri mrtva: Billa, Joh-
nnyja, Ringa i Brucea. Što je još go-
re, mi smo s Old Manom postupili
grubo a najgore je što je u očima
svijeta ispao glup i nadmudren. To
je bio razlog što su napali bespo-
moćnog bolesnika. Umorili su Con-
raya ne samo zato što je ubio njiho-
vog Johnnyja nego iz silne mržnje
što je osjećaju prema Teksašanima.

Stajao sam kraj kreveta kad su u
sobu ušli Curly i Pecos. Pogledao
sam ih i ogorčenim glasom re-
kao:

– Mrtav je. Ugušili su ga jastu-
kom.

Ništa nisu rekli. Samo su me gledali. Njihovi su mi pogledi saopćili više nego što bi mogle iskazati tisuće riječi. Kad je Pecos progovorio, u glasu mu je titrao nemoćan bijes.

— Da se išuljamo odavde kao premlaćeni psi? Što vi mislite o tome?

Znali smo da ne misli to što je rekao. Samo se podrugivao.

Nagnuo sam se i pokušao rastvoriti mrtvačeve zgrčene šake. Kad mi je to teškom mukom uspjelo, vidjeli smo što je stiskao u jednoj šaki. Bile su to tri kožnate rese. Čovjek s kojega ih je strgnuo morao je nositi tamnosmeđi kožnati kaput sa šarenim resama.

Zurili smo u te rese, a onda se međusobno pogledamo. Curly upita grlenim glasom:

— No, što čekamo?

Sišli smo u prizemlje, gdje je Nils Olson kao i uvijek stajao za prijemnicom. Čim je čuo naše korake, krenuo je prema sobi koja mu je služila kao ured, a mi smo pošli za njim.

Stajali smo sučelice i promatrali se. Olson je čvrsto odvratio na naše poglede. Nije poniknuo pogledom. Još sam se jednom uvjerio da taj čovjek ne poznaje strah.

— Netko je ubio Conraya — rekao. — Ugušen je jastukom. Vi sigurno ne znate tko se popeo gore i to izveo? Ništa niste čuli, ništa vidjeli. Imam li pravo?

Vidio sam da su ga teško pogodili prijezir i poruga u mojem glasu. Olson je, usprkos okolnostima, ostao ponosan čovjek.

— Uistinu ne znam ništa o tome. U hotelu se ništa neuobičajeno nije dogodilo. Uostalom, nisam bio neprekidno ovdje. Netko se mogao ušuljati a da ga nitko ne opazi. Postoje i izvanjske stube, koje iz dvorišta vode na kat. Žao mi je, ali moglo se očekivati da će O'Toleovi sa-

da upotrijebiti sva sredstva da bi vas uništili. Svakom novom smrću njihov im ponos sve manje vrijedi. — Pogledao me u oči. — Mogu li Conraya...

— Da. Željeli bismo ga pokopati zajedno sa Scottyjem, kad sunce zapadne. Sego mora dobiti jednak lijes...

Ušutio sam. Sego je mrtav a ja govorim o beznačajnim sitnicama. Do vruga, pa mi moramo obaviti mnogo važnije stvari!

Išli smo a da nijedan od nas više nije progovorio ni riječi. Nismo se ni morali dogovarati. Razumjeli smo se i bez riječi.

IX

Ako je Conrayjev ubojica odmah nakon zločina odjahao iz grada, najvjerojatnije nećemo nikada saznati tko ga je ubio. Međutim, ako je momak otišao u jedan od saluna ili tingl-tangla, možda ga pronađemo. Izgledi nisu bili veliki, ali morali smo pokušati. To je najmanje što možemo uraditi za mrtvoga druga.

Najprije smo otišli u salun »Boze-man Way«. Unutra nije bio nijedan čovjek u tamnosmeđem kožnom kaputiću, pa smo krenuli dalje.

Poslije dva sata rušili smo se od umora, ali momka za kojim smo tragali nismo pronašli. Stajali smo na jednom uglu i razmišljali o tome što bismo još mogli poduzeti. Curly promrmlja:

— Pasji sin, brzo je ispario. Sada je najmanje tridesetak kilometara daleko od grada.

— Ili leži u krevetu s kakvom ženском — bijesno će Pecos. — Mogli bismo do iznemoglosti tražiti po salunima i zabavištima, a momak u nekoj privatnoj kući na djevojku troši novac što ga je zaradio ubivši

našega druga. Zar to ne bi bilo moguće?

Kimnuo sam i odjednom se sjetio Lou Madison. I mi smo prije bili u nje, iako iz drugih razloga. Zar ćemo sada opet do nje? Moramo. Još nismo pogledali da li se tamo nalazi momak u tamnosmeđem kožnom kaputiću s resama. Iznenada me preplavi nada da smo na dobrom tragu. Ili to bijaše predosjećaj?

– Hajdemo – rekoh.

Curly i Pecos su me slijedili, ali obojica udaljena jedan od drugoga i od mene. Otkako se smračilo nismo išli zajedno, kako nas ne bi mogli odjednom slistiti sačmaricom. I tako smo jedan iza drugoga stigli pred kuću Lou Madison.

Otvorio nam je Josuah, koji je obavljao i dužnost vratara. Kad nas je ugledao, i prepoznao, prijateljski se osmjehnuo.

– Na žalost, gospodo, sve je zauzeto. Rado ću vas predbilježiti na listu čekanja. Doći ćete na red otprilike za tjedan dana...

Zašutio je kad sam mu stavio ruku na prsa i odgurnuo ga u stranu. Josuah je bio momak koji se sa mnom mogao ravnopravno nositi, ali je zacijelo zamijetio vatru u našim očima i osjetio da smo nabijeni odlučnošću. Zato nas je propustio ne rekavši više ni riječi.

U velikom predvorju visjeli su jedan kaput, jedan kaputić ukrašen resama i vjetrovka. Prirodno, pogledao sam najprije kaputić s resama. Manjkalo ih je nekoliko, ali se vidjelo da ih već dulje vremena nema i nigdje nisu manjkale tri zaređom. Onda sam pogledao desni rukav i moje su nade porasle. Na jednom mjestu manjkale su baš tri rese! Izvadio sam one što sam ih imao u džepu.

Curly i Pecos mi priđu. I Josuah

se nagne prema nama. Svi smo vidjeli da se tri rese što manjkaju na tamnosmeđem kaputiću nalaze u mojoj ruci. Bile su iščupane iz šava na rukavu. U to nije bilo ni najmanje sumnje.

Našli smo momka za kojim tražimo!

– Gdje je vlasnik kaputića? – strogo upitam Crnca.

Josuah je šutio i gutao zrak, predosjećajući da će doći do neprilika. Prije nego što je stigao, ista odgovoriti u predvorje je ušla Lou Madison.

– Josuah, što se tu događa... – počela je osorno. Kad nas je ugledala, prijateljski se nasmiješila i blaže nastavila: – Oh, to ste vi! Želite da vam napravim mjesta u svojoj kući? Sada ga, na žalost, nema. Za dva, tri dana mogli biste...

– Nismo zato došli – prekinem je.

– Nego zašto? Po dužnosti zacijelo niste, jer više ne nosite zvijezdu, Jeff, sutra ćemo prisustvovati pogrebu. Moje su djevojke voljele Scottyja...

Prekinuo sam je kretnjom ruke i žestoko zakimao glavom. Odmah je shvatila da je svaka daljnja riječ suvišna i svojim istančanim instinktom osjetila opasnost. Mogla ju je nanjušiti. I baš je zato dalje pričala, ne bi li dobila na vremenu. Kad se uvjerila da nama nije do pripovijedanja, naposljetku ušuti.

Pokazao sam na kožni kaputić što je visio na vješalici i upitao:

– Gdje je vlasnik ovoga kaputića, gospodo?

Oklijevala je, pa se Pecos umiješao.

– Gospodo, ne želimo nauditi ni vama ni vašem poslu, ali taj je momak ubio našega druga. Bolestan Sego jednostavno je ugušen jastu-

kom a da se nije mogao braniti. To nije bilo nimalo lijepo, zar ne?

Jedva je primjetno zadržala, ali se u hipu savladala. Sada je spoznala kako ne postoji ništa što bi nas moglo zadržati da ovdje ne napravimo pakao.

— Gore je, s Nelly. — Pokaže rukom prema katu. — Došao je prije otprilike tri sata. Nelly je slučajno baš bila slobodna, pa su pošli gore. Platilo je za tri dana boravka. Pozvat ću Nelly neka izide.

— I ja ću s vama, gospodo — Kimnuo sam Curlyju i Pecosu. — Mogao bi skočiti kroz prozr. Izidite i stanite tako da vam ne može pobjeći.

— Ne brini, neće — odgovori Pecos.

Curly odlučno kimne u znak suglasnosti.

Izišli su, a ja krenuh za vlasnikom kuće. Debeli je sag prigušivao naše korake. Na prvom smo katu zastali pred jednim vratima i Lou je pozvala:

— Nelly, moraš doći. Važno je. Izidi načas...

— Što se dogodilo? — upita nama znani glas.

— Prokletstvo, ona sada neće izići! — prodere se grubi muški glas.

— Ne smetajte nas, do vrata!

Momak je bio strahovito ljut, ali ja nisam želio čekati. Svom sam se snagom odbio od susjednog zida i sa svojih osamdesetak kilograma udario na vrata. Znao sam otprilike koliko su čvrste reze u ovoj kući.

Vrata su se provalila i mi smo ugledali par koji je sjedio na krevetu. Muškarac se u hipu bacio u stranu, kako bi dohvatio opasač s revolverom što je visio na stolcu kraj kreveta, ali ga ja u tome spriječim.

— Ostavi oružje ili ću odmah pucaati!

Bio je iskusan momak i odmah je

procijenio da nema nikakvih izgleda, pa se umirio. Znao je da će lakše naći priliku ako dulje požiivi.

Nelly se odmah odmaknula od njega. Bila je malone gola, ali se nije nimalo zbunila. Dohvatila je prozirnu jutarnju haljinu i prebacila je preko sebe, pa rekla:

— Jeff, nisam se tome od tebe nadala. Uvijek smo se tako dobro slagali.

Izišla je, a ja sam ostao sam s momkom. On je bio potpuno gol poput djetesca, ali sigurno ne tako nevin kad je mogao hladnokrvno umoriti potpuno bespomoćnoga čovjeka. Sjedio je mirno u krevetu. Pokrivač je povukao do pupka. Vidjelo se da je visok i vrlo mišićav, a vjerojatno je bio i silno okretan.

Pažljivo sam promatrao njegove ruke tražeći tetovirane zvijezde, znak pripadnosti klanu O'Toleovih, iako sam vjerovao da ne može biti jedan od njihova roda. Kad smo otišli po Brucea, za onim stolom u Left Handu vidjeli smo sve O'Toleove. Taj bi momak mogao biti samo jedan od njihovih pomoćnika, pomišlim.

— Što želiš? — grubo upita. — Ti više nisi šerif. Što onda ovo znači?

Šutio sam i nekoliko puta duboko udahnuo. Znao sam da će ga to učiniti još nesigurnijim. Tek tada upitam:

— Tko te unajmio? Tko ti je za to platio?

— Za što?

— Čovječe, ako želiš da ti pružim i najmanju priliku, ako nećeš da te ovoga časa ustrijelim, govori! Nudim ti posljednju milost koju ti mogu ukazati, kako bi se mogao braniti ali napolje s istinom! Dakle, tko te unajmio? Razmisli dobro prije nego što progovoriš. Ono je tvoj kaputić u prizemlju? Tamnosmedi s resama? Pa, na desnom rukavu

manjkaju tri rese. Pogodi tko je baš te rese držao u stisnutoj šaci?

Tek je sada znao da je izgubio bitku. Vidio je to po izrazu u mojim očima. Ugledao sam kako se na njegove oči spušta sjena. Znao je da mu je sreća okrenula leđa, ali ipak nije htio u to povjerovati.

Ništa nije rekao, ali se pomaknuo. Ustao je iz kreveta, naizgled smiren. Bio je od onih mladića koji se i u najbezizglednijoj prilici uzdaju da će ih sreća još jednom poslužiti. Igrao je na to da ga vjerojatno neće pogoditi prvim metkom, ili će ga samo lakše raniti. A zatim će, mislio je, biti bolji.

Dok je silazio s kreveta, uhvati jastučić i baci ga na mene. Nisam odmah pucao, ali znao sam da ne smijem dugo čekati. Iz opasača što je visio na stolcu strelovito je izvukao kolt i okrenuo cijev prema meni.

U tom sam trenutku opalio. Smrskao sam mu rame, pa mu je revolver ispao iz ruke. Zateturio je natraške, prema prozoru. Kako je bio otvoren, on se naprosto preko leđa baci napolje.

Kad sam mu prostrijelio rame i kad mu je oružje ispalo iz ruke, nisam mogao drugi put opaliti. Kako bih mogao pucati na nenaoružanog čovjeka? Momak je to iskoristio. Riskirao je život kad se bacio kroz prozor, ali to ipak bijaše neka šansa.

Prišao sam prozoru i pogledao prema tlu. Momak je ležao nepomično, a Pecos je već stajao nad njim. Zazvao sam ga i on pogleda prema meni.

Znao sam da sam sa svjetlošću iza leđa prvorazredna meta, ali sam ipak ostao na prozoru.

– Pecos – upitam – da li je još živ?

– Bio je kad je pao, ali više nije. Slomio je šiju. Da li ti je što rekao?

– Ne, nije.

Okrenuo sam se od prozora i ugledao Lou Madison. Stajala je iza mene. Drugoga nikoga nije bilo.

Odněkud iz kuće do nas dopre Josuahov glas.

– Ništa se nije dogodilo, gospodo. Nema razloga za uzbuđenje. Posrijedi je privatna svađa, koja je već završena. Nitko više neće biti uznemiren. Sve je u najboljem redu.

Pogledao sam Lou.

– Tko je bio taj momak? Znate li kako se zove i odakle je? Iz Left Handa?

– Ime mu je Hank McLowry. Tumarao je posvuda. Gotovo je uvijek imao mnogo novaca, zlatnih grumenčića i praha. Uvijek je bio široke ruke. Nije prvi put ovdje.

– A to ovdje mnogo znači, zar ne?

– Pa, zašto smo ovdje? – upita svadljivo. – Što mislite, zar bismo si mogle dopustiti da besplatno muškarcima pružamo zabavu i udobnost!

Nekoliko me trenutaka ljutito promatrala, ali joj onda pogled omekša i postane pun razumijevanja.

– Mogu vas shvatiti – promrmlja. – Pogotovu sada pošto je Sego tako mučki ubijen. Što bih mogla za vas učiniti?

– Ništa ako nam ne možete reći za koga je taj McLowry radio. Nije li, možda, ipak iz Left Handa?

– Ne vjerujem da je bio dobar s O'Toleovima. Najvjerojatnije nije pripadao toj razbojničkoj družini.

Izišao sam iz sobe. Dok sam silazio stubama, razmišljao sam o tome tko bi nam još mogao biti neprijatelj. Naravno, ako je točno da McLowryja nisu poslali O'Toleovi.

Pred kućom je stajao Crnac. Gurao sam mu u ruku dvadeset dolara i rekao:

– Obuci pokojnika i otpremi ga do pogrebnika.

– Hoću.

Prišli su nam Pecos i Curly. Kimnuli smo Josuahu, pa pošli prema izlazu iz vrta. Kad smo izašli na ulicu, Pecos upita:

– Postoji li sumnja da to nije bio pravi čovjek?

– Ne postoji – odgovorim. – Taj je momak ubio našega vođu.

– Pa, onda je to završeno.

Koračali smo dalje šutke, sve dok Curly nije zastao pred jednim salunom i rekao:

– Moram se napiti. Vi radite što želite, ali ja se moram napiti. Razumijete li? U protivnom ću se rasplakati. Oh, nisam ni u snu pomislio da bih još ikada mogao zaplakati u tom zlom svijetu!

I meni i Pecosu bijaše jednako u duši. Zgledali smo se, a onda svi uđemo u salun.

* * *

Slijedećeg smo jutra koračali iza lijesova u kojima su ležali Sego i Scotty. Bilo nam je mnogo gore nego sinoć. Pokušali smo potražiti zaborav u piću, ali ga nismo našli.

Još je nekoliko ljudi koračalo s nama iza lijesova što su bili smješteni na otvorena kola, koja su u tu svrhu bila lijepo okićena. Nismo se mogli poslužiti onim kićenim kolima kojima je naš Jube prevezen do posljednjeg počivališta zato što su bila premala za dva lijesa.

S nama je koračao i Nils Olson. Krenuli smo zajedno ispred njegovog hotela. Pridružila nam se i Georgia David.

Pokop je bio vrlo kratak.

Kad su se svi razišli, Georgia mi pride i podvuče svoju ruku pod moju. Onda pogleda Curlyja i Pecosu, pa reče:

– Htjela bih s Jeffom prošetati. Možda tamo... – Pokazala je prema rječici gdje su kopači ispirali zlato i gdje je bilo nekoliko stjenovitih mjesta.

Moji drugovi se udalje, a mi produžimo. Šutjeli smo. Na obali Georgia sjedne na kamen i počne njhati nogama iznad vode. Podigao sam kamenčić da bih ga bacio u vodu. Bio je to pokret nesigurnosti. Pitao sam se što mi to Georgia želi reći. Dok sam držao kamenčić, osjetim da je mnogo teži nego što bi smio biti kamen te veličine. Pružim ga djevojci.

– Evo, uzmi ga. To nije kamen, nego zlato. Najvjerojatnije čisto zlato. Moraš ga samo lijepo očistiti.

Začudeno me pogledala i uzela kamenčić iz moje ruke.

– Ti se tek tako sagneš i podigneš zlato?

– Što će mi takva sreća? Time ne mogu oživjeti prijatelje – odgovorim gorko. – Znaš, većinom je u životu tako. Neke stvari dobiješ u krivo vrijeme. Nego, reci o čemu želiš razgovarati?

– O nama, Jeff. O tebi i o meni.

– Načas ušuti, a onda doda: – I o tome da želja za osvetom, isto kao i mržnja, vodi jedino u propast.

– Da, mržnja vodi u propast, a mi mrzimo O'Toleove. I nećemo prestati sve dok...

– Znam – prekine me. – I bojim se. Ubijanje će prestati tek tada kada će svi O'Toleovi biti pod zemljom. Ili vi! Zašto ne možete jednostavno otputovati odavde i na sve zaboraviti?

Začuvši što je rekla, začudeno sam je pogledao. Mislio sam da nisam dobro čuo, no Georgia je baš to rekla. Meni je takav način razmišljanja bio stran. Nisam to mogao shvatiti.

Uzdahnuo sam i bacio kamen u

vodu. To mi je izgledalo simbolično, kao da sam tim kamenom želio odbaciti sreću, ljubav, toplinu domaćeg ognjišta... sve lijepo u životu.

— Željeli smo biti dobri i pošteneri — počeo sam objašnjavati — Htjeli smo sve provesti prema slovu zakona. Kad smo primili zvijezdu, Olson nam je u ime Gradskog savjeta i građana obećao pomoć. Isto nam je to obećalo i izaslanstvo vlasnika rudnika i kopača zlata. Kad smo doveli ovamo pljačkaša i ubojicu, zatražili smo da se izabere sudac i sastavi porota. Tada se sve sručilo na nas. Svi, baš svi su nas napustili, a Scotty i Sego gotovo su istodobno ubijeni.

Digao sam glavu i pogledao je u oči.

— Zar možeš zamisliti, djevojko, da bismo Pecos, Curly i ja mogli tek tako odjahati odavde? Ozbiljno si mislila kad si rekla da odemo? Nas smo šestorica preživjeli zajedno cijeli rat, a sada su trojica mrtva. Zar misliš da bismo se mi koji smo još živi mogli išuljati iz Golden Bucketa samo zato da možda spasimo svoje živote?

Kod posljednjih riječi izbila je u mom glasu sva gorčina i surova odlučnost. Georgia me pogledala s tragom suosjećanja u očima.

— Ne, više u to ne vjerujem — prošapće. — Ti ne bi otišao odavde ni onda kada bih ja sve napustila i pošla s tobom, zar ne?

— Ne, ne bih. Čak ni tada. Iako te volim i za mene si najdragocjenije blago na ovome svijetu. Međutim, ne mogu sada otići odavde, jer bi me cijeloga života progonila misao da sam izdao prijatelje.

Kimnula je i ustala. Zlato koje sam joj darovao i dalje je držala u ruci. Pokazala je na njega i rekla:

— Katkad nađeš blago, ali u krivo vrijeme. Isto je i sa ovim zlatom.

Jeff, plakat ću za tobom. A sad me odvedi kući.

Oprostivši se od Georgije pred njezinim restoranom, ugledam pred salunom »Last Chance« na suprotnoj strani ulice Pecos i Curlyja. Dok sam kolnikom išao prema njima, svi su nas promatrali.

Prošle je noći u dva navrata u naselju došlo do pucnjave. Golden Bucket je postajao divljiji. Slijedećih će se noći prilike još više pogoršati, a naposljetku će prevladati zli. Nama je to bilo svejedno. Mi smo s tim gradom završili. Bit će nam svejedno ako postane i drugi Babilon.

Pecos i Curly dočekaše me šutke. Vidio sam da su opskrbljeni sačmaricama. Znao sam da će i kod najmanjega povoda pucati. Sada nema baš nikakvog značenja što smo u ovome gradu bili šerifi.

Curly se ljuljao na potpeticama svojih mekih čizama. Nosio ih je od prije nekoliko dana, a bile su izrađene prema mjeri. Bio je na njih vrlo ponosan jer je oduvijek čeznuo za takvim čizmama, mekim i ručne izrade.

— Što ćemo sada? — promrmlja.

— Da se napijemo i pokažemo ovom ušljivom logoru što o njemu mislimo? Ili ćemo trijezni odjahati i pobiti što više O'Toleovih, a možda i sve?

Nisam odgovorio. Čekao sam hoće li mi nagon reći što bi bilo najbolje. I najpametnije. Neki glas u meni nastojao me umiriti. Bio sam pod jakim dojmom razgovora s Georgijom, ali nisam mogao jednostavno odjahati i O'Toleovima prepuštiti pobjedu.

— Htio bih u ovome gradu napraviti veliku gužvu — reče Pecos. —

Guzvetinu! – U njegovu se glasu osjećao najgorčeniји prijezir.

Znao sam da meni prepuštaju odluku kako ćemo obračunati s O'Toleovima. A kad ja to ne bih želio, oni bi se sami s njima razračunali. Pre-dobro sam poznao ove naprasite mladiće. Otvorenim bi očima krenuli u smrt samo da zadovolje osvetu. Takvi su oduvijek bili i sada ih ne bih mogao preodgojiti. To bi se moglo dogoditi samo onda kad ih netko lupi po glavi pa izgube pamćenje i tako zaborave posljednjih deset godina svoga života. Kako to nije ostvarivo, moram ostati s njima. Uostalom, i ja sam čeznuo za osvetom. Ni ja se nisam mogao promijeniti. I ja sam samo primitivni divljak iz Teksasa.

– Dobro ćemo se opskrbiti – rekao tiho – i odjahati odavde. Sklonit ćemo se u nedaleke planine, a kada budemo potpuno sigurni da smo izbjegli pažnji O'Toleovih, približit ćemo se njihovom utvrđenju i...

– ... pobiti sve koje ćemo moći – uskoči mi u riječ Curly gotovo svečanim glasom, pa nastavi: – Kad su oni mogli tako mučki ubiti bespomoćnoga bolesnika, uništiti ćemo i mi njih na bilo koji način. Mislim da je to u redu, ha?

– Svakako – suglasi se Pecos.

Ja sam šutio. Bio sam i suviše uznemiren da bih razgovarao. Možda će se moji drugovi poslije nekoliko dana malo smiriti. Možda će tada na događaje gledati drugim očima, kao što ja gledam.

Pa, kako ja to gledam? Nisam znao točan odgovor. S jedne sam strane žudio za osvetom i zadovoljštinom, a s druge sam strane duboko u sebi osjećao da će nas naše namjere najvjerojatnije odvesti ravno u propast.

– Hajdemo u trgovinu – progo-

vorim napokon. – Moramo se dobro opskrbiti i opremiti. Mnogo nam je toga prijeko potrebno.

Iz trgovine smo krenuli u hotel i uzeli svoje stvari. Kad smo sišli u prizemlje i htjeli platiti račun, Nils Olson nije htio uzeti novac.

– Gospodine – reče mu Curly – u ovome ušljivom gradu ne želimo ni od koga ništa na dar. Ni u ovome ušljivom hotelu! No možda vi ne dijelite moje mišljenje da je to ušljivi hotel slatkorječivog vlasnika, koji je podvukao rep i postao sićušan poput miša kad je postalo gusto.

Hotelier je uzbuđeno disao. Tek nakon dulje stánke promrmlja:

– Momci, vaše riječi ne uzimam za zlo. Na vašem bih se mjestu i ja tako osjećao i govorio. Međutim, vi ste pogriješili, ne ja. Dovedi ste ova-mo jednoga O'Tolea, a druge ste ostavili žive i zdrave u njihovom utvrđenju. Što mislite da bi taj klan...

Prekinuo sam ga.

– Znam sve što biste nam rekli. To, uostalom, nije važno. Odlazimo iz Golden Bucketa, a vi se snalazite kako znate. I s O'Toleovima i s ostalim ološem.

Krenuo sam prema izlazu a Pecos i Curly za mnom.

Čvrsto smo svezali smotuljke iza sedla, prebacili torbe preko konja i uzjahali.

Dok smo jahali ulicama, ljudi su izlazili iz dućana, kuća, radionica... Činilo se da se vijest o našem odlasku iz Golden Bucketa proširila brzinom uragana.

I Georgia David bijaše na ulici, na vratima svoga restorana. Znala je da je to najvjerojatnije rastanak zauvijek.

X

Nisam zastao. Samo sam u prolazu skinuo šešir na pozdrav.

Jahali smo prema jugu, kao da se Bozemanovim putem želimo vratiti u Laramie. Jahali smo cijeli dan i naši su se tragovi stopili s mnogobrojnim tragovima na Bozemanovom putu, koji je vodio kroz indijansko područje. Kad je zanoćalo, stigli smo do potoka Wica Kanaska. To je ime dobio po mnogobrojnim grmovima punim crvenih bobica. Iz soka tih plodina Indijanci prave crvenu boju koju nije moguće isprati vodom, neku vrst crvene tinte.

Natjerali smo konje u vodu i jahali u potoku nekoliko kilometara prema istoku. Išli smo iz korita na nekom napajalištu bizona, nagnavši u bijeg manje krdo životinja. Zatim smo nekoliko kilometara jahali stazom kojom su se kretali bizoni i zašli među brežuljke.

Za ljudske smo pojmove dobro prikrili svoje tragove. Možda će povjerovati da smo se predali, odustali od borbe i zauvijek odjahali iz ovih krajeva.

Tijekom tih dana i noći ni Curly ni Pecos nisu bili nervozni. Obojica su bili kaoiskusni vuci i lovci na divlje konje. Dobro su znali kako nepovjerljivu i opasnu divljač valja uljuljati u lažnu sigurnost i tek tada krenuti u lov na nju.

Kroz pokrajinu Golodweter Canyon kretali smo se samo noću, a danju smo ostajali na takvim mjestima gdje smo bili dobro skriveni, ali i odakle smo mogli promatrati okoliš.

Bili smo vrlo oprezni, a ipak smo četvrte noći doživjeli iznenađenje. Bila je zamalo ponoć, vrlo svijetla zbog mjesečine i zvijezda, kad je Curly koji je stražario začuo kako nam se približava neki konjanik. Dolazio je korakom. Po sluhu smo zaključili da to nije samo konj, nego da nosi i jahača.

Nismo bili zapalili vatru, no ja-

hač je točno znao gdje smo se ulogorili. Logorište bijaše dobro odabrano i mi smo odatle vidjeli mnoge vatre u Canyonu. Slijeva su se nazirala i svjetla naselja Left Hand, smještenoga u ravnici. U svijetloj noći sve nam je to izgledalo nadohvat ruku.

Kad se konjanik približio na oko dvadesetak metara, zauzda konja i poviče:

– Hej, gdje ste? Mora da ste vrlo blizu. Čujete li me? Ja sam vaš stari znanac. Jomp Chattoga.

Zaboga, odakle on ovdje, pomislili, a poluglasno doviknem.

– Dodi ovamo, Jomp! Ovdje smo...

Chattoga je ostao na konju. Njegov visok lik jasno se ocrtavao naspram svijetloga neba.

– Sjaši i objasni nam kako si nas pronašao – nastavim. – Zar smo uistinu takvi glupani da nas je tako lako pronaći?

– Ne smijete zaboraviti – govorio je dok je silazio s konja – da u mojim žilama teče četvrtina indijanske krvi i da sam od njih naučio kako se lovi divlja životinja ili pronalazi nečiji trag. Zamislio sam sebe u vašem položaju i gotovo sa sigurnošću zaključio što ćete uraditi. I tako sam vas pronašao. Došao sam da bih vam pomogao. Moj račun s OToleovima još nije namiren.

Curly i Pecos su šutjeli, no ja upitam:

– Što rade OToleovi?

– Čekaju vas. – Blijedo se osmjehnuo. – Njihove su uhode izgubile vaš trag, ali nitko ne vjeruje da ste odjahali iz ovih krajeva. OToleovi vas očekuju i već su postali nervozni. Prošle je noći Logan... brat Old Mana... ustrijelio vlastitog psa samo zato što je bio suviše bučan dok je u dvorištu lovio

štakore. Tako se prestrašio da je odmah pucao.

– Ovo su moji drugovi, Curly i Pecos – predstavim Jompu prijatelje.

– Znam. Bio sam u Golden Bucketu kad ste pokopali svoje prijatelje. Poznavao sam i Hanka McLowryja za kojega mislite da je...

– Zar nije on ubio Conraya? – prigušenim ga glasom prekine Curly.

– To ne znam – ozbiljno odgovori Chattoga – ali jedno znam sigurno: Hank McLowry nije bio čovjek O'Toleovih. Promislite dobro tko bi mogao imati razloga da podjari vašu mržnju prema O'Toleovima. Tko vas je želio nanovo nahuckati na njih odmah nakon što ste ubili ubojicu vašega druga Scottyja.

Pecos i Curly su se uznemireno vrpoljili, a onda Pecos promrmlja prema meni:

– Jeff, možda to on zna. Čini se da mnogo toga zna, jer svuda zabada nos. – Okrene se prema mladiću. – Hej, Jomp, tko bi to mogao biti?

Chattoga se ponovo osmijehne.

– Nisam ja vidovnjak. Međutim, znam kako biste mogli ući u utvrđenje O'Toleovih. I ja bih pošao s vama. Mislim da će se uskoro sve dokraja raščistiti.

Šutjeli smo neko vrijeme, a onda Pecos promrmlja:

– Možda je on osoba koja nas podjaruje protiv O'Toleovih, i to zato što mu je potrebna pomoć. Možda...

– Ne, nije – prekinem prijatelja.

– Da je tako, bio bi nam rekao da je McLowry čovjek O'Toleovih. – Okrenuo sam se Jompu. – Dakle, kako bismo mogli ući u utvrđenje? Koliko ih je još? Kako bismo ih mogli savladati?

– Najprije moram spomenuti

Old Mana. Zatim Leroya Skinnera. To je najopasniji čovjek, koji želi postati starčev zet. Onda Old Manove sinove Herba, Sloana i Baca. Tu je i njegov brat Logan. Dakle, šestorica.

Načas je ušutio, a onda polako počne objašnjavati kako bismo mogli upasti u utvrđenje i iznenaditi protivnika.

– Kad su O'Toleovi, bilo je to odavno, u indijanskoj zemlji sagradili trgovinsku stanicu, morali su računati s tim da će kad-tad Indijanci poželjeti njihove skalpove. Ako ni zbog čega drugoga onda zbog patvorenog viskija. I tako su ispod zdanja sagradili podzemni hodnik, prema uzoru na lisice, koje se uvijek brinu za prolaze kojima mogu pobjeći. Strogo su čuvali tajnu u tom hodniku i nisam ga lako otkrio. Ako imate u mene povjerenja, odvest ću vas tim hodnikom u srce utvrđenja. Pristajete li?

Šutjeli smo. Čekao sam što će mi reći nagon, ali on me ni na što nije upozorio. Tako sam bio voljan povjerovati tom izvidniku i lovcu. Pogotovu zato što nam je već jednom pomogao.

Osjećao sam da su Curly i Pecos uznemireni. Tada Curly napetim glasom reče:

– Ja sam protiv toga da krenemo tim hodnikom. Mogao bi nas dovesti ravno pred nož. Zamislite da zatvore oba izlaza dok smo unutra! Ne, ja nisam za to.

– Što misliš ti, Pecos? – upitam.

– Isto što i Curly.

Okrenuo sam se Jompu.

– Meni se sviđa tvoj prijedlog, ali vidiš da sam nadglasan. Mislim da nećemo ni pokušati ući u utvrđenje O'Toleovih. Zahtijevat ćemo da iziđu. A ti ćeš biti glasnik, Jomp, koji će im prenijeti našu poruku.

Pogledao sam lica svojih prijate-

lja. Bila su bezizražajna. Nastavim:

– Sastat ćemo se u najvećem salunu Left Handa. Kad ćemo biti tamo, O'Toleovi nas neće smjeti mučke napasti ili otjerati pomoću svojih ljudi. Oni moraju prihvatiti naš izazov zar ne?

– Da, moraju. Ako ne prihvate, izgubit će ugled što ga uživaju. Moraju prihvatiti kako ih ne bi proglasili kukavicama pogotovu zato što su brojčano jači. – Načas ušuti, a onda promrmlja: – Poprilično ste ludi. Ljudi dobro kažu da su Teksašani čaknuti.

Neko je vrijeme zbunjeno tresao glavom, kao da mu mnogo toga nije jasno. Kad je progovorio, vidjeli smo što ga muči.

– Predložio sam vam da vas tajnim hodnikom odvedem u srce utvrđenja O'Toleovih i vi niste pristali. Zašto se onda uopće namjeravate ušuljati u Left Hand? Isto tako možete ujahati u grad a da se ne skrivate.

– Možda bismo mogli, možda ne bismo – odgovorim. – Moramo računati i na to da O'Toleovi tražaju za nama s mnogo jahača i da će nas progoniti. Isto bi nas tako pomoću jahača lako uništili. Bilo bi to lakše jer ne bi bilo svjedoka. Međutim, u središtu Left Handa morat će prihvatiti izazov i izići.

Jomp odobravajući kimne.

– Da, morat će. I to će uraditi. No dobro, odjahat ću k njima i poručiti im da ih očekujete u salunu »Lucky Cuss«. Tamo je osvjetljenje u sredini dvorane odlično. Do tog ćete saluna najsigurnije stići ako ujašete u naselje sa zapada i produžite cestom što vodi na trg. S njegove istočne strane nalazi se »Lucky Cuss«. Jesam li sve dobro objasnio?

– Jesi. Haj'dmo! Krenut ćemo odmah. Jahat ćemo zajedno, Jomp.

Kad smo stigli do ceste, Jomp se

odvojio i odjahao na sjeverni rub grada.

Vidjevši da su moji drugovi nepovjerljivi, pokušao sam ih primiriti.

– Jompu je Bill O'Tole oteo ženu

– počnem im objašnjavati. – Kad je Jube krenuo u Left Hand u potragu za ukradenom ogrlicom, Jomp mu je pomogao i rekao gdje je može naći. Kad je Jube napao, Bill je upravo stavljao ogrlicu oko vrata Jompovoj ženi. Iako je Bill mrtav, još se nije vratila Jompu. Mislim da će stajati uz nas kad ćemo se boriti s O'Toleovima.

Ništa više nisu rekli.

Oprezno šmo se kretali tamnom cestom i osluškivali. Od velike bitke dijelila nas je samo cesta duga dvije stotine metara. Na kraju te ceste nalazi se trg a na njenoj istočnoj strani salon »Lucky Cuss«. Kad tamo stignemo, povlačenja neće biti.

– Dakle, naprijed – rekнем drugovima i podbodem konja.

Bio sam siguran da i oni u tom trenutku misle na Jubea, na Segu, na Scottyja.

Jahali smo tamnim sokakom, koji bijaše tako uzan da smo se morali kretati jedan iza drugoga. Jahao sam prvi. Opet sam preuzeo vodstvo. Pomislim na Georgiju, ali brzo potisnem sjećanje na nju. O čemu misle Pecos i Curly, upitam se. Za posljednjih šest godina nije bilo mnogo lijepoga što bi vrijedilo pamtiti, osim prijateljstva s mrtvim drugovima.

Od šest Teksašana ostala smo samo trojica. Dokle? Koliko će nas ostati na kraju? Možda nijedan.

Do nas su sada dopirali zvuci tako tipični za logor. Iz saluna se razlijevala glazba, iz mnogih točionica galama. Bilo je bučno i u glavnoj ulici i na trgu.

I Left Hand je gusto naseljeni osi-

njak kao i Golden Bucket. To je grad O'Toleovih. Oni su upleteni u sve poslove u gradu. Znali smo da poslovni ljudi plaćaju postotak od dobiti i da je svima to potpuno razumljivo. Voljeli ih sigurno nisu, ali su ih se bojali. Otkako su došli ova-mo, O'Toleovi su sve potčinjavali. Svi su morali kupovati u njihovu dućanu. Kad to ne bi radili, potjera-li bi ih iz svoga kraljevstva.

Saznali smo sve o životu u tom naselju i zato smo se nadali da će promatrači biti neutralni.

U sokaku su ležala dva pijanca i naši su ih konji prekoračili. Netko im je već ukrao kaputiće i čizme, a vjerojatno i sve što su imali vrijed-noga. U Left handu bilo je mnogo ološa koji je vrebao poput štakora na svakoga koji je imao makar ne-koliko centi. Život je ovdje bio su-rov, pogotovu za one koji su imali malo sredstava za život, mnogo su-roviji nego u civiliziranijem kraju.

Dojahali smo do trga, na kojem je bilo oko tridesetak kola. Svuda oko-lo, na gredama za vezivanje, bili su vezani jahaći konji. Iz svih lokala za zabavu dopirala je buka, a glazba je treštala da glasnije ne bi mogla.

Vabitelji pred salunima i zabavi-štima mamili su ljude da uđu. Jedan je glas upravo vikao:

– Uskoro će nastupiti Suleika sa zmijom. Udite, gospodo, i pogledajte trbušni ples slavne plesačice! Ta-kvo što još niste vidjeli. Sanjat ćete o Suleikinom golom trbuhu!

Nisam se mogao nasmijati toj na-javi, jer sam zamijetio da smo stigli pred salun »Lucky Cuss«.

Privezali smo konje ispred salu-na, namjestili opasače s koltovima i popeli na drveni nogostup, koji je pred tim najvećim salunom u nase-lju služio kao veliki trijem.

Već su nas zamijetile neke lutali-ce, koje se posvuda vrzmaju. Čini se

da su nešto naslutili, jer je do nas dopro poneki uzdah koji je slutio na opasnost.

Ušli smo. Unutra je bilo krcato. Pred točionikom stiskao se tored žednih grla. Na mjestu predvide-nom za ples vrtjeli su se parovi. Ka-ko je ovdje bilo samo dvadesetak plesačica, zapazio sam i nekoliko muških parova. Bili su raspojasani i divlji i često su nasrtali na druge parove.

Odmah sam zaključio da se u ta-ko prepunom salunu ne možemo boriti. Morat ćemo izići.

Poželjeli smo pivo, pa smo prišli tezgi. Kad smo se približili, nekoli-ko se pijanaca zagleda u nas. Goto-vo u istom trenutku glazba utihnu, jer je odsvirala melodiju. Prema do-tadašnjem treštanju salun ispunjen samo žagorom ljudi bio je mal'ne tih.

U toj tišini odjeknu jedan glas.

– Zaboga, pa to su trojica Teksa-šana koja su u Golden Bucketu no-sila zvijezde!

Postane još tiše, a ljudi pred toči-onikom se razmaknu da bi nam na-čilili mjesto, iako se činilo da nema mjesta ni za muhu.

Dok smo prilazili tezgi kod toči-telja naručivali pivo i dalje je vla-dao muk. Onda drugi glas reče:

– Ako su to uistinu Teksašani, onda će se ubrzo pojaviti i O'Toleo-vi. Ljudi, bit će vruće, paklenski vru-će!

Odjednom je točionik bio prazan, iako je bio dugačak sedamdeset ko-raka. Gosti su se natisnuli na glav-ni ulaz, a neki su koristili i pomoć-ne izlaze i vrata u dnu dvorane. Odatle su prešli u pokrajne i straž-nje prostorije, a neki su se popeli na galeriju gdje su bile lože. Vrlo ih je malo ostalo i ti su se stisnuli uz zidove.

Bilo je vrijedno vidjeti kako brzo

može nestati dvije stotine ljudi. Za manje od minute bili smo sami za točionikom. S druge su strane bila četiri čuvara. Prijekorno su nas promatrali. Onaj koji je pred nas stavio tri vrča piva, upita glasom punim predbacivanja:

– Zašto ste morali doći baš ova-
mo, da nam ometate uspješno po-
slovanje? Dobivamo postotak od
utrška i mnogo ćemo izgubiti...

– Ne brini – odgovorim momku
– baš će ih to natjerati da brzo
opet dođu. Slijedećih će dana svaki
od njih popiti najmanje po tri piva
dok bude raspredao o večerašnjim
zbivanjima. Hoćeš se kladiti na to?

Zamislilo se. Onda kimne i reče:

– Ako tako gledamo na to...

Bilo je očito da se pomirio s tre-
nutačnim gubitkom, uvjeren da
imam pravo i da će to slijedećih da-
na nadoknaditi.

Curly i Pecos cijelo vrijeme nisu
progovorili. Podigli smo vrčeve i
nazdravili jedan drugome. Znali
smo da, najvjerojatnije, nikada više
nećemo sva trojica zajedno piti.
Znali su to i svi ostali u dvorani.
Shvatili su zašto smo došli. Šutjeli
su i promatrali nas.

– Želio bih vam nešto objasniti,
ljudi – obratio sam se prisutnima.

– Pokopali smo trojicu prijatelja.
Jedan je od njih ugušen jastukom
dok je ranjen i bespomoćan ležao u
krevetu. Zacijelo shvaćate da smo
morali doći. Namjeravamo upitati
OToleove koji je od njih jastukom
ubio našega druga. Dakle, ljudi, ne-
mojte nam smetati kad ćemo to
upitati O'Toleove.

Nitko nije ništa rekao, ali dvojica
izidu iz saluna. Znao sam da će se
sve što je izgovoreno proširiti po-
svuda brzinom vjetra.

Nećemo dugo čekati protivnike.

Nismo naručili drugo pivo, jer
smo htjeli ostati trijezni. Zapalili

smo tanke cigare i čekali ledima
naslonjeni na točionik. Nismo još
dopušili kad su oni ušli.

* * *

Prvi je u salun ušao Old Man
O'Tole. Danas je još više nalikovao
orlu. U ruci je imao sačmaricu, vrlo
neugodno oružje. Vjerovao je kako
ima pravo da se naoruža sačmari-
com zato što čovjek njegovih godi-
na ne može biti tako brz na revol-
veru kao neki mladić. Odmah sam
znao da će biti vrlo opasan protiv-
nik.

Iza njega ude njegov brat. Logan
O' Tole imao je dva kolta i bio je
dovoljno mlad da ih upotrijebi i to
vrlo uspješno.

Za dvojicom predvodnika klana
O' Toleovih kroz pokretna vrata
prode Leroy Skinner i odmah se
makne udesno, tako da je bio nasu-
prot meni. Otrpve se opredijelio za
mene, a tome je najvjerojatnije uz-
rok bio izričit zahtjev Old Mana.
Gospodin Left Handa dobro me po-
znavao jer je bio moj i Scottov za-
točenik.

Nakon najopasnijeg revolveraša
O'Toleovih, koji će ženidbom ući u
njihovu svojtu, ušli su Old Manovi
sinovi: Herb, Sloan i Bac.

Naši su protivnici bili mnogo jači
od nas. I brojčano a pogotovu zato
što je starac bio naoružan tako
strahovitim oružjem. Mogli smo ga
smatrati ravnopravnim protivni-
kom. On je bio i taj koji će voditi
rijec.

– Vrlo ste hrabri, mladići – reče
Old Man. – No, što sam to čuo?
Maločas ste pričali da je jedan od
vaših drugova, onaj koji je bespo-
moćan i bolestan ležao u krevetu,
ugušen jastukom. Zar ste mogli i
pomisliti da bismo svoje neprijate-
lje uklonili na takav način? Valjda

ne vjerujete da smo mi u to umiješani?

Starčev je glas imao dostojanstven prizvuk čovjeka koji je duboko povrijeđen.

Začudo, gotovo sam mu vjerovao. Ipak upitam:

– Tko je to uradio?

Vidio sam kako su se njegovi sinovi trgnuli, kao da ih je netko udario bičem. Otac ih hitro pogleda krajičkom oka i, budući da ih je dobro poznao, naredi:

– Mirno, mladići! Želio bih to potpuno razjasniti. – Ponovo se okrene meni. – Teksašanine – procijedi kroza zube – hoćeš li mi vjerovati ako ti u ime svih O'Toleovih dam riječ da to nije uradio nitko od nas?

– Tko je to uradio? – ponovim.

Starac sliježe ramenima, pa polako, vrlo polako odgovori:

– Netko tko vas je želio natjerati na to da nas na isto tako lukav i podmukao način ubijete. Netko tko vas je htio iskoristiti da nas, O'Toleove... – Ušutio je i pogledao me u oči. Onda nastavi: – U Golden Bucketu živi čovjek koji mrzi O'Toleove još iz našega rodnog Tennesseeja. Njegovo je ime...

– Znam – brzo ga prekinem. – Ako je to uistinu bio on i vi sada izgovorite njegovo ime, netko će ga opomenuti. Zar ne mislite i vi tako?

Old Man kimne. Stajao je i držao sačmaricu s cijevima uperenim u pod, ali kokoti su bili napeti i trebao je samo podignuti cijevi i pritisnuti obarač. Bilo je to staro i opasno oružje, kojim je Old Man sigurno raznio na komadiće mnoge Indijance.

– Na sreću – reče starac, čvrsto uperivši pogled u mene – vi niste lukavi podlaci. Vjerujem da ste ispravni Teksašani, koji protivnici-

ma stojite licem u lice. Međutim, sada ste u manjini.

– To ništa ne znači – odgovorim. – Želimo jednom zauvijek riješiti naše nesuglasice. Nakon toga nećemo neprekidno razmišljati o O'Toleovima. Ne možete nas optužiti da vam nismo pružili poštenu priliku.

Old Man nije ništa odgovorio, ali su on i ostali iz klana usmjerili poglede na Jompa Chattogu, koji je nenadano mirno prešao na našu stranu. Vjerojatno je ušao na pokrajna vrata i sada se pokrenuo iz polumračnog kuta i stao do mene.

– Hej, što tražiš na onoj strani, Jomp? – upita Leroy Skinner.

– Vi-O'Toleovi niste dovoljno dobri da koračate ovim svijetom. Danas ćete od mene dobiti vruće olovo. – Iz Jompova je glasa strujala divlja mržnja.

Još nije dorekao a već je izvukao kolt. Ja to nisam mogao vidjeti, ali sam zamijetio kad je Skinner izvukao svoj.

Leroy Skinner bio je najopasniji revolveraš u klanu O'Toleovih. Njemu ne bih mogao pružiti prednost. Da je on povukao prvi, jedan od nas sigurno bi bio mrtav. Najvjerojatnije bih to bio ja. Ne bih ga mogao glatko pobijediti, kao što je to bilo potrebno.

Njegov me metak pogodio sa strane, a ja sam na njegovoj košulji, na mjestu gdje mu je srce, ugledao krvavu mrlju.

Skinner je htio dalje pucati... nastojao je to svom snagom jer je znao da je potreban O'Toleovima... ali je ispalio samo još jedan metak. I taj je pogodio drveni pod.

Istoga je trena grunula Old Manova sačmarica. Bio je to strahovit prasak. Eksplozija. Nevjerojatno, ali pogodile su me samo dvije do tri sačme i ja sam pucao dalje. Naniša-

nio sam na Logana O'Tolea, pogodio ga i ugledao plamen iz cijevi njegova kolta. Međutim, promašio me.

Prostorija je bila ispunjena ostrim povicima, pucnjevima iz revolvera, mirisom i dimom baruta, koji je omogućavao vidik.

Izenada sve utihne. Čulo se samo stenjanje, zatim užurbani koraci. Netko je bježao.

Prva misao koje sam bio svjestan bilo je to da se moram pobrinuti za prijatelje.

Curly me promatrao ugašenim pogledom. Bio je mrtav. Zaklopio sam mu oči. Zastenjao sam, ne zbog bolnih rana nego zato što sam tek sada shvatio svu besmisao onoga što smo uradili. Curly je mrtav i što ima od toga ako je prije smrti ubio jednoga od O'Toleovih? Što ima od ponosa i vjernosti svojim prijateljima? Što ima...

Kako sam do sada klečao uz točionik, na koji je Curly bio naslonjen leđima, sada se s mukom pokušam pridići. Odjeća mi je bila natopljena krvlju. Koliko ću još izdržati na nogama? Ako je preživio još koji iz klana O'Toleovih tada...

Brzo pogledam okolo. Nisam mnogo vidio, jer je dim baruta i dalje ispunjavao zrak. U posljednjih desetak sekundi ispaljeno je najmanje trideset metaka iz revolvera i dva naboja sačmarice.

Onda ugledam Pecosa. Ležao je potrbuške na podu. Kad sam ga okrenuo na leđa, vidjeh da je i on mrtav. Ni za njega nisam mogao ništa učiniti. Baš ništa.

Odjednom mi je bilo tako kao da sam dobio snažan udarac u tijelo i istodobno hladan tuš na svoju glupu lubanju.

Šestorica Teksašana... Ne! Glupo je i upravo bezočno u takvim okolnostima misliti na rimovanje. Pa

ipak, u mislima mi se pojavi stih: Sada sam ostao sam.

Odjednom mi sve postade potpuno besmisleno.

Kad se dim malo razišao, ugledam Jompa. Stajao je naslonjen na točionik, kao da očekuje da ga posluže pivom. Pogledao me i nasmiuljio se. Bilo je to usiljeno cerekavanje.

— Sada će ljudi odnijeti O'Toleove — reče. — Više neće odvoditi tuđe žene. Nikoga neće više oteti!

Noge mu kleknuše. Pri tome se malko okrenuo u stranu, pa sam vidio da je vrlo teško ranjen. U slijedećoj sekundi već se srušio. Nisam imao snage da ga pridržim, ali ionako bi bilo uzalud. Jomp je preminuo.

Ponovo se ogledam, da vidim što je s O'Toleovima. Kako su oni prošli u tom okršaju.

Ležali su na podu. Svi! Mi smo ih pobili. No kakva je to pobjeda? Nikakva. To što sam ja preživio nije baš nikakva pobjeda.

Prišao sam Old Manu da mu kažem kakve smo bile budale, i oni i mi, ali nije mogao čuti. Nikoga ne bi čuo.

Tek sam iz blizine vidio što se dogodilo s njegovom sačmaricom i zašto me nije napunio sačmom. Dvocijevka se rasprsnula! Veći dio punjenja dobio je u vlastitu glavu. Sam je sebe ubio u času kad je opalio iz te stare puške, koja se punila na starinski način — barutom i nasjeckanim olovom. Odmjerio je suviše baruta i cijevi to nisu izdržale.

Ljudi su počeli s ceste ulaziti u salun, a oni koji su bili unutra sidu s galerije i izvuku se iz raznoraznih zaklona.

Obratio sam se jednome od točitelja.

— Netko bi moje drugove Pecosa i Curlyja, trebao kolima prevesti u

Golden Bucket. Dobro ću platiti. Uostalom, možda nam Left Hand to i duguje.

S mukom je progutao ono što mu se sakupilo u grlu i kimnuo.

— Da... — promrmlja.

Krenuo sam prema izlazu. Ljudi su se micali da lakše prodem. Nitko me nije zaustavio. Nitko se više nije borio za O'Toleove.

Ne znam kako sam se popeo u sedlo, ali jesam. Kad sam pod sobom osjetio konjska leđa, bilo mi je malo bolje.

Možda ću nekako ipak stići do Golden Bucketa, pomislim i podbo-dem konja.

* * *

Bilo je daleko do Golden Bucketa. Vrlo daleko, a za teškoga ranjenika taj je put bio strahovito naporan.

Metak Leroya Skinnera još je bio u mojem tijelu. Osjećao sam ga pri svakom koraku konja. Ponekad bi mi prokrvarile rane. U dvije rane bili su komadići olova.

Jahao sam vrlo polagano, ali nigdje nisam zastao. Bio sam neosjetljiv kao Indijanac koji sve boli strpljivo podnosi. Ne mogu reći da nisam želio zastati, kliznuti s konja i leći na zemlju da se odmorim. Međutim, znao sam da bih tada ostao ležati zauvijek i ništa me ne bi moglo dignuti u sedlo. Zato sam uporno jahao dalje.

Postojao je kolni put za Golden Bucket i ja sam se držao njega. Prvih kilometara izvan Left Handa vidio sam s obje strane ceste vatre u Canyonu. Znao sam da su tamo kopači i rudari. Onda su vatre postale rjede.

Nisam više dobro i jasno vidio put pred sobom. Kojiput mi je čak pogled bio zamagljen velom. Počeo sam sumnjati da ću ikad stići do Golden Bucketa, ali sam neprekid-

no govorio samome sebi: Moraš stići... moraš stići... moraš...

U Golden Bucketu je liječnik koji je stručnjak za rane od metka i prelome. Samo mi tamo mogu izvaditi olovo iz tijela. U protivnom, moja će se krv otrovati. Kako brzo otrovanje krvi može dokrajčiti čovjeka najbolji nam je dokaz Sego. Nama? Shvatio sam da više ne postoji. Samo JA. Doista je od šestorice Teksašana ostao samo jedan!

Sada sam sâm. I sâm moram jahati. Jahati... jahati... da bi barem taj preostali Teksašanin preživio. Moram stići do liječnika!

Kad su vatre i svjetla postali broj-niji, znao sam da sam stigao do zlatonosnih polja što okružuju Golden Bucket. Ponovo u blizini ljudi, pomislim. Obuzimalo me sve jače i jače iskušenje da odjašem do jedne vatre i zamolim pomoć, jer sam bio svjestan da ne mogu izdržati. Suviše sam slab. Vjerojatno sam izgubio previše krvi.

Ipak sam ostao i dalje na cesti. Kad sam se opet jače zaljuljao u sedlu, oslobodim laso i privežem se uz sedlo što sam bolje mogao. Možda neću spuznuti s konja ni tada kada više neću znati za sebe. A do toga časa neće proći mnogo vremena. Bilo je prekasno da odem do vatre i zatražim pomoć, a onoga trenutka kad izgubim kontrolu sve će ovisiti o mome konju.

Kamo će me odnijeti? Postojale su četiri mogućnosti, jer je konj životinja s navikama. Donijet će me do vrata jame, ili pred šerifov ured, ili pred Olsonov hotel, ili pred kuću Lou Madison. Najveća je vjerojatnost da ću se naći na jednome od tih mjesta, jer je tijekom proteklih dana na tim mjestima konj najčešće stajao i najdulje čekao na mene.

XI

Probudio sam se. Nisam znao gdje sam ni kako sam dovedo dospio. Ležao sam u krevetu koji mi je izgledao poznat. Štoviše, dobro poznat. Nakon nekog vremena bio sam potpuno siguran da je tako. Kao i u to da to nije krevet u Olsonovu hotelu.

Nalazio sam se u kući Lou Madison, a njezino je lice lebdjelo pred mojim očima. Stajala je u podnožju kreveta, zauzevši svoju najomiljeniju pozu.

Bili su prisutni i Josuah i nekoliko djevojaka.

– Vidite, djeco, da se probudio kao što sam i očekivala – reče Lou. – Naš Jeff ima sedam života, poput mačke. Pogledajte ga! Izgleda mnogo bolje nego prije tri dana.

Tri dana? Čuo sam je što govori, ali moj mozak nije slijedio ono što su moje uši čule. Pokušao sam se osmjehnuti, ali nije uspjelo. Kad sam htio nešto reći, začulo se nešto nalik hropcu.

Mary, djevojka koja se u onim divnim danima posebice brinula o meni i kojoj je pripadao krevet u kojemu sada ležim, sagne se nad mene i primakne šalicu mojim usnama.

Čaj mi je dobro došao i poslije nekoliko gutljaja napokon sam mogao progovoriti.

– Halo, ljepotice – prošapćem. – Da li sam vas mnogo ometao u vašem poslu? Možda je odnedavno ovo bolnica za bolesne pse?

Nasmijale su se, a Lou odgovori: – Prije za bolesnog vuka. I to tek saškog vuka. A da ovo nije bolnica uvjerit ćeš se kad malo prizdraviš. Čim ćeš biti sposoban za prijevoz, izbacit ćemo te odavde. A sada reci jesi li gladan.

Napeto su čekale što ću odgovoriti.

Pri posljednjim riječima Lou Madison kao da me je vuk ujeo za žuludac.

– Netko grize moju nutrinu. Hej, djevojke, zašto ste me najprije strpale u krevet i pjestovale, a sada me jadnoga izgladnjujete?

* * *

Prošla su još tri dana. Osjećao sam se mnogo bolje. Groznice je nestalo, a rane više nisu bile upaljene i polako su zarasle.

Liječnik... doduše, sumnjao sam da je doista izučio medicinske nauke... pozamašno je naplatio svoj trud. Dao si je platiti tako kneževski kao da je poznati svjetski kapacitet.

Kad je liječnik otišao, u sobu uđe Crnac. Odmah sam znao zašto je došao.

– Ne brini, stari prijatelju, nećeš me morati odavde izbaciti. Dobrovoljno ću poći i neću smetati vašem poslovanju. Odmah ću odjenuti tu lijepu odjeću što ste je za mene nabavili i napraviti obračun s Lou. Reci, Josuah, jesu li Curly i Pecos imali pristojan pogreb?

– Jesu. Sada leže grob do groba, u istome redu sa svim svojim prijateljima. Samo im još ti nedostaješ, gospodine Kerrigan.

Ništa nisam odgovorio, ali sam predosjećao da mi mnogo toga želi reći i da je ova posljednja rečenica samo uvod u ono najvažnije. Dok sam ga promatrao, on izvadi iz džepa malu bilježnicu i pokaže mi je.

– To je pripadalo onom ubojici... Hanku McLowryju... kojemu je gospodin Conray iz kaputića išcupao rese – počne mi objašnjavati. – Rekoste neka se pobrinem i za pokop tog momka i ja sam to uradio.

Tada sam pretražio njegove stvari i našao ovu bilježnicu. Taj je McLowry bio vrlo uredan momak, pa je o poslovima vodio knjigovodstvo. Točno je bilježio sve prihode i izdatke.

Pružio mi je bilježnicu i dodao:

— Pogledajte, ovdje je upisan jedan vrlo zanimljiv iznos.

Na stranici koju mi je pokazao bili su naznačeni prihodi, neki čak i do tisuću dolara. Posljednje je bilo upisano: 500 dolara od N. O.

Posljednji unos. Zatim se McLowry bacio kroz prozor i slomio šiju.

— Nils Olson — rekoh. — Hank je dobio 500 dolara od nekog N. O. To bi mogao biti hotelijer, ali i bilo koji čovjek čiji su inicijali N i O.

— Moglo bi biti tako, ali i ne mora. — Nasmiješio se. — U svakom slučaju dobro pripazi ako ponovo preseliš u hotel.

— I te kako ću pripaziti.

Izšao je iz sobe, ali se brzo vratio. Nije bio sam. Kad sam vidio koga je uveo, raširim oči. Nisam vjerovao da dobro vidim, pa ih protrljam.

Preda mnom je stajala Georgia!

Ta je poštena djevojka došla u kuću gdje je nezamislivo da kroči pristojna žena, u jednu od onih kuća gdje se kupuje ljubav!

Josuah nas ostavi same. Georgia pride krevetu i upita:

— Zašto u nevolji nisi potražio mene?

I dalje sam šutio. Nisam se nikako mogao pribrati od zaprepaštenja. A onda malo-pomalo do moje svijesti dopre bit toga pitanja. Shvatio sam i zašto je došla u ovu kuću.

Iako vrlo ponosna, došla je ovamo da bi točno saznala na čemu je. Vjerovala je da sam se u takvim okolnostima, kad mi je je pomoć prijeko potrebna, morao njoj obratiti.

— Upitaj to moga konja, Georgia. Dok sam još bio donekle pri svijesti, zavezao sam se lasom za sedlo. Kad sam se onesvijestio, konj je nastavio a da nisam njime upravljao. Kako su konji životinje s navikama, a ja sam jednom davno bio nekoliko dana u ovoj kući, sjetio se tog mjesta. Josuah ga je tada hranio i uvijek je bio dobar prema njemu, pa je zato došao ovamo.

— Shvaćam. Što ćeš sada?

— Još ću se danas nekako odvući do hotela. Zatim ću, ako se želiš udati za mene, otići s tobom kamo god želiš. — Pažljivo je pogledam. — No, možda se ne želiš udati za mene kada ovdje sa svime završim?

Pogled joj je bio nedokučiv. Ogleđavajući se, promrmljala je:

— Spomena vrijedna ponuda. Što misliš da li bih morala našu spavaću sobu urediti tako kao što je ova?

Nisam se nasmijao. Naprotiv, vrlo ozbiljno odgovorim:

— Zašto ne? Djevojke u ovoj kući znaju što muškarci vole. One umiju pružiti toplinu i sve ono o čemu muškarac u divljini ili tijekom dugog putovanja sanja. Mnoge bi »poštene« žene od ovih djevojaka mogle štošta naučiti.

Nasmijala se, ali onda se sjetila što sam dodao poslije moje ponude da se uda za mene.

— Rekao si »kada ovdje sa svime završim«. Što to znači? Zar još nisi dovršio? Još ti nije dosta? Zar nije dovoljno to što su petorica tvojih drugova na groblju i što si ti kao šesti bio napola mrtav? Pa, zaboga, što bi to još morao uraditi?!

— Postoji čovjek koji je platio McLowryju da ubije Conraya. tim je umorstvom želio postići da se s O'Tolovima više ne borimo pošteno, oči u oči, nego da ih likvidiramo podmuklo i lukavštinom. Njega moram...

Prekinula me i umjesto mene završila rečenicu:

– ... uništiti. Kako užasna riječ!

– Da, strašna je, ali i Sego je umro strašnom smrću. Georgia, još ću moćas preseliti u hotel. To što moram obaviti neće dugo potrajati. Molim te, čekaj me!

– Jeff, restoran mogu prodati onoga trenutka kad to zaželim. I to s dobrim dobitkom. Ako me želiš usrećiti, podimo odmah odavde.

– Otići ćemo u Teksas. Na Peco-su je tako lijepo...

Čudno me pogledala. U prvi trenutak sam mislio da će otići, no ona mi pride i poljubi me.

Vlastitim sam snagama stigao do Olsonova hotela. Kako mi rane još nisu dokraja zarasle, kupao sam se u znoju.

Kad sam stigao do prijemnice, morao sam se čvrsto uhvatiti za pult, jer mi se zavrtilo u glavi. Izgubio sam mnogo krvi i nisam se dovoljno oporavio, premda sam šest dana ležao u krevetu i premda su me dobro liječili i njegovali.

Kao i uvijek, Nils Olson bijaše iza pulta. Danas mi se činio još čvršćim nego prije. Ispod gustih i čupavih obrva njegove su sive oči gorjele.

– Mogu li dobiti istu sobu? – upitam.

– Kako da ne. Začudilo me što niste odmah došli ovamo. Čuo sam da se liječite u kući Lou Madison...

– Bilo mi je lijepo – prekinem ga i značajno se nasmičuljim. – Osim toga, morao sam svakako vidjeti Josuaha. Znao, on se pobrinuo za ukop Conrayevog ubojice. Crnac je pregledao svu pokojnikovu prtljagu, budući da ja nisam imao vremena za to. Mislio sam da su

Haunk McLowryja unajmili O'Toleovi.

– Pa zar nisu? – upita Olson naoko nezainteresirano.

Ponovo sam se nasmičuljio. Zatim se okrenem i pođem prema jednom od tri stolca koja su bila u tom malom predvorju. Smjestio sam se u jedan i skinuo šešir, pa rukom obri-sao znoj sa čela.

– Ne, nisu ga unajmili O'Toleovi – progovorim naposljetku polagano, vrlo polagano. – Old Man mi je dao riječ da ni on ni članovi njegovoga klana nemaju s tim ni ma kakve veze. Bilo je to nekoliko sekundi prije našega okršaja. Starac nije lagao. Ne, McLowryja je unajmio drugi čovjek. Netko izvah klana O'Toleovih.

Na Olsonovu licu nije se pomakao nijedan mišić. Stajao je vrlo mirno i promatrao me.

Duboko u njegovu pogledu nešto je bljeskalo.

– Što mislite, tko ga je unajmio?

– Nije teško pogoditi. Osoba koja je željela uništiti sve O'Toleove, a mi smo joj trebali poslužiti kao oružje za borbu. Međutim, na životu su bila još samo trojica Teksašana sposobna za borbu, a O'Toleovi su brojčano bili mnogo jači. Kad bismo se borili pošteno, licem u lice, potpuno je logično zaključiti da bi preživjeli brđani iz Left Handa. Neki od njih sigurno. Međutim, osoba koja je imala nešto protiv njih računala je da bismo imali šanse ako ih napadnemo podmuklo. Ta je osoba željela da više ne bude dvoboja, nego da mi upotrijebimo svako sredstvo, pa i najpodmuklije. Zato je naš Sego tako zvjerski ubijen, da bismo mi zaboravili na poštenu borbu. – Bespomoćno sam ušutio. Nakon kraće stanke dodam: – Naposljetku sam shvatio kakvi smo bili glupani.

Izvadio sam iz džepa McLowryje-

vu bilježnicu. Olson je postao oprezan, ali ništa nije rekao. Pošto sam se malo odmorio, nastavim:

— Ovu je bilježnicu Josuah pro-našao u McLowryjevom kaputiću. Pokojnik je bio vrlo pedantan čovjek. Možda je bolji izraz »poslovan«. Vodio je točno knjigovodstvo, ali je iz zabilješki teško zaključiti od koga je dobio posljednjih pet stotina dolara. Napisao je samo inicijale te osobe. Međutim, nekako ću ipak riješiti tu zagonetku. A kad otkrijem ime osobe koja je Hanku uručila tu svotu, znat ću i tko je naručio Conrayevo ubojstvo.

— Što će biti zatim?

— Uradit ću ono što mi je dužnost. — Pogledao sam hotelijera u oči. — Olsons, što vi mislite da bih morao uraditi s tom osobom?

Ništa nije odgovorio. Skinuo je s kuke jedan ključ i položio ga na pult. Promatrao je kako teško ustajem, pridržavajući se za rukohvat stolca i zatim nekoliko časaka stojim nepomično i čekam da mi prođe vrtoglavica.

Dok sam se lagano uspinjao stubama, teško dišući, pitao sam se da li je Nils Olson progutao mamac.

XII

Progutao ga je.

Bila je malone ponoć kad je ušao u moju sobu, otključavši je drugim ključem.

Kad se bacio na krevet da bi me ugušio jastukom, kao što je ugušen Sego Conray, u posljednji trenutak shvati da mene nema u krevetu. Da

je pokrivač namješten tako da bi se iz daljine pomislilo kako ispod nje ga leži čovjek.

Soba je bila obasjana mjesečinom i ja sam znao da će upotrijebiti revolver. Sjedio sam u kutu iza vrata, pa me nije mogao vidjeti jer ih je ostavio otvorena. Međutim, točno je znao gdje sam.

Zarežao je od bijesa i otkotrljao se s kreveta.

Počeo sam pucati. Uzvratio je samo jednom, a onda sam ga točno pogodio. Međutim, još nije bio mrtav, jer sam ga čuo kako stenje.

— Čuješ li me, Olsons? — upitam.

— Daa — jedva dahnu.

— Zašto si toliko mrzio OToleove da ti je bilo dobrodošlo svako sredstvo samo da ih uništiš? Zašto si ih tako mrzio da si nas Teksašane nahuckao na njih?

— Ah... ja...

Dalje nije mogao.

Nije mi mogao reći zašto je mrzio brđane iz Left Handa. Možda je bilo tako da je nekad bio šerif u Tennesseeju i da je iz te države istjerao OToleove, pa ih se sada strahovito plašio i strepio da bi jednoga dana mogli zavladati i Golden Bucketom.

U sobu uđu ljudi. Među njima je bila i Georgia. Iako zamagljena pogleda, vidio sam voljenu djevojku.

Povest ću je iz ovoga grada i iz ovoga kraja. Odvest ću je u Teksas u kraj oko Pecos. Doista ću to uraditi.

U PRIPREMI:

**Charles N. Heckelmann:
ZAKON METKA**

Junak iz stripova i filmova
OSAMLJENI JAHAC i njegov
indijanski prijatelj **TONTO** go-
stuju u specijalnom izdanju
LASA.

U svakom primjerku ZNAČKA!